

**UCHWAŁA NR XXV/291/2021
RADY POWIATU BĘDZIŃSKIEGO**

z dnia 26 kwietnia 2021 r.

**w sprawie przyjęcia do realizacji Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
na lata 2021 - 2025**

Na podstawie art. 4 ust 1 pkt 3 i art 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. z 2020r. poz. 920) i art. 19 pkt 1 i art 112 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 1876 ze zmianami) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjąć do realizacji Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 - 2025 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierzyć Zarządowi Powiatu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Powiatu Będzińskiego

Jan Powalka

Załącznik do uchwały Nr XXV/291/2021
Rady Powiatu Będzińskiego
z dnia 26 kwietnia 2021 r.

**POWIATOWA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
POWIATU BĘDZIŃSKIEGO
NA LATA 2021-2025**

Będzin, 2021

Spis treści

Nazwy i skróty.....	4
Wprowadzenie.....	5
1. Metodyka przygotowania strategii rozwiązywania problemów społecznych	6
1.1. Aspekty formalno-prawne	6
1.2. Zasady opracowania Strategii.....	6
1.3. Harmonogram prac	7
1.4. Powołanie zespołu ds. opracowania Strategii.....	8
1.5. Uwarunkowania prawne i spójność z dokumentami unijnymi, krajowymi i samorządowymi	9
2. Charakterystyka Powiatu Będzińskiego	16
2.1. Podstawowe informacje o powiecie	16
2.2. Podział administracyjny	17
2.3. Demografia.....	21
3. Diagnoza problemów społecznych Powiatu Będzińskiego na podstawie danych wtórnych.....	28
3.1. Ubóstwo.....	28
3.2. Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność.....	37
3.2.1. Osoby niepełnosprawne powyżej 16 roku życia	41
3.2.2. Osoby niepełnosprawne poniżej 16 roku życia - dzieci	46
3.3. Bezrobocie.....	50
3.4. Niewydolność opiekuńczo wychowawcza	57
4. Zasoby instytucjonalne Powiatu umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych.....	69
4.1. Ośrodki Pomocy Społecznej.....	69
4.2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie.....	72
4.3. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności	76
4.4. Ośrodek Wspierania Dziecka i Rodziny w Będzinie.....	77
4.5. Rodzinna i instytucjonalna piecza zastępcza.....	78
4.6. Powiatowy Urząd Pracy w Będzinie	81
4.7. Inkubator Przedsiębiorczości.....	83
4.8. Warsztaty Terapii Zajęciowej.....	84
4.9. Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Będzinie	87
4.10. Środowiskowy Dom Samopomocy „OSTOJA”	89
4.11. Organizacje pozarządowe.....	90
5. Analiza problemów społecznych na podstawie danych pierwotnych	91
5.1. Wyniki ankiety przeprowadzonej wśród uczestników Zespołów powołanych w celu opracowania Strategii	91
6. Bilans strategiczny rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Będzińskim – analiza SWOT 113	
7. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią.....	117

8. Wizja oraz misja rozwiązywania problemów społecznych	119
9. Cele polityki społecznej powiatu będzińskiego.....	120
10. Sposób realizacji, monitoring i zarządzanie realizacją strategii	125
10.1. System zarządzania realizacją Strategii.....	125
10.2. Monitoring i wdrażanie Strategii	126
10.3. Finansowanie Strategii	127
11. Zakończenie.....	128
Spis rysunków, tabel i wykresów	129

Nazwy i skróty

BDL	– Bank Danych Lokalnych
CAPOW	– Centrum Administracyjne Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych
DPS	– Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych
EKSMOoN	– Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności
EURES	– EUROpeanEMPloymenTServices – Europejskie Służby Zatrudnienia
GUS	– Główny Urząd Statystyczny
KFS	– Krajowy Fundusz Szkoleniowy
KPRES	– Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej
MOPS	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
MOS	– Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii
MOW	– Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy
OPS	– Ośrodek Pomocy Społecznej
OWDIR	– Ośrodek Wspierania Dziecka i Rodziny
PCPR	– Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
PFRON	– Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
POW	– Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza
PUP	– Powiatowy Urząd Pracy
PZON	– Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności
SOR	– Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
SR	– Sąd Rejonowy
SRKL	– Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020
SRPS	– Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
ŚDS	– Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi
WTZ	– Warsztaty Terapii Zajęciowej

Wprowadzenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej. Politykę społeczną traktujemy jako zespół długofalowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych oraz zaspakajania potrzeb mieszkańców Powiatu.

Instytucją polityki społecznej, której zadaniem jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości jest pomoc społeczna.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej współpracując na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami prawnymi i fizycznymi.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Będzińskiego na lata 2021 – 2025 jest długotrwałym programem działań, który ma służyć rozwiązywaniu problemów społecznych oraz określaniu kierunków działań na rzecz poprawy sytuacji mieszkańców Powiatu.

Obowiązek opracowania i realizacji strategii na szczeblu powiatowym wynika z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Na mocy tejże ustawy do zadań własnych powiatu należy (po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami) opracowanie powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, zawierającej diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią, określenie celów strategicznych, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych i wskaźników realizacji działań, a następnie realizacja opracowanego dokumentu.

W 2014 r. Samorząd Powiatu Będzińskiego przyjął do realizacji Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Będzińskiego na lata 2014 - 2020. Wyznaczone przez ten dokument cele i priorytety strategiczne zostały już zrealizowane bądź uległy dezaktualizacji, co spowodowało potrzebę opracowania nowej Strategii, adekwatnej do aktualnej sytuacji prawnej oraz sytuacji socjalno-bytowej lokalnej społeczności.

Za koordynację prac nad Strategią odpowiedzialny był Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie Olga Machura. Zespół tworzyło grono specjalistów biorących czynny udział w zdiagnozowaniu problemów społecznych Powiatu oraz zaplanowaniu działań na lata 2021-2025.

1. Metodyka przygotowania strategii rozwiązywania problemów społecznych

1.1. Aspekty formalno-prawne

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z art. 16b ust.1 oraz art. 19 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (t.j. Dz. U. 2020 r. poz. 1876 z późn.zm.).

Strategia powinna zawierać diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią, określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych oraz wskaźników realizacji działań. Ustawa o pomocy społecznej (art. 112 ust. 9) wskazuje koordynatora realizacji strategii, którym jest powiatowe centrum pomocy rodzinie „Powiatowe centrum pomocy rodzinie koordynuje realizację strategii, o której mowa w art. 19 pkt 1.

1.2. Zasady opracowania Strategii

Uspołecznienie procesu planowania strategicznego poprzez włączenie do prac nad dokumentem jak najszerszego grona reprezentantów wszystkich instytucji społecznych funkcjonujących w powiecie jest wymogiem Unii Europejskiej. Wymóg ten wiąże się z zastosowaniem zamieszczonych poniżej zasad polityki strukturalnej Unii Europejskiej:

- programowanie – obowiązek tworzenia długookresowych strategii i planów rozwoju na poziomie narodowym, wojewódzkim i wszędzie tam, gdzie jest to uzasadnione potrzebami lokalnymi (także na poziomie gmin i powiatów),
- subsydiarność – jasne określenie kompetencji władzy wykonawczej różnych szczebli i upoważnienie (na mocy stosowanych aktów prawnych) samorządów do programowania i realizacji polityki społecznej regionu,
- partnerstwo – obowiązek konsultowania polityki społecznej z partnerami społecznymi na każdym poziomie programowania polityki społecznej,
- koncentracja – wybór i ustalenie hierarchii priorytetów w ramach programów operacyjnych i systematyczne zwiększanie przydziału środków na te działania w obszarach, na których koncentrują się problemy społeczne i ekonomiczne.

1.3. Harmonogram prac

Planowanie prac jest niezbędne do osiągnięcia założonego celu (przygotowania SRPS), a jego podstawą jest określenie konkretnych działań w realnym horyzoncie czasowym.

Harmonogram opracowania Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2025			
Etap	Zadania	Jednostka odpowiedzialna	Termin realizacji
I	Podanie do informacji (poprzez umieszczenie na stronie internetowej PCPR)wszystkim mieszkańcom Powiatu Będzińskiego informacji o rozpoczęciu prac nad SRPS oraz zwrócenie się z prośbą do mieszkańców o podanie problemów społecznych z jakimi spotykają się, które mogą zostać ujęte w niniejszej Strategii oraz rozwiązane w najbliższych latach.	PCPR	lipiec/sierpień 2020
II	Powołanie zespołu ds. opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych.	Starosta Będziński	wrzesień 2020
III	Zebranie i analiza danych do części diagnostycznej.	Zespół ds. opracowania SRPS	październik/ listopad 2020
	Przeprowadzenie i analiza wyników badania ankietowego mającego na celu pozyskanie opinii członków Zespołu ds. opracowania SRPS o lokalnych uwarunkowaniach i problemach, a także oczekiwaniach i potrzebach społecznych	PCPR	październik/ listopad 2020
	Opracowanie diagnozy problemów i potrzeb społecznych z udziałem społeczności lokalnej.	Zespół ds. opracowania SRPS	listopad 2020
	Przeprowadzenie analizy SWOT podczas spotkania konsultacyjnego	Zespół ds. opracowania SRPS	listopad/ grudzień 2020
IV	Opracowanie z udziałem społeczności lokalnej założeń, wizji, misji, celów strategicznych i operacyjnych, działań i harmonogramu ich realizacji.	Zespół ds. opracowania SRPS	grudzień 2020
	Opracowanie planu wdrożenia strategii, jej monitoringu i ewaluacji oraz wskaźników	Zespół ds. opracowania SRPS	grudzień 2020/ styczeń 2021
V	Przedstawienie ostatecznej wersji Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2025 Zarządowi Powiatu Będzińskiego i przekazanie projektu do Komisji Oświaty i Rozwoju Społecznego	PCPR	kwiecień 2021
VI	Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia SRPS.	Rada Powiatu Będzińskiego	kwiecień 2021

Tabela 1 Harmonogram opracowania Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2025

1.4. Powołanie Zespołu ds. opracowania Strategii

Zarządzeniem Nr 67/2020 Starosty Będzińskiego z dnia 28 września 2020 r. w sprawie powołania Zespołu ds. opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Będzińskiego na lata 2021 – 2025. Za koordynację prac nad Strategią odpowiedzialny był Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie Olga Machura. Zespół tworzyło grono specjalistów biorących czynny udział w zdiagnozowaniu problemów społecznych Powiatu oraz zaplanowaniu działań na lata 2021-2025. Uczestnikami Zespołu byli:

- Agnieszka Jurkowska – Kurator Specjalista II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonującego Orzeczenia w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich,
- Aleksandra Plak - Kurator Specjalista - Kierownik II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonującego Orzeczenia w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich,
- Anna Mierzwa – Kierownik Ośrodka Wspierania Dziecka i Rodziny w Będzinie,
- Daniel Hulewicz – Pracownik socjalny CAPOW im. Dominika Savio w Sarnowie,
- Anita Stempień – Kierownik Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej PCPR w Będzinie,
- Iwona Wszelaka – Wiceprzewodnicząca Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych,
- Aldona Chodyka-Janowska – Przewodnicząca Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Będzinie,
- Ewa Kawka – Terapeuta ŚDS „Ostoja” w Czeladzi,
- Tamara Bielecka – Pracownik socjalny DPS w Będzinie,
- Anna Surma – Główny Specjalista - pracownik Zespołu ds. rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych PCPR w Będzinie,
- Monika Skóbel – psycholog Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Będzinie,
- Maria Wylon – Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy w Siewierzu,
- Zygmunt Sinek - Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Familia” w Czeladzi,
- Magdalena Praszkiwicz - Będzińskie Stowarzyszenie Amazonek,
- Monika Podsiadło – Specjalista ds. rozwoju zawodowego Powiatowego Urzędu Pracy w Będzinie,
- Justyna Zoworka – Kierownik Centrum Aktywizacji Zawodowej,

- Karol Rozbrój – młodszy referent Wydziału Inwestycji Rozwoju i Nadzoru Właścicielskiego Starostwa Powiatowego w Będzinie,
- Tomasz Karcz – Kierownik Działu Pomocy Środowiskowej MOPS Czeladź,
- Olga Korusiewicz – Pracownik socjalny OPS Siewierz,
- Maciej Klimek – Konsultant ds. animacji społecznej MOPS Wojkowice,
- Katarzyna Kondek – Inspektor MOPS Sławków,
- Jarosław Wołczyk – Kierownik OPS Bobrowniki,
- Agnieszka Sarnik – Kierownik OPS Psary,
- Magdalena Mańdok – Starszy specjalista pracy socjalnej OPS Mierzęcice,
- Dominika Majer – Zastępca Kierownika Działu Pomocy Środowiskowej MOPS Będzin,
- Katarzyna Sosnowska – Kierownik Centrum Usług Społecznych,
- Klaudia Małecka – Referent Wydziału Polityki Społecznej i Działalności Gospodarczej Urzędu Miasta w Będzinie,
- Artur Wyra – Główny Specjalista Wydziału Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego w Będzinie,
- Patryk Trybulec – Naczelnik Wydziału Zdrowia i Organizacji Pozarządowych Starostwa Powiatowego w Będzinie,
- Mariusz Dyduch – Główny Specjalista Wydziału Oświaty Starostwa Powiatowego w Będzinie,
- asp. szt. Jacek Bochenek - Kierownik Rewiru Dzielnicowych Wydziału Prewencji Komendy Powiatowej Policji w Będzinie.

Za zebranie danych oraz opracowanie niniejszej Strategii odpowiedzialna była Agnieszka Kaziród – inspektor PCPR w Będzinie.

1.5. Uwarunkowania prawne i spójność z dokumentami unijnymi, krajowymi i samorządowymi

Różnorodność problemów społecznych, które występują w powiecie będzińskim powoduje konieczność wzięcia pod uwagę akty prawne dające podstawę do różnych działań w sferze polityki społecznej. Są to m.in.:

- **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.** określająca zasady funkcjonowania państwa, organizację i kompetencję najważniejszych organów państwowych. Ponadto określa podstawowe prawa i wolności człowieka i obywatela;

- **Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym** (t.j. Dz.U. 2020 poz. 713 z późn. zm.) określająca zakres działania i zadania gminy, rodzaje aktów prawa miejscowego stanowiących przez gminę, a także przepisy regulujące kwestie mienia komunalnego, gminnej gospodarki finansowej oraz nadzoru nad działalnością gminy. W ustawie znajduje się także zapis o związkach, porozumieniach międzygminnych oraz stowarzyszeniach gmin;
- **Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym** (t.j. Dz.U. 2020 poz. 920) określająca zakres działania i zadania powiatu, rodzaje aktów prawa miejscowego stanowiących przez powiat. W niniejszej ustawie znajdują się również przepisy regulujące kwestie mienia powiatowego, finansów powiatu, nadzoru nad działalnością powiatu oraz możliwościach tworzenia związków, stowarzyszeń i porozumień;
- **Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej** (t.j. Dz.U. 2020 poz. 1876 z późn. zm.) określająca zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania, organizację pomocy społecznej, a także zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej;
- **Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych** (t.j. Dz.U. 2020 poz. 111), która określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń;
- **Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej** (t.j. Dz.U. 2020 poz. 821 z późn. zm.) określająca zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków, zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz zadania w zakresie postępowania adopcyjnego;
- **Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie** (t.j. Dz.U. 2020 poz. 218 z późn. zm.) określająca zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;
- **Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** (t.j. Dz.U. 2019 poz. 2277 z późn. zm.), która określa zasady działania i kompetencje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zasady

sprzedaży napojów alkoholowych, zasady działania izb wytrzeźwień oraz sposób leczenia osób nadużywających alkoholu;

- **Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii** (t.j. Dz.U. 2020 poz. 2050) reguluje kwestię zwalczania nielegalnej produkcji i dystrybucji narkotyków oraz terapii psychiatrycznej dla osób uzależnionych od środków odurzających. Ustawa zawiera również przepisy o odpowiedzialności karnej za wytwarzanie i rozpowszechnianie narkotyków. Do ustawy został dołączony wykazy środków odurzających z ich klasyfikacją;
- **Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym** (t.j. Dz.U. 2020 poz. 176), określa przede wszystkim zasady zatrudnienia socjalnego i odnosi się do osób, które podlegają wykluczeniu społecznemu i ze względu na sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych, znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym. Ustawa odnosi się do osób długotrwale bezrobotnych, bezdomnych (realizujących program wychodzenia z bezdomności), uzależnionych od środków odurzających, jak również do osób opuszczających zakłady karne i mających problemy w integracji ze społeczeństwem, jeżeli osoby te nie uzyskują dochodów z jakiegokolwiek tytułu (np. zasiłek, renta, emerytura);
- **Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie** (t.j. Dz.U. 2020 poz. 1057) regulująca działalność pożytku publicznego, w tym (ale nie tylko) organizacji pożytku publicznego (OPP), oraz sposób sprawowania nadzoru nad działalnością pożytku publicznego. Ustawa zawiera także prawną regulacją warunków realizacji świadczeń przez wolontariuszy i sposób korzystania z tych świadczeń;
- **Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy** (t.j. Dz.U. 2020 poz. 1409 z późn. zm.) określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej;
- **Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych** (t.j. Dz.U. 2020 poz. 426 z późn. zm.) regulująca kwestie prawne związane z systemem pomocy społecznej dla osób z niepełnosprawnościami, szczególnymi warunkami zatrudniania takich osób, a także postępowania administracyjne w sprawach orzekania o niepełnosprawności;

- **Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci** (t.j. Dz.U. 2019 poz. 2407) określa warunki nabywania prawa do świadczenia wychowawczego oraz zasady przyznawania i wypłacania tego świadczenia;
- **Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3** (t.j. Dz.U. 2020 poz. 326 z późn. zm.) określa zasady organizowania i funkcjonowania opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, warunki świadczonych usług; kwalifikacje osób sprawujących opiekę; zasady finansowania opieki; a także nadzór nad warunkami i jakością sprawowanej opieki.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2025 wpisuje się w dokumenty strategiczne wyższego szczebla. Przede wszystkim pozostaje w spójności z:

- **Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.) (SOR)**

Cel główny SOR: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym¹.

Cele szczegółowe SOR:

- 1) trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (główne obszary koncentracji działań: reindustrializacja, rozwój innowacyjnych firm, małe i średnie przedsiębiorstwa, kapitał dla rozwoju, ekspansja zagraniczna),
- 2) rozwój społecznie wrażliwych i terytorialnie zrównoważony (główne obszary koncentracji działań: spójność społeczna, rozwój zrównoważony terytorialnie),
- 3) skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarce (główne obszary koncentracji działań: prawo w służbie obywatelom i gospodarce, instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, e-państwo, finanse publiczne, efektywność wykorzystania środków UE)².

¹ Załącznik do Uchwały nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.) (M.P. 2017, poz. 260), s. 36.

² Ibidem, s. 43.

- **Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 (SRKL)**

Cel główny SRKL: wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce³.

Cele szczegółowe SRKL:

- 1) podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych,
- 2) poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej,
- 3) wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy,
- 4) redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

- **Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej (KPRES)**

Cel główny KPRES: Do roku 2023 podmioty ekonomii społecznej i solidarnej będą ważnym elementem aktywizacji i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz dostarczycielami usług użyteczności publicznej⁴.

Cele szczegółowe KPRES:

- 1) wspieranie trwałego partnerstwa podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej z samorządem terytorialnym w realizacji usług społecznych użyteczności publicznej oraz zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego,
- 2) zwiększenie liczby wysokiej jakości miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych, dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- 3) zwiększenie konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej na rynku,
- 4) upowszechnienie pozytywnych postaw wobec ekonomii społecznej i solidarnej⁵.

- **Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”**, która została przyjęta przez Sejmik Województwa Śląskiego w dniu 19 października 2020 roku uchwałą nr VI/24/1/2020. Cele i kierunki zarysowane w dokumencie wskazują drogę oraz narzędzia pozwalające na istotne zmiany gospodarcze prowadzące do pobudzenia tempa rozwoju gospodarczego regionu w oparciu o dynamicznie rozwijający się sektor przedsiębiorstw innowacyjnych. Strategia „Śląskie 2030” odpowiada również na wyzwania demograficzne stojące przed województwem śląskim oraz związane z poprawą warunków życia w regionie, zarówno dla jego obecnych, jak i przyszłych mieszkańców.

---

³ Załącznik do uchwały nr 184/2020 Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2020 r., s. 64.

⁴ Załącznik do Uchwały nr 11 Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 2019r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia programu pod nazwą „Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej” (M.P. 2019, poz. 214), s.25.

⁵ Załącznik do Uchwały nr 11 Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 2019r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia programu pod nazwą „Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej” (M.P. 2019, poz. 214), s.25.

Cele strategiczne oraz operacyjne:

- 1) województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej:
  - konkurencyjna gospodarka,
  - innowacyjna gospodarka,
  - silna lokalna przedsiębiorczość,
- 2) województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca:
  - wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych,
  - aktywny mieszkaniec,
  - atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki,
- 3) województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni:
  - wysoka jakość środowiska,
  - efektywna infrastruktura,
  - atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimat,
- 4) województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym:
  - zrównoważony rozwój terytorialny,
  - aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu,
  - nowoczesna administracja publiczna.

• **Strategią Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030**, która została przyjęta w dniu 16 listopada 2020 r. uchwałą nr VI/25/1/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego. Wyznacza kierunki rozwoju regionalnej polityki społecznej na najbliższe 10 lat. Zawiera m. in. obszerną diagnozę sytuacji społeczno-ekonomicznej województwa śląskiego, misję, cele strategiczne i kierunki działań.

Cele strategiczne:

- 1) aktywna polityka prorodzinna. Wspieranie właściwego funkcjonowania rodziny, zapewniającej prawidłowy rozwój i opiekę wszystkim jej członkom, zwłaszcza osobom zależnym,
- 2) rozwój warunków sprzyjających aktywnemu i pełnemu uczestnictwu osób starszych w życiu społecznym. Dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb starzejącego się społeczeństwa,
- 3) kształcenie i doskonalenie zawodowe kadr służb społecznych oraz instytucji wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,

- 4) wzmocnienie instytucji, organizacji i innych podmiotów realizujących zadania na rzecz włączenia społecznego mieszkańców regionu oraz skuteczności działań w tym obszarze. Organizowanie społeczności lokalnej,
- 5) wzmocnienie roli ekonomii społecznej i solidarnej w integracji społeczno-zawodowej oraz w dostarczaniu usług społecznych,
- 6) profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

2. Charakterystyka Powiatu Będzińskiego

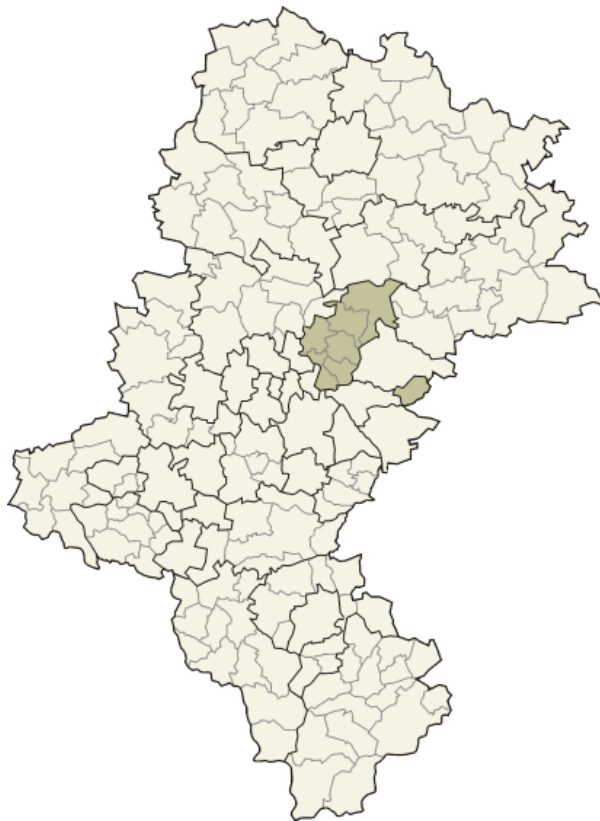
2.1. Podstawowe informacje o powiecie

Powiat Będziński położony jest w centralnej części Województwa Śląskiego.

Zajmuje powierzchnię 364 km², co stanowi 2,95% powierzchni województwa śląskiego (12 333 km²) oraz 0,12% powierzchni Polski.

Graniczy z:

- powiatem tarnogórskim (od zachodu),
- Siemianowicami Śląskimi oraz Piekarami Śląskimi (od południowego zachodu),
- Dąbrową Górniczą oraz Sosnowcem (od południowego wschodu),
- powiatem zawierciańskim (od wschodu),
- powiatem myszkowskim (od północy).

Rysunek 1 Położenie powiatu będzińskiego na mapie województwa śląskiego⁶

⁶ https://pl.wikipedia.org/wiki/Powiat_b%C4%99dzi%C5%84ski dostęp w dniu 13.10.2020r.

2.2. Podział administracyjny

W skład powiatu będzińskiego wchodzi osiem gmin:

- gminy miejskie: Będzin, Czeladź, Sławków, Wojkowice,
- gmina miejsko-wiejska: Siewierz,
- gminy wiejskie: Bobrowniki, Mierzęcice, Psary.

Rysunek 2 Podział administracyjny powiatu będzińskiego⁷

⁷ <http://gminy.pl/powiaty/270.html> dostęp w dniu 09.10.2020r.

Będzin położony jest we wschodniej części województwa śląskiego, nad rzeką Czarna Przemsza, na Wyżynie Śląskiej. Jest historyczną stolicą regionu Zagłębia Dąbrowskiego. Należy do najstarszych miast województwa śląskiego.

Miasto zajmuje powierzchnię 37,4 km², co stanowi 10,3% powierzchni powiatu będzińskiego oraz 0,3% powierzchni województwa śląskiego.

Pełni rolę ośrodka handlowego, gospodarczego (przemysł, energetyka), administracyjnego i kulturalnego Zagłębia Dąbrowskiego.

Wyjątkową atrakcją miasta Będzin jest prastary zamek w którym mieści się Muzeum Zagłębia. Jednak główna siedziba muzeum to barokowy Pałac Mieroszewskich.

Gmina Bobrowniki położona jest w północno-wschodniej części województwa śląskiego. W skład gminy Bobrowniki wchodzi osiem sołectw: Bobrowniki, Dobieszowice, Myszkowice, Rogoźnik, Sączów, Siemonia, Twardowice oraz Wymysłów.

Gmina zajmuje powierzchnie 51,5 km², co stanowi 14,1% powierzchni powiatu będzińskiego oraz 0,4 % powierzchni województwa śląskiego.

Gmina Bobrowniki jest znana ze swych wspaniałych obszarów przyrodniczych: zbiorników wodnych w Rogoźniku, południowego stoku Góry Dziewiczej w Myszkowicach, południowego stoku Góry Buczyna w Rogoźniku.

Czeladź położona jest w północno-wschodniej części województwa śląskiego. Gmina zajmuje powierzchnie 16,4 km², co stanowi 4,5% powierzchni powiatu będzińskiego oraz 0,1 % powierzchni województwa śląskiego.

Galeria Sztuki Współczesnej Elektrownia oraz kościół parafii rzymsko-katolicki pod wezwaniem Św. Stanisława B.M to największe atrakcje miasta Czeladź.

Gmina Mierzęcice położona jest w Centralnej Części Wyżyny Śląskiej. W skład gminy Mierzęcice wchodzi dziesięć sołectw: Boguchwałowice, Mierzęcice, Mierzęcice II, Najdziszów, Nowa Wieś, Przeczyce, Sadowie, Toporowice, Zawada oraz Mierzęcice Osiedle.

Gmina zajmuje powierzchnie 49,4 km², co stanowi 13,6 % powierzchni powiatu będzińskiego oraz 0,4 % powierzchni województwa śląskiego.

Na terenie gminy znajduje się Zalew Przeczycko – Siewierski. Wokół zbiornika występuje unikalna fauna i flora z licznie reprezentowanymi gatunkami objętymi ochroną prawną. Oprócz doskonałego miejsca do wypoczynku, zalew stwarza idealne warunki do uprawiania sportów wodnych. Przy akwenie funkcjonują i coraz dynamiczniej się rozwijają przystanie żeglarskie. Zalew jest prawdziwym rajem dla wędkarzy. Na obrzeżach zalewu zlokalizowane są ośrodki wypoczynkowe, campingi i pola namiotowe. Nieustannie poszerza się baza noclegowa i gastronomiczna, co prowadzi do dynamicznego rozwoju agroturystyki.

Gmina Psary położona jest w północnej strefie Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. W skład gminy Psary wchodzi dziesięć sołectw: Psary, Sarnów, Dąbie, Preczów, Gródków, Strzyżowice, Góra Siewierska, Goląsza, Brzękowice oraz Malinowice.

Gmina zajmuje powierzchnie 46,2 km², co stanowi 12,7% powierzchni powiatu będzińskiego oraz 0,4% powierzchni województwa śląskiego.

Na całym obszarze gminy Psary dominują zbiorowiska roślinności murawowej, łąkowej oraz grunty orne. Siedliska leśne dominują w kompleksach: Gródków, Góra Siewierska i Malinowice.

Gmina Siewierz położona jest w północnej części województwa śląskiego. W skład gminy Siewierz wchodzi miasto Siewierz i dziesięć sołectw: Brudzowice, Dziewki, Gołuchowie, Leśniaki, Nowa Wioska, Podwarpie, Tuliszków, Warężyn, Wojkowie Kościelne oraz Żeliszawice.

Gmina zajmuje powierzchnię 113,9 km², co stanowi 31,3% powierzchni powiatu będzińskiego oraz 0,9 % powierzchni województwa śląskiego.

Na terenie gminy Siewierz znajduje się wiele interesujących zabytków m.in. Kościół św. Jana Chrzciciela- jeden z najstarszych zabytków w województwie śląskim. Najbardziej znanym zabytkiem położonym w tej Gminie jest Zamek w Siewierzu. Zamek i zielone tereny są ważnym centrum kulturalno-rozrywkowo i rekreacyjnym.

Sławków położony jest na brzegu rzeki Białej Przemszy we wschodniej części województwa śląskiego. W obecnych granicach terytorialnych miasta znajdują się niegdyś samodzielne miejscowości, a obecnie dające się wyodrębnić rejony o zabudowie rozproszonej: Burki, Niwa, Dębowa Góra, Groniec i Chwaliboskie.

Gmina zajmuje powierzchnię 36,7 km², co stanowi 10% powierzchni powiatu będzińskiego oraz 0,3 % powierzchni województwa śląskiego.

W Sławkowie położony jest jeden z najstarszych murowanych założeń obronnych w Polsce południowej, a mianowicie zamek biskupów krakowskich.

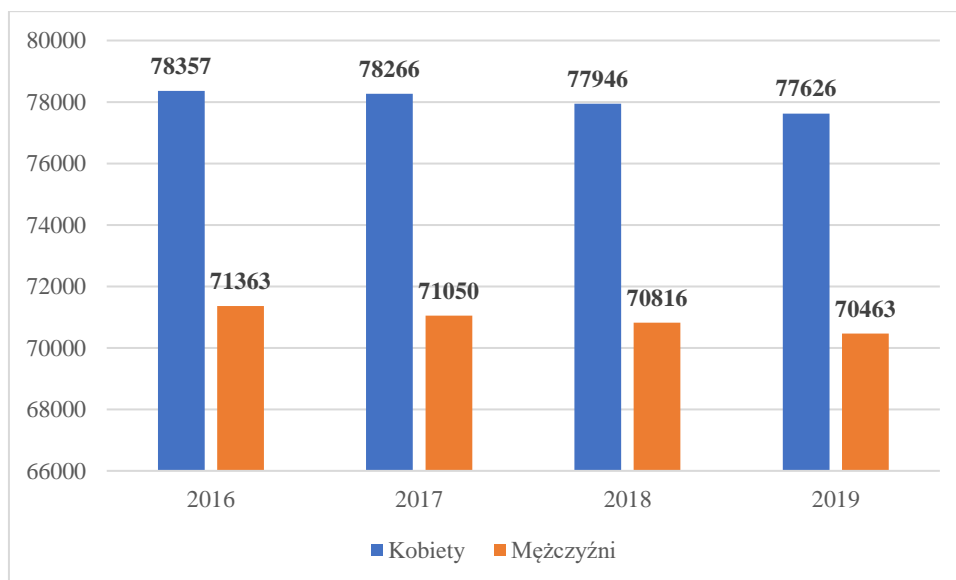
Wojkowie zostały utworzone z jednostek dawnego podziału administracyjnego w powiecie będzińskim: Wojkowie Komornych, Żychcic i Kamyc.

Gmina zajmuje powierzchnię 12,8 km², co stanowi 3,5 % powierzchni powiatu będzińskiego oraz 0,1 % powierzchni województwa śląskiego.

Ośrodek o oddziaływaniu ogólno-miejskim zlokalizowany jest przy ulicy Sobieskiego, w rejonie parku miejskiego. Skupione są tu tereny usług sieciowych w tym administracji, oświaty i usług (handel, gastronomia).

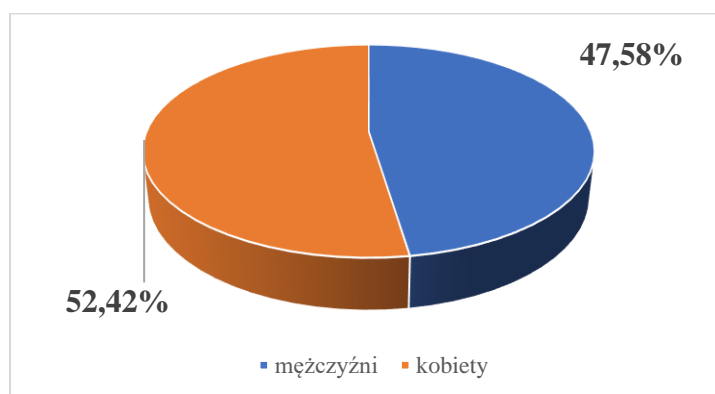
2.3. Demografia

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (stan na dzień 31.12.2019 r.) w powiecie będzińskim zamieszkuje 148 089 osób, z czego 52,42% stanowią kobiety, a 47,58% mężczyźni.

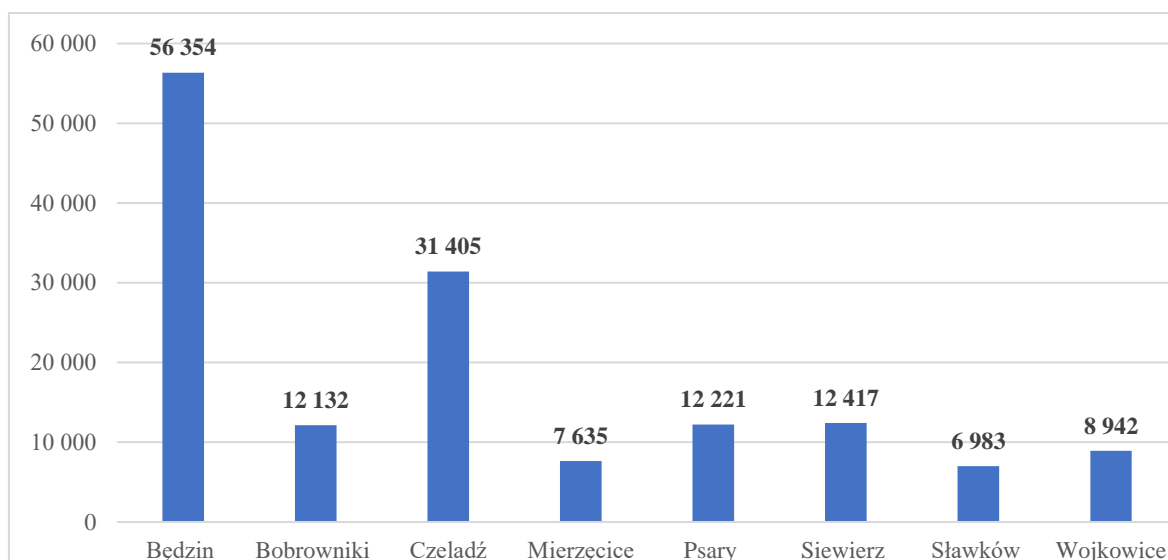
Wykres 1 Liczba kobiet i mężczyzn w powiecie będzińskim w latach 2016-2019

Źródło: BDL (dostęp w dniu 15.10.2020 r.)

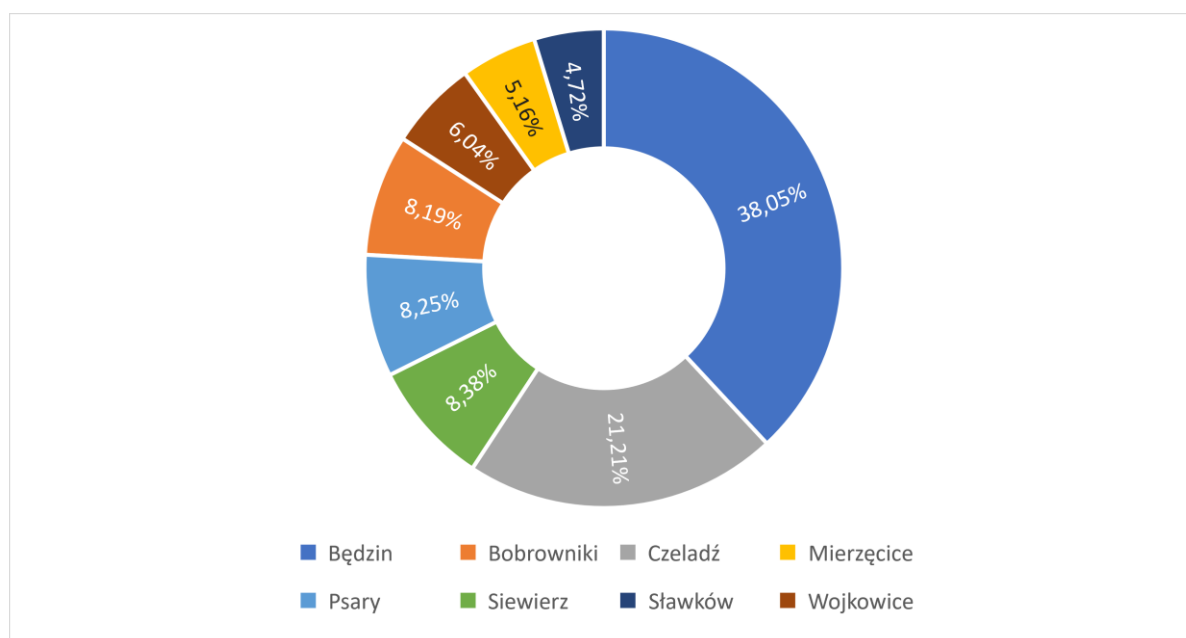

Wykres 2 Struktura płci mieszkańców powiatu będzińskiego (stan na dzień 31.12.2019 r.)

Źródło: BDL (dostęp w dniu 15.10.2020 r.)

Wykres 3 Liczba mieszkańców poszczególnych gmin powiatu będzińskiego w 2019 r.
 Źródło: BDL (dostęp w dniu 15.10.2020 r.)

Wykres 4 Procentowy rozkład liczby mieszkańców poszczególnych gmin powiatu będzińskiego (stan na dzień 31.12.2019 r.)
 Źródło: BDL stan na dzień 31.12.2019 r.

Najliczniejszą grupę mieszkańców powiatu będzińskiego stanowią osoby zamieszkujące w Gminie Będzin - 38,05% ogólnej liczby ludności powiatu będzińskiego, a następnie Gmina Czeladź – 21,21% mieszkańców powiatu. W pozostałych gminach liczba mieszkańców jest do siebie podobna waha się od 4.72% do 8,38%.

Gmina	Ludność (stan na dzień 31.12.2019r.)	Powierzchnia (km ²)	Ludność na 1 km ²
Będzin	56 354	37,4	1507 osób/km ²
Bobrowniki	12 132	51,5	236 osób/km ²
Czeladź	31 405	16,4	1915 osób/km ²
Mierzęcice	7 635	49,4	155 osób/km ²
Psary	12 221	46,2	265 osób/km ²
Siewierz	12 417	113,9	109 osób/km ²
Sławków	6 983	36,7	190 osób/km ²
Wojkowice	8 942	12,8	699 osób/km ²

Tabela 2 Ludność w powiecie będzińskim na 1 km²

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL

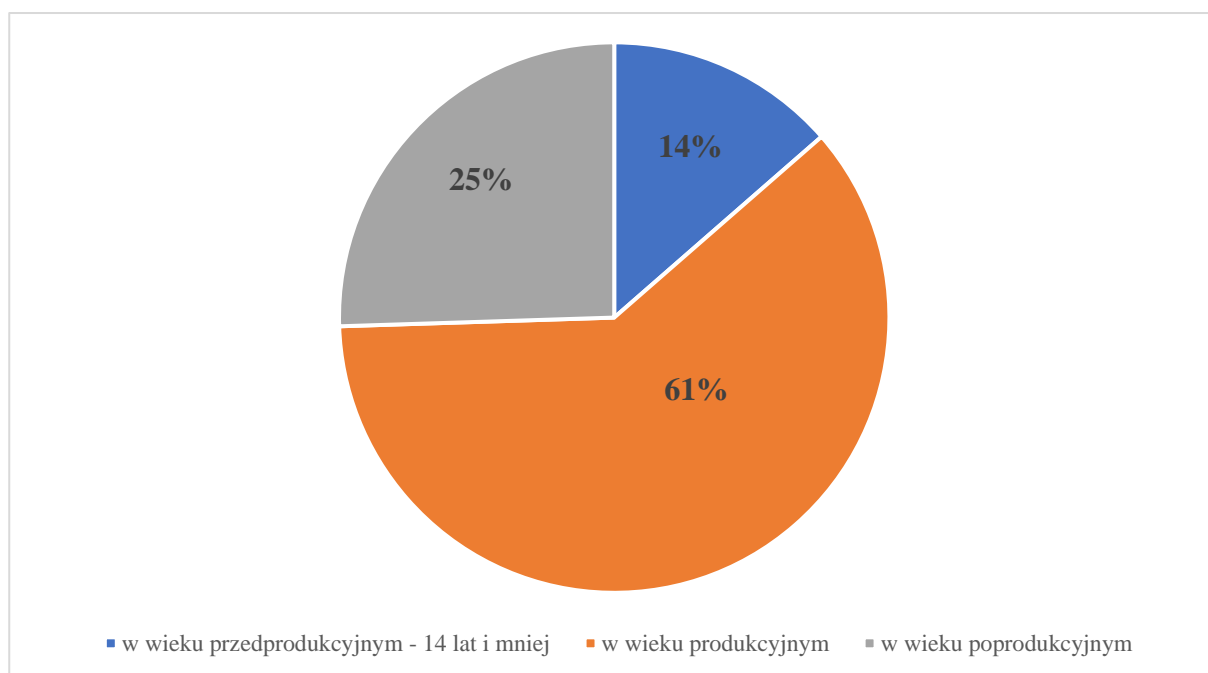
Przeciętnie w województwie śląskim kilometr kwadratowy zamieszkuje 366 osób, natomiast w powiecie będzińskim 406 osób. Najludniej w powiecie będzińskim jest w Gminie Czeladź tj. 1915 osób/km², najmniej osób w przeliczeniu na km² zamieszkuje w Gminie Siewierz tj. 109 osób.

Nazwa	w wieku przedprodukcyjnym - 14 lat i mniej		w wieku produkcyjnym: 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni		w wieku poprodukcyjnym	
	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
Powiat będziński	10 306	9 811	47 848	42 355	12 309	25 460
Będzin	3 889	3 777	18 106	16 079	4 683	9 820
Bobrowniki	861	810	3 878	3 538	1 032	2 013
Czeladź	2 107	1 948	10 086	8 708	2 715	5 841
Mierzęcice	539	543	2 572	2 249	593	1 139
Psary	899	829	3 977	3 538	987	1 991
Siewierz	908	891	4 019	3 608	1 037	1 954
Sławków	510	467	2 245	2 029	565	1 167
Wojkowice	593	546	2 965	2 606	697	1 535

Tabela 3 Struktura mieszkańców powiatu będzińskiego według płci i wieku ekonomicznego w 2019 r.

Źródło: BDL stan na dzień 31.12.2019r.

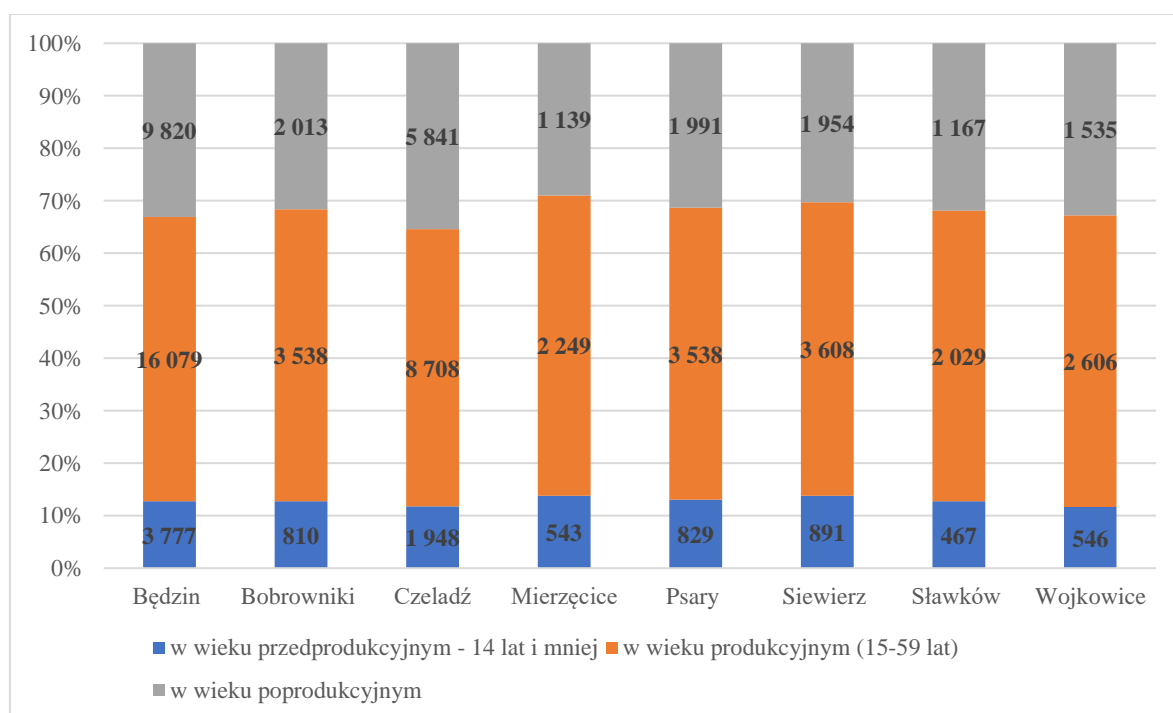

Wykres 5 Struktura mieszkańców powiatu będzińskiego według wieku ekonomicznego w 2019 r.

Źródło: BDL stan na dzień 31.12.2019r.

W 2019r. osoby w wieku przedprodukcyjnym tj. 14 lat i mniej stanowiły niespełna 14% wszystkich mieszkańców powiatu będzińskiego. Wśród mieszkańców znaczną część (niespełna 61%) stanowią osoby w wieku produkcyjnym.

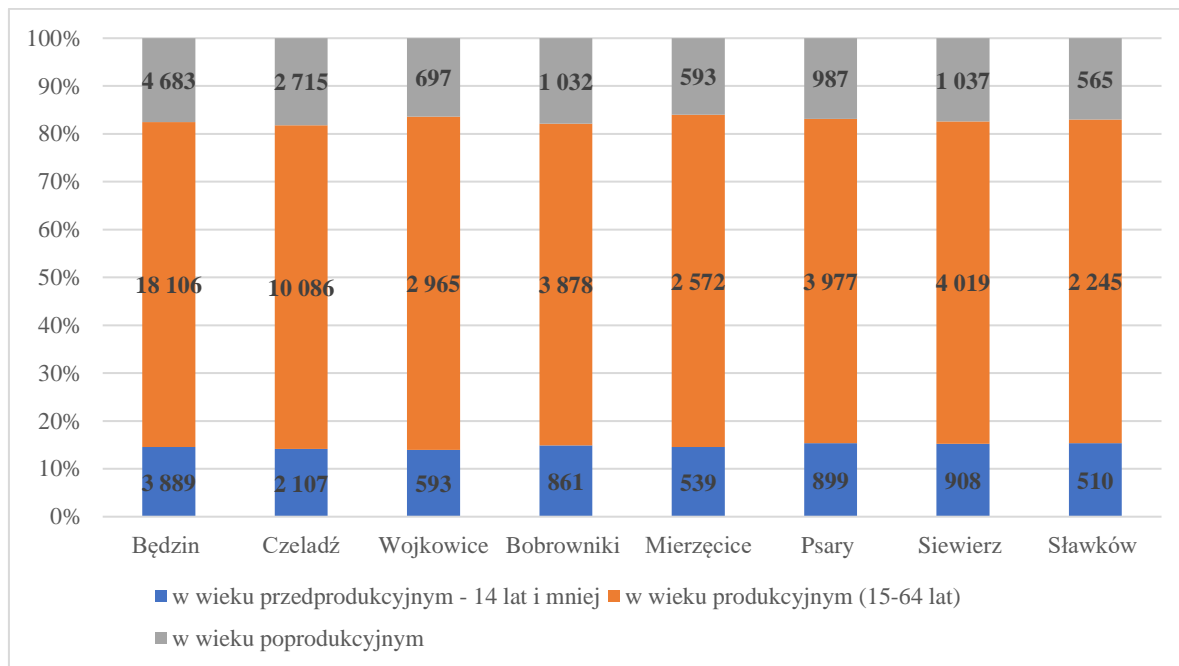
W wieku poprodukcyjnym w 2019r. było 25% mieszkańców powiatu. Podkreślić należy, iż w tej grupie ponad dwukrotnie przeważają kobiety (25 460), natomiast mężczyzn jest 12 309.

Wykres 6 Liczba kobiet zamieszkujących w poszczególnych gminach powiatu będzińskiego z podziałem na wiek ekonomiczny (stan na dzień 31.12.2019 r.)

Źródło: BDL stan na dzień 31.12.2019 r.

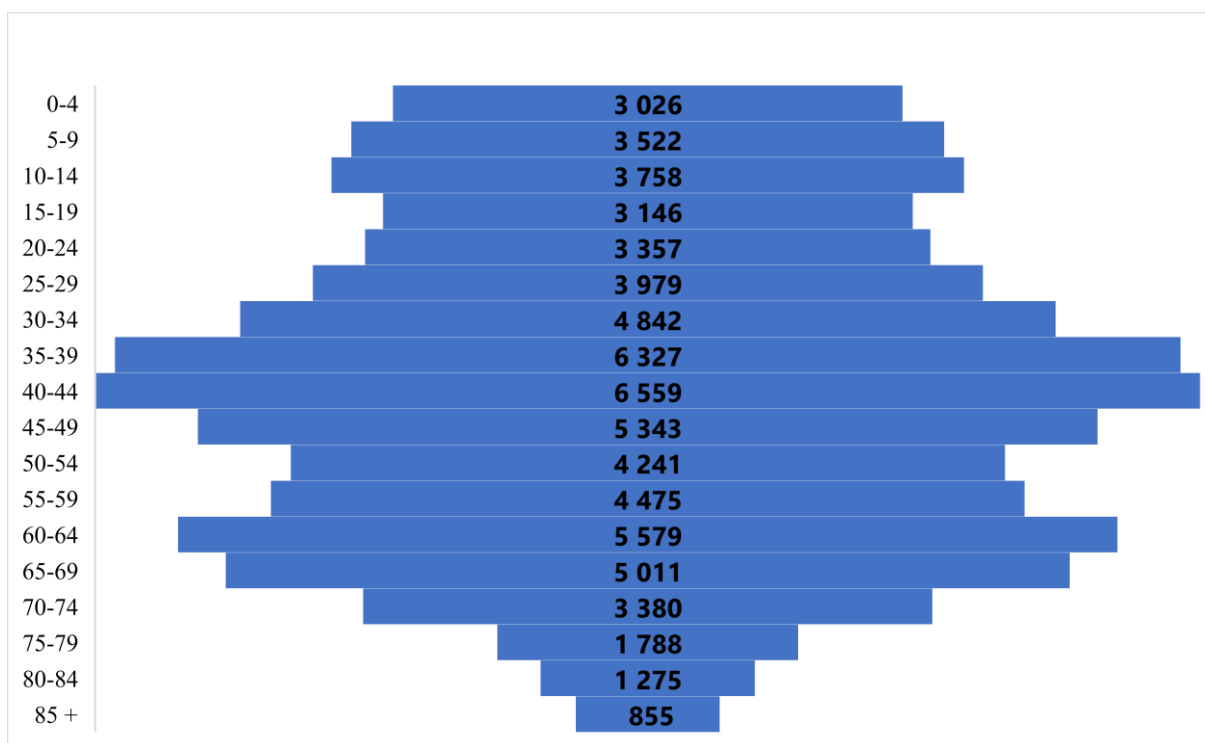
Biorąc pod uwagę wiek ekonomiczny kobiet zamieszkujących w powiecie będzińskim, należy zauważyć, iż we wszystkich gminach powiatu w 2019r. największą grupę stanowiły kobiety w wieku produkcyjnym tj. w wieku od 15-59 lat.

Wykres 7 Liczba mężczyzn zamieszkujących w poszczególnych gminach powiatu będzińskiego z podziałem na wiek ekonomiczny (stan na dzień 31.12.2019 r.)

Źródło: BDL stan na dzień 31.12.2019r.

Biorąc pod uwagę wiek ekonomiczny mężczyzn zamieszkujących na terenie powiatu będzińskiego, należy zauważyć, iż we wszystkich gminach powiatu w 2019r. największą grupę stanowili mężczyźni w wieku produkcyjnym tj. w wieku od 15-64 lat.

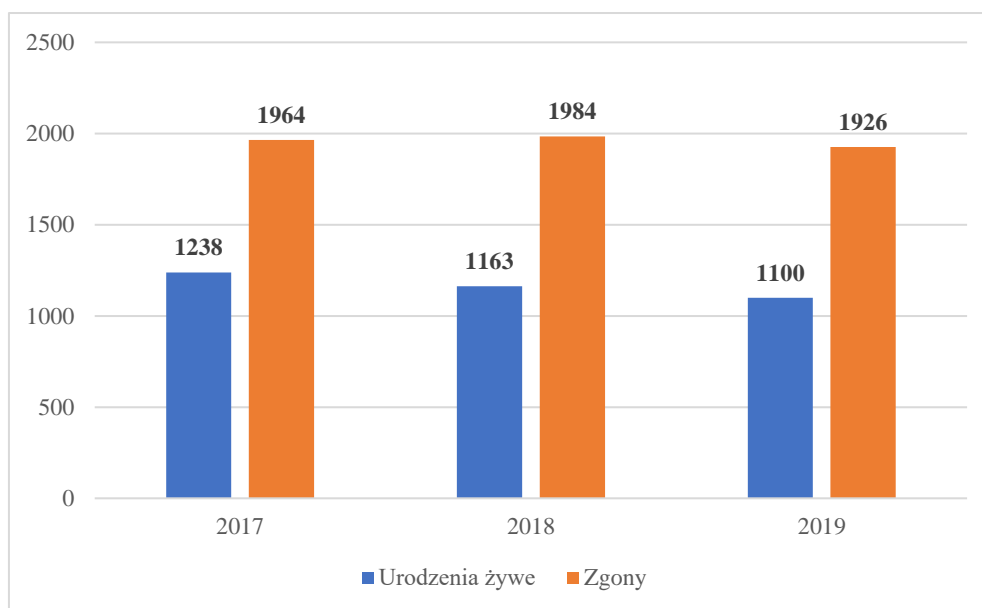

Wykres 8 Piramida wieku mieszkańców powiatu będzińskiego
Źródło: BDL (stan na dzień 31.12.2019r.)

Przyrost naturalny (różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów) w powiecie będzińskim w latach 2017-2019 był ujemny (ubytek naturalny). Zauważyć należy i ujemny przyrost naturalny w 2019r. wyniósł -11 258, a w kraju – 34 755.

<i>Wyszczególnienie</i>	2017	2018	2019
Urodzenia żywe ogółem, w tym:	1238	1163	1100
- Kobiety	655	545	545
- Mężczyźni	583	618	555
Zgony ogółem, w tym:	1964	1984	1926
- Kobiety	942	963	938
- Mężczyźni	1022	1021	988
Przyrost naturalny, w tym:	-726	-821	-826
- Kobiety	-287	-418	-393
- Mężczyźni	-439	-403	-433

Tabela 4 Przyrost naturalny w powiecie będzińskim w latach 2017-2019
Źródło: BDL stan na dzień 31.12.2019r.

Wykres 9 Urodzenia żywe i zgony w powiecie będzińskim w latach 2017-2019

Źródło: BDL stan na dzień 31.12.2019r.

Poddając analizie lata 2017-2019, liczba urodzeń żywych oraz zgonów w powiecie będzińskim utrzymuje się na podobnym poziomie.

3. Diagnoza problemów społecznych Powiatu Będzińskiego na podstawie danych wtórnych

W procesie tworzenia strategii rozwiązywania problemów społecznych diagnoza stanowi niezbędną podstawę do wyznaczania celów oraz sformułowania skutecznych i długofalowych działań, które służą rozwiązywaniu problemów społecznych występujących na terenie powiatu.

Problem społeczny jest to zjawisko, które dla większej lub znaczącej części pewnej zbiorowości stanowi fakt uciążliwy oraz wymagający przeciwdziałania⁸.

Potrzeba społeczna to „pewien odczuwalny przez człowieka stan braku czegoś, co jest niezbędne do utrzymania go przy życiu umożliwienia jego rozwoju i utrzymania określonej roli społecznej oraz zachowania równowagi psychicznej”⁹.

3.1. Ubóstwo

Ubóstwo to zjawisko społeczne, które polega m.in. na braku dostatecznych środków materialnych do zaspakajania podstawowych potrzeb życiowych.

Interpretacja pojęcia „ubóstwo” w nauce i polityce jest wielorako uwarunkowana, pod względem:

- istoty ubóstwa (ubóstwo absolutne i ubóstwo względne),
- kryteriów i mierników (poziom dochodów, minimum biologiczne, minimum socjalne, poziom i struktura wydatków oraz subiektywne poczucie ubóstwa),
- przyczyny ubóstwa (postawa i zachowanie ubogich, cechy systemu społeczno-gospodarczego,
- sposobu walki z ubóstwem (rola państwa, solidarność społeczna, samopomoc)¹⁰.

Do analizy skali ubóstwa na terenie powiatu będzińskiego na potrzeby niniejszej Strategii przyjąć należy pojęcie ubóstwa rozumiane jako stan, w którym jednostce lub grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, które uznawane są w danej społeczności za niezbędne¹¹.

Do podstawowych potrzeb zaliczyć należy zarówno wyżywienie jak i mieszkanie, ubranie, zachowanie zdrowia, uzyskanie odpowiedniego wykształcenia.

---

⁸ Pacholski M., Słaboń A. *Słownik pojęć socjologicznych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego, Kraków 2010, s. 149.

⁹ Panek T., *Poziom i jakość życia*, Warszawa 2014, s. 125.

¹⁰ <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/ubostwo;3990730.html> dostęp w dniu 12.01.2021r.

¹¹ Kowalak T., Leś E., *Kwestia ubóstwa. Definicja i kryteria ubóstwa*. [W:] A. Rajkiewicz, J. Supińska, M. Książkowski (red.) *Polityka społeczna. Materiały do studiowania*, Katowice 1998, s. 137

Wszystkie postaci ubóstwa tj. niedostatek, bieda, nędza wzajemnie się warunkują i powodują społeczne skutki uboczne, które objawiają się najczęściej poczuciem bezradności, wykluczeniem społecznym, utratą motywacji do działania, chorobą, a także w skrajnych przypadkach śmiercią.

Art. 7 Ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej określa listę powodów trudnej sytuacji życiowej, w wyniku których każdy mieszkaniec ma prawo skorzystać z systemu pomocy społecznej. Warunkiem przyznania takiej pomocy jest spełnienie kryterium dochodowego.

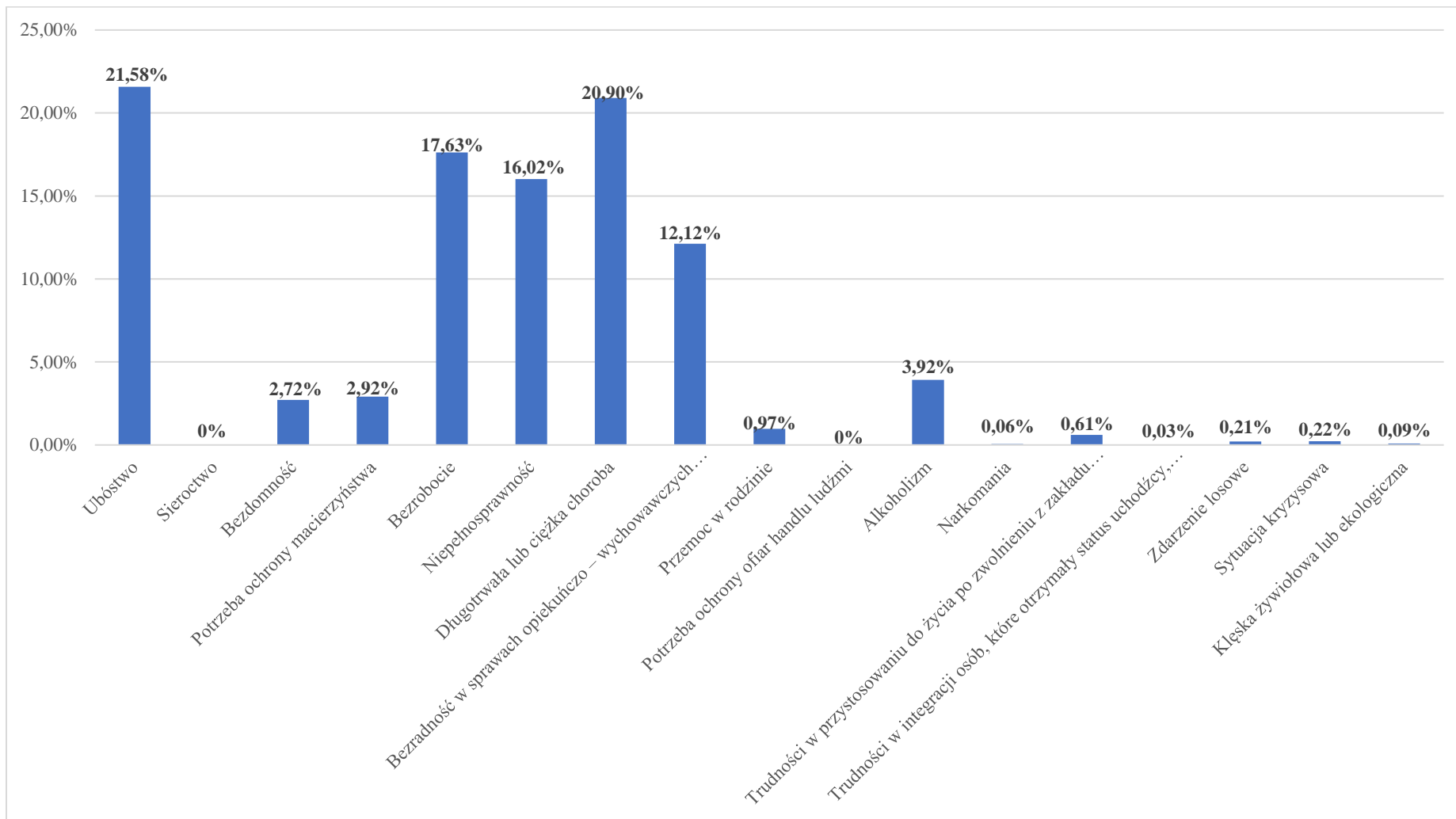
Aby rozeznąć skalę ubóstwa w powiecie będzińskim analizie poddano dane opracowane przez ośrodki pomocy społecznej dotyczące m.in. wielkości zapotrzebowania zgłaszanego przez mieszkańców na pomoc społeczną.

Poniższa tabela przedstawia powody przyznania pomocy w 2019r. klientom OPS w powiecie będzińskim z podziałem na liczbę rodzin oraz liczbę osób w rodzinie.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Będzin	Bobrowniki	Czeladź	Mierzęcice	Psary	Siewierz	Śląsk	Wojkowice	RAZEM
Ubóstwo	735/1353	71/125	275/480	30/39	81/135	79/153	10/13	101/197	1382/2495
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	79/80	8/8	63/70	4/4	5/5	4/5	2/2	9/12	174/186
Potrzeba ochrony macierzyństwa	90/420	10/40	43/177	4/19	7/25	6/25	14/44	13/60	187/810
w tym wielodzietność	58/318	1/10	8/42	0	0	3/16	3/13	4/19	77/418
Bezrobocie	538/1254	76/160	290/622	15/31	47/91	43/84	75/146	45/97	1129/2485
Niepełnosprawność	481/762	29/44	208/304	43/80	94/169	56/77	54/84	61/118	1026/1638
Długotrwała lub ciężka choroba	563/876	56/92	320/464	41/75	149/267	72/97	107/150	30/50	1338/2071
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	370/803	9/26	214/594	16/53	89/206	44/67	15/32	19/65	776/1846
w tym:									
- rodziny niepełne	120/345	7/21	64/189	4/15	18/55	9/21	13/28	9/31	244/705
- rodziny wielodzietne	22/112	1/9	28/154	1/5	2/11	3/16	0	3/17	60/324
Przemoc w rodzinie	28/90	2/3	10/24	0/0	15/52	5/18	1/2	1/3	62/192
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	137/203	10/15	32/43	6/8	18/38	16/18	6/6	26/46	251/377
Narkomania	3/4	0	1/1	0	0	0	0	0	4/5
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	20/38	1/7	12/16	1/1	1/2	0	2/2	2/2	39/68
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	0	0	0	0	0	2/2	0	2/2
Zdarzenie losowe	5/9	1/2	2/7	0	4/7	0	0	1/2	13/27
Sytuacja kryzysowa	9/18	1/1	2/6	0	2/6	0	0	0	14/31
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	6/11	0	0	0	0	0	0	6/11

Tabela 5 Powody przyznawania pomocy klientom OPS w powiecie będzińskim w 2019r.- liczba rodzin/liczba osób w rodzinie

Źródło: Dane z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu będzińskiego

Wykres 10 Powody przyznania pomocy rodzinom zamieszkującym powiat będziński w 2019 r.

Źródło: Dane z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu będzińskiego

Jak wynika z powyższej tabeli głównym powodem przyznawania pomocy rodzinom przez OPS na terenie powiatu będzińskiego w 2019r. było ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba oraz bezrobocie.

W 2019r. z powodu ubóstwa z różnych form pomocy skorzystały 1382 rodzin, które liczyły 2495 osób co stanowi, aż 21,58% ogólnej liczby powodów przyznania pomocy.

Pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w 2019r. kierowano do 1338 rodzin liczących ogółem 2071 osób (20,90% ogólnej liczby powodów przyznania pomocy).

Czynnikiem zwiększającym ubóstwo jest również bezrobocie, z powodu którego z różnych form pomocy skorzystało 1129 rodzin, które liczyły 2485 osób.

W 2019r. pomocą z tytułu niepełnosprawności objęto 1026 rodzin, w których było łącznie 1638 osób, co stanowi 16,02% ogólnej liczby powodów przyznania pomocy.

Przyjmując, iż niepełnosprawność pozostaje w znacznej korelacji z długotrwałą lub ciężką chorobą okazuje się, że z wymienionych powodów z pomocy skorzystały łącznie 2364 rodziny (3709 osób).

Należy zwrócić uwagę, że istnieją przyczyny, które w znacznym stopniu i skali determinują problemy społeczne, ale istnieją również takie, które w kontekście strategicznym można uznać za marginalne.

Dla znalezienia właściwych wniosków przeprowadzono analizę operacyjną przy użyciu metody Pareto. Przekładając rozumienie tej zasady na analizowanie sytuacji można w uproszczeniu przyjąć, że ok. 20% zjawisk warunkujących problemy społeczne dotyczy ok. 80% osób korzystających z pomocy społecznej.

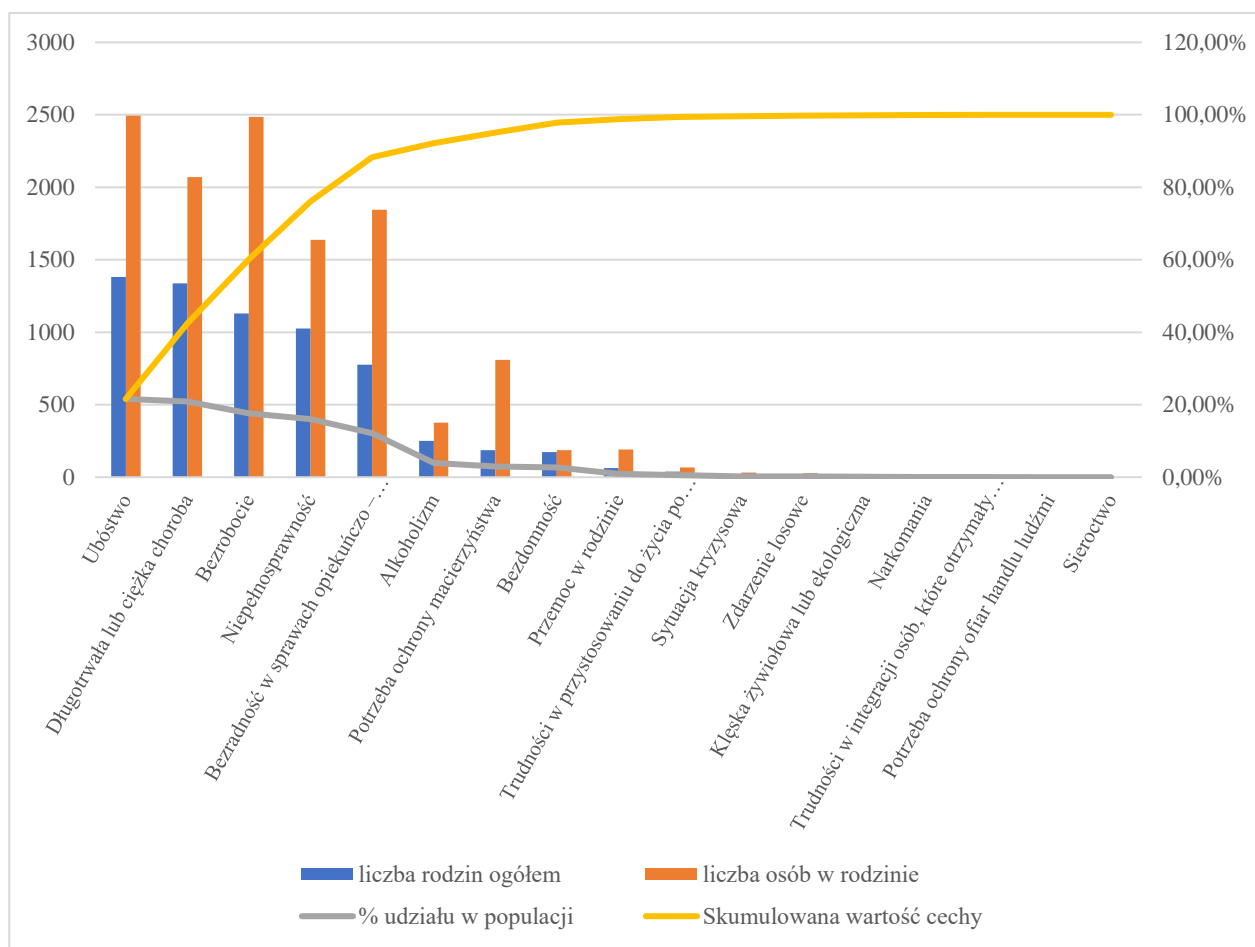
Przy pomocy analizy Pareto-Lorenza można wskazać główne przyczyny, z powodu których przyznawana jest pomoc przez ośrodki pomocy społecznej, a tym samym to te kwestie są najbardziej istotne dla lokalnej polityki społecznej. Należy jednak zauważyć, że analizując kwestię społeczną metodą Pareto-Lorenza, opieramy się tylko i wyłącznie na danych z ośrodków pomocy społecznej.

POWIAT BĘDZIŃSKI					
	liczba rodzin ogółem	liczba osób w rodzinie	% udziału w populacji	Skumulowana wartość cechy	Istotność kategorii
Ubóstwo	1382	2495	21,58%	21,58%	A
Długotrwała lub ciężka choroba	1338	2071	20,90%	42,48%	
Bezrobocie	1129	2485	17,63%	60,11%	
Niepełnosprawność	1026	1638	16,02%	76,14%	
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego	776	1846	12,12%	88,26%	B
Alkoholizm	251	377	3,92%	92,18%	
Potrzeba ochrony macierzyństwa	187	810	2,92%	95,10%	C
Bezdomność	174	186	2,72%	97,81%	
Przemoc w rodzinie	62	192	0,97%	98,78%	
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	39	68	0,61%	99,39%	
Sytuacja kryzysowa	14	31	0,22%	99,61%	
Zdarzenie losowe	13	27	0,20%	99,81%	
Kłeska żywiołowa lub ekologiczna	6	11	0,09%	99,91%	
Narkomania	4	5	0,06%	99,97%	
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	2	2	0,03%	100,00%	
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0,00%	100,00%	
Sieroctwo	0	0	0,00%	100,00%	
RAZEM	6403	12244	100%		

Tabela 6 Analiza problemów społecznych według zestawienia Pareto-Lorenza

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej analizy oraz danych OPS z terenu powiatu będzińskiego za 2019r.

Z powyższej analizy wynika, że najpoważniejszymi kategoriami problemowymi powiatu będzińskiego są ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie, niepełnosprawność. Aspekty te jako kwestie generujące kolejne problemy społeczne powinny być rozwiązywane w pierwszej kolejności.

Wykres 11 Analiza problemów społecznych według zestawienia Pareto-Lorenza

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej analizy

Na powyższym wykresie wyraźnie widoczne jest, że pierwsze cztery kategorie tj. ubóstwo (21,58%), długotrwała lub ciężka choroba (20,9%), bezrobocie (17,63%), niepełnosprawność (16,02%) są przyczyną ponad 75% procent udzielanej pomocy społecznej. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego zaprezentowana jest zaraz po niepełnosprawności (12,38% udziału w populacji).

Nie należy jednak zapominać o pozostałych problemach społecznych, ponieważ w przypadku zaniedbania mogą one zostać przesunięte do wyższych kategorii.

	Stan na dzień 31.12.2017 r.		Stan na dzień 31.12.2018 r.		Stan na dzień 31.12.2019 r.		Stan na dzień 30.06.2020 r.	
	Osoby	Rodziny	Osoby	Rodziny	Osoby	Rodziny	Osoby	Rodziny
Będzin	2160	1105	1889	982	1626	865	1028	598
Bobrowniki	159	149	126	119	110	103	81	79
Czeladź	1047	763	902	674	768	544	520	371
Mierzęcice	144	65	121	63	103	55	59	36
Psary	174	98	162	92	169	94	114	70
Siewierz	126	123	123	119	107	104	91	85
Sławków	220	218	198	195	178	178	98	66
Wojkowice	258	126	252	119	199	100	179	87
RAZEM	4288	2647	3773	2363	3260	2043	2170	1392

Tabela 7 Liczba świadczeń pieniężnych przyznanych przez OPS w latach 2017-2020

Źródło: Dane z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu będzińskiego

Zauważyć należy, iż liczba przyznanych świadczeń pieniężnych i niepieniężnych przez Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu będzińskiego w latach 2017 – 2020 z roku na rok maleje. W 2019r. w porównaniu do roku 2017 ogólna liczba przyznanych świadczeń pieniężnych oraz niepieniężnych zmalała średnio o 23% w odniesieniu do liczby osób oraz liczby rodzin.

	Stan na dzień 31.12.2017 r.		Stan na dzień 31.12.2018 r.		Stan na dzień 31.12.2019 r.		Stan na dzień 30.06.2020 r.	
	Osoby	Rodziny	Osoby	Rodziny	Osoby	Rodziny	Osoby	Rodziny
Będzin	1633	638	1446	565	1199	475	825	344
Bobrowniki	143	92	117	78	42	40	18	17
Czeladź	758	569	725	531	602	457	340	272
Mierzęcice	132	53	79	30	101	46	28	13
Psary	145	51	196	81	135	68	71	48
Siewierz	68	42	64	35	77	43	59	55
Sławków	149	115	122	101	106	86	75	60
Wojkowice	232	103	216	95	173	67	97	35
RAZEM	3260	1663	2965	1516	2435	1282	1513	844

Tabela 8 Liczba świadczeń niepieniężnych przyznanych przez OPS w latach 2017-2020

Źródło: Dane z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu będzińskiego

Wyszczególnienie	Liczba rodzin / liczba osób w rodzinie							
	Będzin	Bobrowniki	Czeladź	Mierzęcice	Psary	Siewierz	Sławków	Wojkowice
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej - OGÓŁEM	2260 / 4179	65 / 137	1200 / 2264	183 / 352	165 / 343	115 / 253	218 / 370	106/245
w tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej	1210 / 2157	1 / 4	478 / 958	115 / 216	114 / 254	61 / 158	218 / 370	19/42
Praca socjalna prowadzona w oparciu o:								
KONTRAKT SOCJALNY część A (osoby i rodziny z którymi zawierany jest kontrakt w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej)	216 / 224	8 / 8	36 / 39	0	10 / 10	10 / 16	16 / 34	4/4
KONTRAKT SOCJALNY część B (osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy, o których mowa w art. 49 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy)	13 / 13	10 / 10	16 / 16	4 / 4	10 / 10	10 / 10	0	0
PROJEKT SOCJALNY	0	10 / 10	0	0	0	0	13 / 46	0

Tabela 9 Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej przez OPS w 2019 r.

Źródło: Dane z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu będzińskiego

3.2. Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność

„Bycie niepełnosprawnym oznacza nieustanną konfrontację z problemami w codziennym funkcjonowaniu w rodzinie, w pracy, w urzędzie, na ulicy. Bycie niepełnosprawnym to częste zmaganie się z życiem w izolacji i na marginesie społeczeństwa. To napotykanie barier”¹².

Zgodnie z regulacją ustawową niepełnosprawność, posiada kilka sprecyzowanych definicji: „(...) oznacza to trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy”¹³.

W codziennym życiu funkcjonuje dużo terminów negatywnych, które określają niepełnosprawność m.in. kaleka, osoba ułomna. Zauważyć należy, iż coraz częściej zastępuje się te terminy, pojęciami nowymi, które należą do obiektywnych tj. osoba z niepełnosprawnością, osoba odchylona od normy, inwalida, osoba upośledzona, osoba sprawna inaczej. Ludzie niepełnosprawność kojarzą często z elementami, które są widoczne na ciele, wskazują defekt czy też jego uszkodzenie. Osoba, która porusza się na wózku inwalidzkim lub o kulach, trzyma „białą laskę” jest osobą niepełnosprawną z widocznym elementem, który zakłóca jej sprawność, natomiast podkreślić należy, iż wady niewidoczne np. choroba wieńcowa, problemy neurologiczne, lekkie upośledzenie umysłowe, padaczka to również niepełnosprawność¹⁴. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) sformułowała definicję osoby niepełnosprawnej jako człowieka, u którego uszkodzenia istotne, a także obniżenie sprawności funkcjonowania organizmu, uniemożliwiają, ograniczają lub utrudniają funkcjonowanie w społeczeństwie, mając na uwadze płeć, czynniki zewnętrzne oraz płeć¹⁵.

Pojęcie braku sprawności w literaturze przedmiotu ujmuje się najczęściej w sensie:

- prawnym – stan, który uprawnia do świadczeń na podstawie przepisów prawa,
- medycznym – długotrwała choroba bądź uraz, które uniemożliwiają bądź ograniczają wykonywanie funkcji w sposób powszechnie uznany za normalny,
- zawodowym – stan ograniczonej możliwości wykonywania pracy zawodowej lub uzyskania zatrudnienia,

---

¹² A. Ostrowska, J. Sikorska, Syndrom niepełnosprawności w Polsce. Bariery integracji, Wydawnictwo IFiSPAN, Warszawa 1996, s 187.

¹³ Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 (Dz. U. z 2020r. poz. 426), art. 2.

¹⁴ M. Garbat, Zatrudnianie i rehabilitacja zawodowa osób z niepełnosprawnością w Europie, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2012, s. 22-23.

¹⁵ G. Kowalska, Rola organizacji pozarządowych w życiu dziecka niepełnosprawnego i jego rodziny, Warszawa 2013, s. 7-8.

- psychologicznym – emocjonalny stres i pourazowy syndrom zachowania,
- technicznym – stan, który powoduje powstawanie różnych barier fizycznych,
- indywidualnym – stan, który opisany jest przez osobę niepełnosprawną w wybranych przez nią kategoriach¹⁶.

Można uznać, że najbardziej miarodajne dane pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego (NSP), który jest przeprowadzany w Polsce średnio co 10 lat. Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań przeprowadzony w 2011r. obejmował całą populację kraju i wykazał, iż liczba osób niepełnosprawnych w Polsce wg stanu na koniec marca 2011r. wynosiła 4 697 tys. (tj. 12,2% ludności Polski). Kobiety stanowią 53,9% ogólnej liczby osób niepełnosprawnych w Polsce.

Warto podkreślić, iż spis ten został przeprowadzony metodą mieszaną (metoda pełna oraz reprezentacyjna). Zgodnie z Ustawą z dnia 4 marca 2010r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2011r. informacje o osobach niepełnosprawnych zbierane były jedynie w badaniu reprezentacyjnym, na zasadzie dobrowolności. Pytania o niepełnosprawność nie zostały zadane wszystkim Polakom, ponieważ art. 51 Konstytucji RP nie dopuszcza pozyskiwania informacji o stanie zdrowia na zasadzie obowiązku.

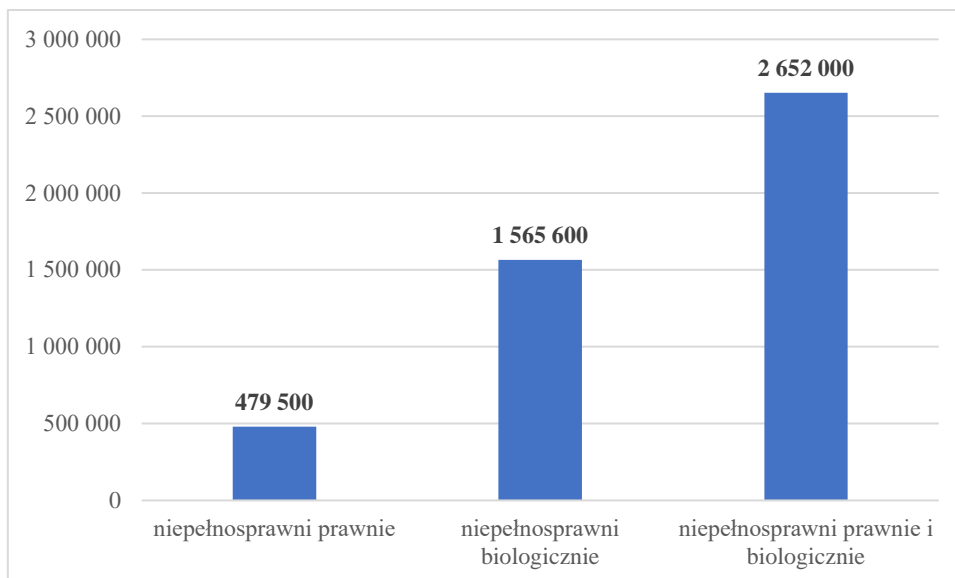
Prawne potwierdzenie niepełnosprawności w 2011r. posiadało ponad 3,1 mln osób. Osoby niepełnosprawne prawnie, to takie, które posiadają aktualne, odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony, natomiast osoby niepełnosprawne biologicznie to takie, które nie posiadają orzeczenia, ale mają stosownie do wieku ograniczoną zdolność do wykonywania podstawowych czynności¹⁷:

- niepełnosprawni prawnie 479,5 tys. osób,
- niepełnosprawni biologicznie 1565,6 tys. osób,
- niepełnosprawni prawnie i biologicznie 2 652 tys. osób.

---

¹⁶ M. Garbat, *Zatrudnianie i rehabilitacja zawodowa osób z niepełnosprawnością w Europie*, Zielona Góra 2012, s. 22-24.

¹⁷ Raport z wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, Warszawa 2012, s.63.

Wykres 12 Liczba osób niepełnosprawnych w Polsce

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu z wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

Art. 3 Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych wprowadza trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany oraz lekki.

- „Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji”¹⁸. Niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza przede wszystkim naruszenie sprawności w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych bez pomocy innych osób. Za podstawowe potrzeby życiowe uważa się m.in. komunikację, samoobsługę, poruszanie się¹⁹.
- „Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.
- Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach

¹⁸ Art. 4 ust. 1 Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych z 27 sierpnia 1997 (Dz. U. z 2020r. poz. 426 z późn. zm.).

¹⁹ Ibidem, art. 4 ust. 4.

zawodowych z pełną sprawnością fizyczną i psychiczną lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych, dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne”²⁰.

Niepełnosprawność dziecka orzeka się na czas określony, nie podając stopnia niepełnosprawności a jedynie rodzaj (symbol). Orzeczenie o niepełnosprawności wydaje się na okres nie dłuższy niż do ukończenia przez dziecko 16 roku życia, natomiast orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wraz z podaniem rodzaju wydaje się dla osoby, która ukończyła 16 rok życia.

Symbol / Kod	Schorzenia
01 - U	upośledzenie umysłowe
02 - P	choroby psychiczne
03 - L	zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu
04 - O	choroby narządu wzroku
05 - R	upośledzenie narządu ruchu
06 - E	epilepsja
07 - S	choroby układu oddechowego i krążenia
08 - T	choroby układu pokarmowego
9 - M	choroby układu moczowo-płciowego
10 - N	choroby neurologiczne
11 - I	inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego
12 - C	całościowe zaburzenia rozwojowe

Tabela 10 Rodzaje niepełnosprawności z podziałem na symbole

Źródło: Opracowanie własne na podstawie § 32 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności

²⁰ Ibidem, art. 4 ust. 2 i 3.

3.2.1. Osoby niepełnosprawne powyżej 16 roku życia

Z danych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wynika, iż liczba wniosków składanych przez osoby powyżej 16 roku życia z roku na rok wzrasta – kolejno w 2017r. – 2531 wniosków, w 2018r. – 2627 wniosków, w 2019r. – 2807 wniosków. Biorąc pod uwagę liczbę złożonych wniosków w pierwszy półroczu 2020r. (1151 wniosków) poziom ten zapewne się utrzyma.

Lp.	Cel podstawowy	2017 rok	2018 rok	2019 rok	I i II kwartał 2020 roku
1.	odpowiednie zatrudnienie	855	746	734	322
2.	szkolenie	0	8	7	2
3.	uczestnictwo w terapii zajęciowej	23	19	14	8
4.	konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	471	202	308	77
5.	korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji	180	214	263	109
6.	korzystanie z uprawnień na podstawie art. 8 ustawy z dnia 20.06.1997r. Prawo o ruchu drogowym (karta parkingowa)	365	603	527	234
7.	korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej	256	314	294	137
8.	uzyskanie zasiłku pielęgnacyjnego	236	284	409	165
9.	uzyskanie przez opiekuna świadczenia pielęgnacyjnego	23	40	54	26
10.	zamieszkiwanie w oddzielnym pokoju	0	7	5	1
11.	uzyskanie przez opiekuna urlopu wypoczynkowego w dodatkowym wymiarze	0	0	0	0
12.	korzystanie z innych ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów	122	190	192	70
13.	inny	0	0	0	0
RAZEM		2531	2627	2807	1151

Tabela 11 Liczba i cel podstawowy przyjętych wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.

Źródło: Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności

Poddając analizie powyższe dane, najczęściej (średnio 29% składanych wniosków w ciągu roku) osoby niepełnosprawne starają się o orzeczenie w związku z chęcią podjęcia odpowiedniego zatrudnienia. Drugim w kolejności celem podstawowym składanych wniosków jest uzyskanie karty parkingowej (średnio 19% składanych wniosków w ciągu roku).

Uzyskanie przez opiekuna świadczenia pielęgnacyjnego, to cel podstawowy, który wykazywany jest przez wnioskodawców średnio w 12% wszystkich składanych wniosków.

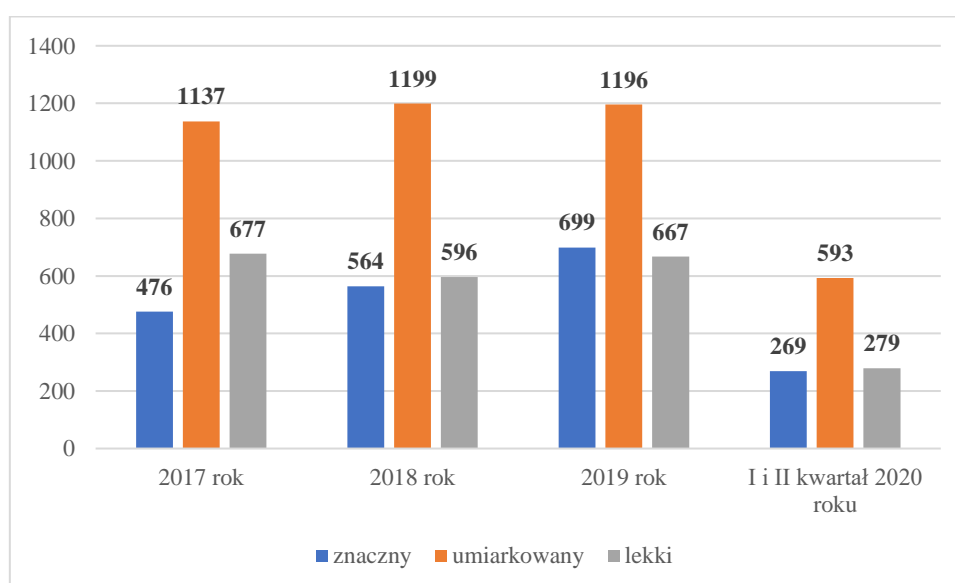
Ponad 11% wnioskodawców wymaga zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, a kolejne 11% zainteresowane jest uzyskaniem zasiłku pielęgnacyjnego.

Nie bez znaczenia pozostaje fakt, że dla celów sprawozdawczych pod uwagę brany jest podstawowy cel składania wniosków, lecz przeważnie wnioskodawcy składając wniosek mają więcej niż jeden powód.

	2017 rok	2018 rok	2019 rok	I i II kwartał 2020r.
znaczny	476	564	699	269
umiarkowany	1137	1199	1196	593
lekki	677	596	667	279

Tabela 12 Liczba wydanych orzeczeń wg stopnia niepełnosprawności w okresie 01.01.2017r. – 30.06.2020r.
Źródło: Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności

Corocznie najwięcej wydawano orzeczeń o zaliczeniu do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności (tj. 4125 orzeczeń). Liczba wydanych decyzji o zaliczeniu do lekkiego lub znacznego stopnia niepełnosprawności kształtuje się na podobnym poziomie.

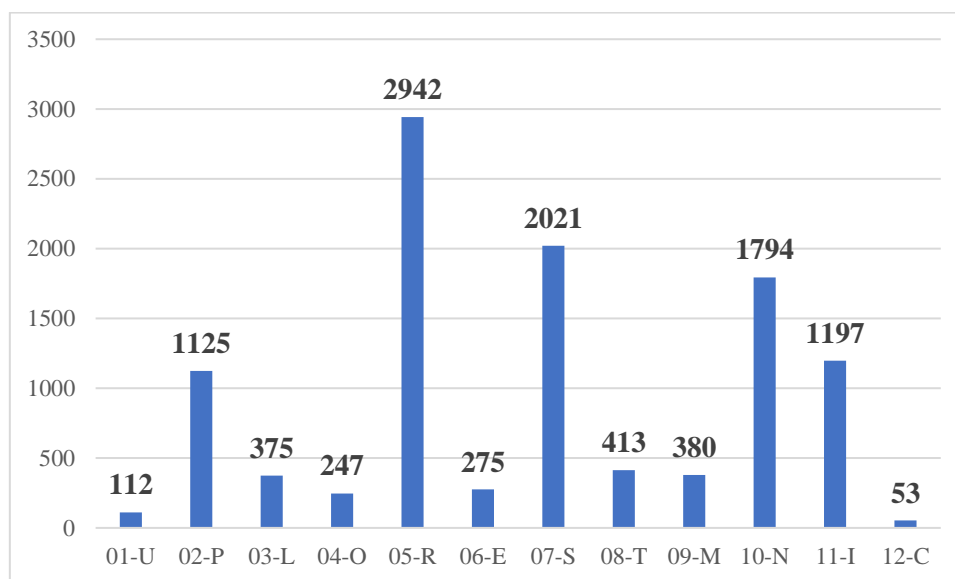
Wykres 13 Liczba wydanych orzeczeń w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r. - podział wg stopnia niepełnosprawności
Źródło: Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności

	01-U	02-P	03-L	04-O	05-R	06-E	07-S	08-T	09-M	10-N	11-I	12-C
2017 rok	29	331	87	72	825	85	553	107	91	415	305	10
2018 rok	29	320	106	71	815	80	547	113	108	525	375	16
2019 rok	34	296	128	70	880	70	632	137	132	601	370	14
I i II kwartał 2020r.	20	178	54	34	422	40	289	56	49	253	147	13

Tabela 13 Osoby zaliczone do stopnia niepełnosprawności z uwzględnieniem przyczyny niepełnosprawności w okresie 01.01.2017 r. – 30.06.2020 r.

Źródło: Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności

Powyższa tabela wyraźnie ukazuje, że najczęstszą przyczyną niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia są schorzenia narządu ruchu (05-R), a w następnej kolejności choroby układu oddechowego i krążenia (07-S) oraz choroby neurologiczne (10-N).

Wykres 14 Osoby zaliczone do stopnia niepełnosprawności z uwzględnieniem przyczyny niepełnosprawności w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.

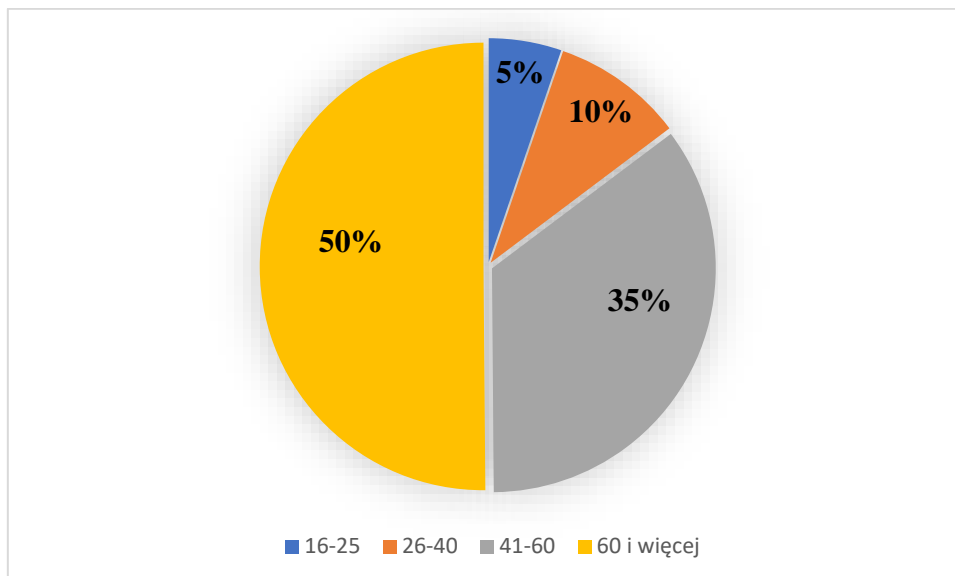
Źródło: Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności

Poddając analizie poniższe dane z tego samego przedziału czasowego (01.01.2017r. – 30.06.2020r.) okazuje się, że najczęściej wydawane orzeczenia o stopniu niepełnosprawności są dla osób powyżej 60 roku życia. Częściej osobami niepełnosprawnymi są kobiety.

	2017 rok	2018 rok	2019 rok	I i II kwartał 2020r.
16-25	115	130	132	62
26-40	245	224	214	109
41-60	876	861	816	381
60 i więcej	1054	1144	1400	589

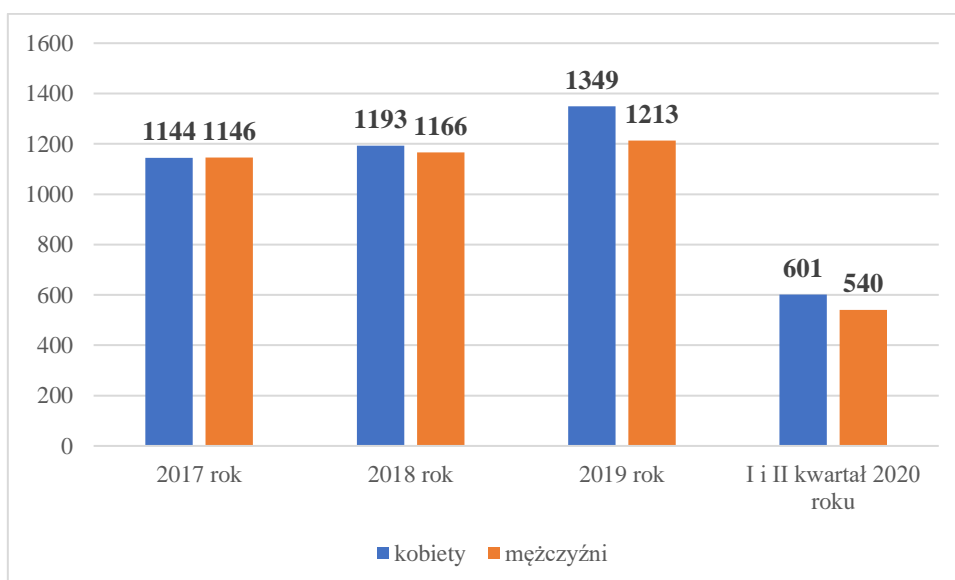
Tabela 14 Liczba wydanych orzeczeń wg wieku w okresie 01.01.2017 r. – 30.06.2020 r.

Źródło: Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności

Wykres 15 Wnioskodawcy zaliczeni do osób niepełnosprawnych według wieku w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.

Źródło: Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności

Wykres 16 Wnioskodawcy zaliczeni do osób niepełnosprawnych według płci w okresie 01.01.2017 r.– 30.06.2020 r.

Źródło: Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności

Z ogólnej liczby osób, które otrzymały orzeczenie o stopniu niepełnosprawności w okresie od 01.01.2017r. do 30.06.2020r. większość osób nie pracuje zawodowo (tj. ok. 77%). Najczęściej osoby te posiadały wykształcenie średnie (36%) lub zasadnicze (32%).

	2017 rok	2018 rok	2019 rok	I i II kwartał 2020r.
mniej niż podstawowe	195	75	68	32
podstawowe	351	425	482	219
zasadnicze	747	783	832	333
średnie	809	843	925	432
wyższe	188	233	255	125

Tabela 15 Liczba wydanych orzeczeń wg wykształcenia w okresie 01.01.2017 r. - 30.06.2020 r.
Źródło: Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności

	2017 rok	2018 rok	2019 rok	I i II kwartał 2020r.
zatrudnienie	390	440	490	231
brak zatrudnienia	1900	1919	2072	910

Tabela 16 Liczba wydanych orzeczeń wg zatrudnienia w okresie 01.01.2017 r. – 30.06.2020 r.
Źródło: Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności

3.2.2. Osoby niepełnosprawne poniżej 16 roku życia - dzieci

Liczbę dzieci z niepełnosprawnościami, które wymagają specjalnego wsparcia i pomocy w powiecie będzińskim określają dane:

- Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Będzinie, który wydaje orzeczenia o niepełnosprawności,
- Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Będzinie, która wydaje orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.

	2017	2018	2019	I i II kwartał 2020r.
uzyskanie zasiłku pielęgnacyjnego	243	182	169	74
uzyskanie świadczenia pielęgnacyjnego	24	139	92	59
zamieszkiwanie w oddzielnym pokoju	16	1	0	0
uzyskanie urlopu wychowawczego w dodatkowym wymiarze	0	0	4	0
korzystanie z innych ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów	15	29	28	10
inny	0	0	0	0
Razem	298	351	293	143

Tabela 17 Liczba i cel podstawowy przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności (osoby przed 16 rokiem życia) w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.

Źródło: Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności

Liczba wniosków o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności składana przez przedstawicieli ustawowych dla dzieci poniżej 16 roku życia utrzymuje się na podobnym poziomie.

W 2017 r. w ponad 80 % złożonych wniosków o ustalenie niepełnosprawności celem podstawowym było uzyskania zasiłku pielęgnacyjnego, natomiast w latach 2018-2020 cel ten zaznaczyło średnio 54% wnioskodawców. Drugim w kolejności celem podstawowym składanych wniosków jest uzyskanie świadczenia pielęgnacyjnego.

Najmniej wniosków składanych jest ze wskazaniem jako cel podstawowy uzyskanie urlopu wychowawczego w dodatkowym wymiarze oraz zamieszkiwanie w oddzielnym pokoju.

	01-U	02-P	03-L	04-O	05-R	06-E	07-S	08-T	09-M	10-N	11-I	12-C
2017 rok	16	38	21	11	21	8	34	11	7	75	31	52
2018 rok	15	42	18	18	34	16	45	9	7	82	31	74
2019 rok	11	23	12	11	16	14	22	5	7	67	48	66
I i II kwartał 2020r.	3	12	14	4	16	5	10	6	2	22	14	32

Tabela 18 Osoby niepełnosprawne poniżej 16 roku życia z uwzględnieniem przyczyny niepełnosprawności w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.

Źródło: Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności

Najczęstszą przyczyną niepełnosprawności osób poniżej 16 roku życia zamieszkujących na terenie powiatu będzińskiego są schorzenia narządu ruchu (05-R), a w następnej kolejności choroby układu oddechowego i krążenia (07-S) oraz choroby neurologiczne (10-N).

	do 3 lat	4-7 lat	8-16 lat
2017 rok	75	72	104
2018 rok	80	89	117
2019 rok	44	65	99
I i II kwartał 2020r.	14	40	86

Tabela 19 Orzeczenia o niepełnosprawności z uwzględnieniem wieku wydane w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.

Źródło: Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności

Analizując dane dotyczące wieku oraz płci osób dla których wydawane są orzeczenia o niepełnosprawności okazuje się, iż są to dzieci w przedziale wiekowym od 8 do 16 lat, częściej chłopcy.

	Kobiety	Mężczyźni
2017 rok	98	153
2018 rok	119	167
2019 rok	80	128
I i II kwartał 2020r.	55	85

Tabela 20 Orzeczenia o niepełnosprawności z uwzględnieniem płci wydane w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.

Źródło: Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności

Poniższa tabela przedstawia zestawienie wydanych orzeczeń wg rodzajów niepełnosprawności oraz wieku uczniów.

	Upośledzenie Umysłowe		Niedosluch	Niedowidzenie	Autyzm	Niepełnosprawność ruchowa	Sprzężenie
	Lekki	Umiarkowany /znacznym					
2017 rok	0	0	10	2	18	34	22
2018 rok	3	1	3	4	15	69	20
2019 rok	3	1	2	2	33	90	19
I i II kwartał 2020r.	0	2	2	1	19	22	8

Tabela 21 Orzeczenia wydane dla dzieci w wieku przedszkolnym przez Powiatową Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Będzinie w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.

Źródło: dane Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Będzinie

W okresie od 01.01.2017r. do 30.06.2020r. Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Będzinie wydała dla dzieci w wieku przedszkolnym najwięcej orzeczeń dot. niepełnosprawności ruchowej tj. 215 orzeczeń, co stanowi 53% wszystkich wydanych orzeczeń dla tej grupy dzieci.

	Upośledzenie Umysłowe		Niedosluch	Niedowidzenie	Autyzm	Niepełnosprawność ruchowa	Sprzężenie
	Lekki	Umiarkowany /znacznym					
2017 rok	7	2	8	2	23	12	5
2018 rok	27	4	13	8	32	27	19
2019 rok	15	5	5	0	46	36	31
I i II kwartał 2020r.	9	7	4	1	12	14	14

Tabela 22 Orzeczenia wydane dla uczniów szkół podstawowych przez Powiatową Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Będzinie w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.

Źródło: dane Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Będzinie

Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w okresie od 01.01.2017r. do 30.06.2020r. wydała dla uczniów szkół podstawowych najwięcej orzeczeń dot. autyzmu tj. 113 orzeczeń, co stanowi 29% wydanych orzeczeń dla tej grupy uczniów.

	Upośledzenie Umysłowe		Niedosłuch	Niedowidzenie	Autyzm	Niepełnosprawność ruchowa	Sprzężenie
	Lekki	Umiarkowany					
		/znacznym					
2017 rok	14	6	3	0	4	3	4
2018 rok	6	3	0	0	2	1	9
2019 rok	2	1	1	0	5	4	5
I i II kwartał 2020r.	-	-	-	-	-	-	-

Tabela 23 Orzeczenia wydane dla uczniów gimnazjum przez Powiatową Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Będzinie w okresie od 01.01.2017 r. do 31.12.2019 r.

Źródło: dane Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Będzinie

W okresie od 01.01.2017r. do 31.12.2019r. Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Będzinie wydała dla uczniów gimnazjum najwięcej orzeczeń dot. upośledzenia umysłowego tj. 32 orzeczenia (22 stopień lekki, 10 stopień umiarkowany/znacznym), co stanowi 44% wydanych orzeczeń.

W 2020r. na skutek reformy systemu oświaty z 2017r. nie zostały wydane orzeczenia dla uczniów gimnazjum.

	Upośledzenie Umysłowe		Niedosłuch	Niedowidzenie	Autyzm	Niepełnosprawność ruchowa	Sprzężenie
	Lekki	Umiarkowany					
		/znacznym					
2017 rok	1	0	0	2	1	2	1
2018 rok	0	1	0	0	2	1	2
2019 rok	2	1	1	0	4	2	1
I i II kwartał 2020r.	1	0	0	0	1	0	1

Tabela 24 Orzeczenia wydane dla uczniów szkół ponadpodstawowych przez Powiatową Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Będzinie w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.

Źródło: dane Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Będzinie

Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Będzinie w okresie od 01.01.2017r. do 30.06.2020r. wydała 27 orzeczeń dla uczniów szkół ponadpodstawowych tj. 8 orzeczeń dla uczniów z autyzmem, 6 dla uczniów z upośledzeniem umysłowym (4 stopień lekki, 2 stopień umiarkowany/znacznym), 5 dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową oraz 5 dla uczniów z niepełnosprawnością sprzężoną. Niedowidzenie zdiagnozowano u 2 uczniów, a niedosłuch tylko u jednego ucznia.

3.3. Bezrobocie

Bezrobocie to zjawisko społeczne polegające na tym, że osoby zdolne do pracy i gotowe do jej podjęcia nie mogą znaleźć zatrudnienia na typowych warunkach płacowych występujących w gospodarce. Do bezpośrednich przyczyn bezrobocia zaliczyć należy m.in. niewystraczającą liczbę wolnych miejsc pracy, a także brak odpowiedniego wykształcenia.

Na rynku pracy najczęściej można zaobserwować następujące **rodzaje bezrobocia**:

- bezrobocie frykcyjne (przejściowe), które spowodowane jest zmianą kwalifikacji zawodowych lub zmianą miejsca pracy,
- bezrobocie dobrowolne – osoby bezrobotne świadomie rezygnują z podjęcia zatrudnienia z powodu możliwości skorzystania z systemu pomocy społecznej, które pozwalają zrekompensować utratę stałego zarobku,
- bezrobocie sezonowe – ten rodzaj bezrobocia uwarunkowany jest porą roku. Występuje w zakładach pracy sezonowej m.in. rolnictwo, budownictwo.

Wszystkie osoby bezrobotne ujawniające swoją sytuację poprzez rejestrację w Powiatowym Urzędzie Pracy w Będzinie znajdują się w oficjalnej ewidencji statystycznej, co pozwala na zidentyfikowanie sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy, a także podjęcie działań, które umiejętnie dobrane do indywidualnych potrzeb osób bezrobotnych, stają się efektywnymi sposobami aktywizacji osób bezrobotnych.

	2017 r.	2018 r.	2019 r.	30.06.2020 r.
Będzin	1819	1586	1064	1445
Czeladź	977	872	528	686
Wojkowice	250	204	132	165
Bobrowniki	290	211	148	214
Mierzęcice	188	148	95	129
Psary	292	261	171	230
Siewierz	323	276	200	274
Sławków	208	155	101	140
RAZEM	4347	3713	2439	3283

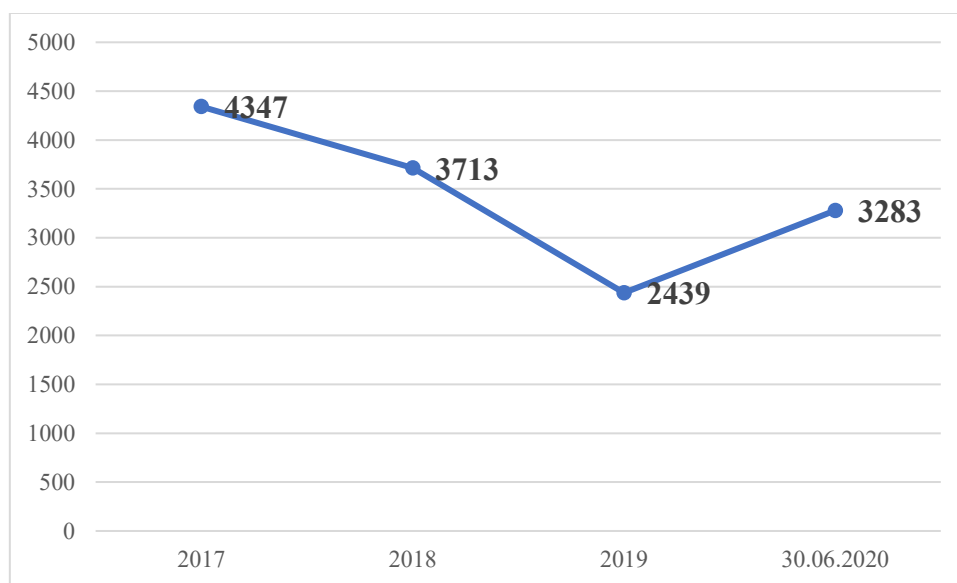
Tabela 25 Liczba osób bezrobotnych z podziałem na gminy powiatu będzińskiego w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.

Źródło: MRPiPS 01

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Będzinie według stanu na dzień 30.06.2020r. zarejestrowane były 3 283 osoby. Najwięcej osób bezrobotnych mieszka w:

- Będzinie - 1445 osób tj. 44% osób bezrobotnych z terenu powiatu będzińskiego,
- Czeladzi - 686 osób tj. 21% osób bezrobotnych z terenu powiatu będzińskiego,
- Siewierzu - 274 osoby tj. 8% osób bezrobotnych z terenu powiatu będzińskiego.

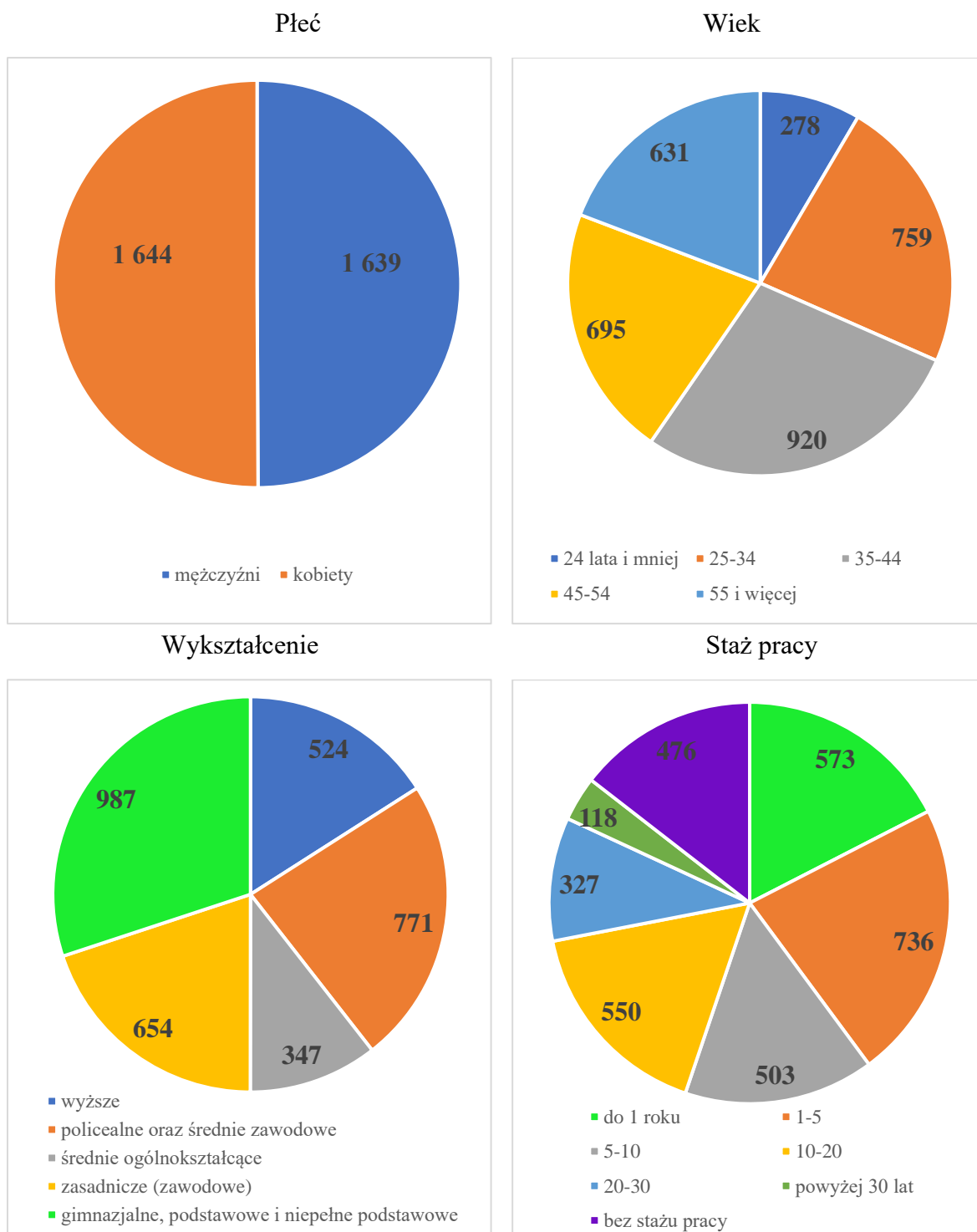
Najmniej osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Będzinie zamieszkuje w Gminie Mierzęcice (129 osób) oraz w Gminie Sławków (140 osób).

Wykres 17 Osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP w Będzinie w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.

Źródło: MRPiPS 01

Analizując przedstawione dane zauważyć należy, iż sytuacja na rynku pracy z roku na rok ulegała poprawie, o czym świadczy malejąca liczba osób bezrobotnych. Niestety w 2020r. liczba bezrobotnych znacznie zwiększyła się i nastąpiło wstrzymanie poprawiającej się sytuacji na rynku pracy. W I połowie 2020r. sytuacja przedsiębiorców pogorszyła się przez pandemię koronawirusa, czego skutkiem były zwolnienia pracowników.

Wykres 18 Struktura zarejestrowanych osób bezrobotnych w PUP w Będzinie według stanu na dzień 30.06.2020 r.
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL

	18-24	25-34	35-44	45-54	55 lat i więcej
2017	378	1 047	1 223	843	856
2018	273	871	1 064	742	763
2019	187	506	716	526	504
30.06.2020	278	759	920	695	631

Tabela 26 Osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP Będzin według wieku w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL

Wśród bezrobotnych mieszkańców powiatu będzińskiego najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku 35-44 lat oraz w wieku 25-34 lata. Bezrobotni w wieku 18-24 są najmniej liczną grupą.

	wyższe	policealne oraz średnie zawodowe	średnie ogólnokształcące	zasadnicze (zawodowe)	gimnazjalne, podstawowe i niepełne
2017	588	1 008	431	935	1 385
2018	518	817	355	785	1 238
2019	386	583	235	514	721
30.06.2020	524	771	347	654	987

Tabela 27 Osoby bezrobotne według poziomu wykształcenia w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL

Należy podkreślić, iż w 2020r. w odniesieniu do 2019 roku liczba osób bezrobotnych z wykształceniem:

- wyższym wzrosła o 138 osób (tj. 26%),
- policealnym oraz średnim zawodowym wzrosła o 138 osób (tj. 24%) ,
- średnim ogólnokształcącym wzrosła o 112 osób (tj. 32%),
- zasadniczym (zawodowym) wzrosła o 140 osób (tj. 21%),
- gimnazjalnym i poniżej wzrosła o 266 osób (tj. 27%).

	do 1 roku	1-5 lat	5-10 lat	10-20 lat	20-30 lat	powyżej 30 lat	bez stażu pracy
2017	796	870	680	678	425	145	753
2018	661	756	581	575	390	123	627
2019	430	513	395	382	239	102	378
30.06.2020	573	736	503	550	327	118	476

Tabela 28 Osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP w Będzinie według stażu pracy w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL

Osoby bezrobotne pozostające w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Będzinie to przede wszystkim osoby, które posiadają staż pracy od 1-5 lat oraz osoby ze stażem pracy do 1 roku.

W latach 2017-2019 liczba osób we wszystkich grupach zmniejszała się, natomiast w 2020r. odnotowano wzrost liczby bezrobotnych w każdej z grup.

	2017	2018	2019	30.06.2020r.
Liczba osób bezrobotnych ogółem	4347	3713	2439	3283
w tym kobiety	2408	2055	1296	1644
Bezrobotni z prawem do zasiłku	469	440	372	609
w tym kobiety	285	260	231	336
Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy				
do 30 roku życia	863	629	407	643
długotrwale bezrobotne	2470	2059	1140	1216
powyżej 50 roku życia	1285	1128	745	964
korzystające ze świadczeń pomocy społecznej	0	0	1	1
posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	547	469	281	310
posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	2	1	0	2
niepełnosprawni	224	210	160	195

Tabela 29 Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL

Wśród osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r. najliczniejszą grupę każdego roku stanowiły osoby długotrwale bezrobotne, a następnie osoby powyżej 50 roku życia, osoby do 30 roku życia, osoby posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia, osoby niepełnosprawne, osoby posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia oraz osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej.

Zapotrzebowanie na pracowników określa „Barometr zawodów”, który jest krótkookresowym, jednorocznym badaniem jakościowym. Badanie to jest prowadzone na zlecenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej.

„Barometr” opiera się na opinii ekspertów – pracowników: powiatowych urzędów pracy, prywatnych agencji zatrudnienia oraz innych instytucji zorientowanych w sytuacji na lokalnym rynku pracy, którzy spotykają się i wspólnie analizują sytuację w danym powiecie, w poszczególnych zawodach.

Barometr zawodów na 2020r. wykazuje, iż zawodami deficytowymi w powiecie będzińskim są m.in.: cukiernicy, elektrycy, fryzjerzy, kucharze, lekarze, magazynierzy, murarze i tynkarze, piekarze, pielęgniarki i położne, pracownicy socjalni, ratownicy medyczni, spawacze, ślusarze i tapicerzy.

Barometr zawodów 2020

powiat będziński

www.barometrzwodow.pl

DEFICYT

Asystenci w edukacji
Blacharze i lakiernicy samochodowi
Cieśle i stolarze budowlani
Cukiernicy
Dekarze i blacharze budowlani
Elektrycy, elektromechanicy i elektrycy
Fizjoterapeuci i masażysty
Fryzjerzy
Gospodarze obiektów, portierzy, woźni i dozory
Kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych
Kosmetyczki
Krawcy i pracownicy produkcji odzieży
Kucharze
Lekarze
Magazynierzy
Masarze i przetwórcy ryb
Maszyniści
Mechanicy maszyn i urządzeń
Mechanicy pojazdów samochodowych

Monterzy instalacji budowlanych
Murarze i tynkarze
Nauczyciele praktycznej nauki zawodu
Nauczyciele przedmiotów zawodowych
Nauczyciele szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych
Ogrodnicy i sadownicy
Operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych
Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych
Operatorzy obrabiarek skrawających
Operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych
Opiekunki dziecięce
Opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej
Piekarze
Pielęgniarki i położne
Pomoce kuchenne
Pracownicy ds. budownictwa drogowego
Pracownicy ds. finansowo-księgowych ze znajomością języków obcych

Pracownicy ds. rachunkowości i księgowości
Pracownicy fizyczni w produkcji i pracach prostych
Pracownicy ochrony fizycznej
Pracownicy przetwórstwa metali
Pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie
Pracownicy socjalni
Projektanci wzornictwa przemysłowego i operatorzy CAD
Ratownicy medyczni
Robotnicy obróbki drewna i stolarze
Samodzielni księgowi
Spawacze
Specjaliści administracji publicznej
Sprzątaczkę i pokojowe
Szefowie kuchni
Ślusarze
Tapicerzy
Wychowawcy w placówkach oświatowych i opiekuńczych
Zaopatrzeniowcy i dostawcy

RÓWNOWAGA

Administratorzy stron internetowych
Agenci ubezpieczeniowi
Akustycy i realizatorzy dźwięku
Analitycy, testerzy i operatorzy systemów teleinformatycznych
Animatory kultury i organizatorzy imprez
Architekci i urbaniści
Architekci krajobrazu
Archiwiści i muzealnicy
Betoniarze i zbrojarze
Bibliotekoznawcy, bibliotekarze i specjaliści informacji naukowej
Biolodzy, biotechnolodzy, biochemicy
Brukarze
Ceramicy przemysłowi
Dentyści
Diagności samochodowi
Dziennikarze i redaktorzy
Ekonomiści
Farmaceuci
Filolodzy i tłumacze
Filozofowie, historycy, politolodzy i kulturoznawcy
Floryści
Fotografowie
Geodeci i kartografowie
Górnicy i operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych
Graficy komputerowi
Inspektorzy nadzoru budowlanego
Instruktorzy nauki jazdy
Instruktorzy rekreacji i sportu
Inżynierowie budownictwa
Inżynierowie chemicy i chemicy
Inżynierowie elektrycy i energetycy
Inżynierowie inżynierii środowiska
Inżynierowie mechanicy
Kamieniarze
Kelnerzy i barmani
Kierowcy autobusów
Kierowcy samochodów osobowych
Kierownicy budowy

Kierownicy ds. logistyki
Kierownicy ds. produkcji
Kierownicy ds. usług
Kierownicy ds. zarządzania i obsługi biznesu
Kierownicy sprzedaży
Kierownicy w instytucjach społecznych i kultury
Lakiernicy
Listonosze i kurierzy
Logopedzi i audiofonolodzy
Meteorolodzy, geolodzy, geografowie
Monterzy elektroniki
Monterzy konstrukcji metalowych
Monterzy maszyn i urządzeń
Monterzy okien i szklarze
Nauczyciele języków obcych i lektorzy
Nauczyciele nauczania początkowego
Nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących
Nauczyciele przedszkoli
Obuwnicy
Operatorzy aparatury medycznej
Operatorzy maszyn do produkcji i przetwórstwa papieru
Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów cementowych i kamiennych
Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów chemicznych
Operatorzy maszyn rolniczych i ogrodniczych
Operatorzy maszyn włókienniczych
Optycy i pracownicy wytwarzający protezy
Pedagodzy
Plastyki, dekoratorzy wnętrz i konserwatorzy zabytków
Pomoce w gospodarstwie domowym
Pozostali specjaliści edukacji
Pracownicy administracji i biurowi
Pracownicy biur podróży i organizatorzy obsługi turystycznej
Pracownicy ds. jakości
Pracownicy ds. ochrony środowiska i BHP
Pracownicy ds. techniki dentystrycznej
Pracownicy myjni, pralni i prasowni
Pracownicy obsługi ruchu lotniczego
Pracownicy obsługi ruchu szynowego

Pracownicy poczty
Pracownicy poligraficzni
Pracownicy przetwórstwa spożywczego
Pracownicy służb mundurowych
Pracownicy sprzedaży internetowej
Pracownicy telefonicznej i elektronicznej obsługi klienta, ankieterzy, teleankieterzy
Pracownicy usług pogrzebowych
Pracownicy zajmujący się zwierzętami
Prawnicy
Projektanci i administratorzy baz danych, programiści
Przedstawiciele handlowi
Psycholodzy i psychoterapeuci
Recepcjoniści i rejestratorzy
Robotnicy budowlani
Robotnicy leśni
Robotnicy obróbki skóry
Rolnicy i hodowcy
Rzemieślnicy obróbki szkła i metali szlachetnych
Sekretarki i asystenci
Socjolodzy i specjaliści ds. badań społeczno-ekonomicznych
Specjaliści ds. finansowych
Specjaliści ds. organizacji produkcji
Specjaliści ds. PR, reklamy, marketingu i sprzedaży
Specjaliści ds. rynku nieruchomości
Specjaliści ds. zarządzania zasobami ludzkimi i rekrutacji
Specjaliści elektroniki, automatyki i robotyki
Specjaliści rolnictwa i leśnictwa
Specjaliści technologii żywności i żywienia
Specjaliści telekomunikacji
Spedytorzy i logistycy
Sprzedawcy i kasjerzy
Technicy budownictwa
Technicy informatycy
Technicy mechanicy
Weterynarze
Windykatorzy

„Barometr zawodów” jest prognozą zapotrzebowania na pracowników w 2020 r. Badanie zostało przeprowadzone przez ekspertów na przełomie III i IV kwartału 2019 r. Sytuacja w niektórych zawodach może się zmienić w zależności od uwarunkowań rynkowych.

Rysunek 3 Barometr zawodów w powiecie będzińskim w 2020 r.

Źródło: https://barometrzwodow.pl/userfiles/Barometr/2020/slaskie/BAROMETR_ZAWODOW_województwo_slaskie_2020_bedzinski.pdf

Reasumując, z przedstawionej analizy danych społeczno-demograficznych osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Będzinie wynika, iż w ostatnim dniu czerwca 2020r. spośród osób pozostających ewidencji Urzędu największy odsetek stanowiły osoby w przedziale wiekowym 35-44 lat tj. 28% (920 osób), z wykształceniem wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym lub niepełnym podstawowym tj. 30% (987 osób) oraz ze stażem pracy od roku do 5 lat tj. 22% (736 osób).

Poddając analizie okres od 2017r. do 30.06.2020r. należy zauważyć, iż dane dotyczące 2020r. to dane tylko I połowy roku, a mimo to liczba bezrobotnych znacznie zwiększyła się i nastąpiło wstrzymanie poprawiającej się sytuacji na rynku pracy, które obserwowaliśmy w latach 2017-2019.

3.4. Niewydolność opiekuńczo wychowawcza

Rodziny biologiczne w których występują zjawiska bezradności i trudności opiekuńczo-wychowawczych stanowią znaczną część klientów pomocy społecznej. Zjawisko to najczęściej spowodowane jest problemem ubóstwa, bezrobociem czy przemocą w rodzinie.

Problemy te często wyrażone są w postaci trudności adaptacyjnych, niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemach we współżyciu z ludźmi, a także niedojrzałości emocjonalnej.

Dzieci z „trudnościami wychowawczymi” zazwyczaj przejawiają zachowania agresywne, buntownicze i konfliktowe. Często dochodzi do łamania przez dzieci panujących obyczajów, norm i wartości.

W sytuacji, gdy pojawiają się trudności w należyтым wypełnianiu powierzonych funkcji względem dziecka podejmowane są przez asystentów rodziny i pracowników socjalnych działania wspierające i pomocowe w celu zniwelowania pojawiających się problemów. W przypadku, gdy wykorzystane zostaną wszystkie możliwe formy pomocy rodzinie biologicznej i nie przynoszą oczekiwanych rezultatów zachodzi wówczas konieczność zapewnienia dziecku opieki w pieczy zastępczej.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zarówno zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, jak i również zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej, traktując je jako dopełniające się i wzajemnie powiązane.

Na mocy postanowienia Sądu Rodzinnego dziecko może zostać umieszczone w:

- rodzinnej pieczy zastępczej (tj. rodzina zastępcza lub rodzinny dom dziecka),
- instytucjonalnej pieczy zastępczej (tj. placówka opiekuńczo-wychowawcza).

W okresie od 01.01.2017r. do 30.06.2020r. najczęstszą przyczyną rozpoznawania przez Sąd Rejonowy w Będzinie Wydział III Rodzinny i Nieletnich są różnego rodzaju przejawy demoralizacji tj.:

- ponad 50% rozpoznawanych spraw stanowią sprawy dot. nierealizowania systematycznie obowiązku szkolnego,
- wykroczenia i czyny karalne (przeważnie kradzieże w sklepach),
- przemoc w grupie rówieśniczej i agresja szkolna.

Niepokojącym jest fakt, iż w ostatnim okresie obserwuje się wzrost spraw o charakterze chuligańskim i dewastacji mienia publicznego.

W II Zespole Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonującej Orzeczenia w Sprawach Rodziny i Nietletnich Sądu Rejonowego w Będzinie zatrudnienie kuratorów zawodowych i społecznych w latach 2017-2020 przedstawia się następująco:

	Stan na dzień 31.12.2017r.	Stan na dzień 31.12.2018r.	Stan na dzień 31.12.2019r.	Stan na dzień 30.06.2020r.
Liczba zatrudnionych kuratorów <i>zawodowych</i>	6	6	6	6
Liczba zatrudnionych kuratorów <i>społecznych</i>	30	31	30	27

Tabela 30 Liczba zatrudnionych kuratorów zawodowych i społecznych w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.

Źródło: II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w Sprawach Rodziny i Nietletnich SR Będzin

Najczęstszą przyczyną ingerencji Sądu w sprawy rodzinne są zaniedbania opiekuńczo-wychowawcze względem dzieci, które są konsekwencją:

- niewydolności wychowawczej rodziców, prymitywizmu pedagogicznego,
- występowania problemu uzależnienia od alkoholu,
- stosowania przemocy fizycznej i psychicznej wobec członków rodziny,
- stan zdrowia jednego z rodziców (najczęściej zaburzenia o podłożu psychicznym, upośledzenie umysłowe) uniemożliwiają właściwe sprawowanie opieki nad dzieckiem.

Najczęściej przyczyny te występują łącznie i wymagają interdyscyplinarnej współpracy instytucji powołanych do rozwiązywania problemów rodziny tj. Policja, OPS, OWDiR, Sąd Rodzinny i pedagodzy szkolni.

W omawianym okresie zaobserwowano również wzrost spraw dot. uregulowania kontaktów jednego z rodziców z dzieckiem wobec braku zgody drugiej strony. Tego typu sprawy wymagają zabezpieczenia w profesjonalną pomoc psychologiczną, terapeutyczną oraz mediacje.

Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu w okresie od 01.01.2018r. do 30.06.2020r. przedstawia się następująco:

	Stan na dzień 31.12.2018 r.	Stan na dzień 31.12.2019 r.	Stan na dzień 30.06.2020 r.
Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora	153 rodziny (w tym 456 osób)	172 rodziny (w tym 537 osób)	174 rodziny (w tym 533 osoby)

Tabela 31 Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora w okresie od 01.01.2018 r. do 30.06.2020 r.

Źródło: II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich SR Będzin

Liczba nieletnich objętych nadzorem kuratora wobec których zostały orzeczone prawomocnie środki poprawcze lub środki wychowawcze w okresie od 01.01.2018r. do 30.06.2020r. przedstawia się następująco:

	Stan na dzień 31.12.2018 r.	Stan na dzień 31.12.2019 r.	Stan na dzień 30.06.2020 r.
Liczba nieletnich objętych nadzorem kuratora	105 nieletnich	113 nieletnich	108 nieletnich

Tabela 32 Liczba nieletnich objętych nadzorem kuratora w okresie od 01.01.2018 r. do 30.06.2020 r.

Źródło: II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich SR Będzin

Sieroctwo należy do zjawisk, które są bezpośrednio związane z funkcjonowaniem rodziny i dotyczy sytuacji, w której małoletni zostaje pozbawiony rodziców lub właściwej opieki rodzicielskiej.

Rozróżnia się sieroctwo naturalne jako skutek śmierci rodziców oraz sieroctwo społeczne, które polega na pozbawieniu dziecka normalnego środowiska rodzinnego na skutek rozbicia rodziny lub jej wykolejenia²¹.

Zauważyć należy, iż sieroctwo biologiczne jest nieodwracalne ponieważ dotyczy śmierci jednego lub obojga rodziców, natomiast sieroctwo społeczne może zostać zmienione, kiedy jednemu lub obojga rodzicom zostanie przywrócona władza rodzicielska²².

²¹ Okoń W., Nowy słownik pedagogiczny, Warszawa 2001, s. 354.

²² Nitecki S., Prawo do pomocy społecznej w polskim systemie prawnym, Warszawa 2008, s. 161.

Wyróżnić należy następujące rodzaje sieroctwa społecznego:

- przejściowe – dziecko na pewien czas pozbawione opieki z powodu choroby rodziców lub ich pobytu w zakładzie karnym. Po ustaniu powodu rodzice znów podejmują obowiązki opiekuńczo-wychowawcze względem dziecka,
- trwałe – rodzina nie może zaopiekować się opuszczonym dzieckiem, przez co do osiągnięcia pełnoletności umieszczenie w odpowiedniej formie pieczy zastępczej,
- prawne – rodzice orzeczeniem sądu pozbawieni lub ograniczeni władzy rodzicielskiej z powodu niezaspakajania potrzeb dziecka lub jego demoralizacji,
- wtórne – sytuacja w której dziecko przysposobione w skutek dezorganizacji rodziny ponownie zostaje osierocone,
- utajone – tzw. dzieci ulicy, dzieci które posiadają rodziców, ale są pozbawione ich opieki,
- migracyjne – tzw. eurosieroctwo – jeden lub dwóch rodziców przebywa czasowo za granicą w celach zarobkowych i tego powodu nie chce lub nie może sprawować opieki nad dzieckiem. Dziecko w takim przypadku zostaje pod opieką krewnych, osób trzecich lub wyspecjalizowanej placówki opieki całkowitej²³.

W okresie od 01.01.2019r. do 30.06.2020r. Sąd Rejonowy w Będzinie Wydział III Rodzinny i Nieletnich wydał następujące postanowienia:

	Stan na dzień 31.12.2019 r.	Stan na dzień 30.06.2020 r.
Postanowienia o umieszczeniu w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej	11	7
Postanowienia o umieszczeniu w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym	12	2
Postanowienia o umieszczeniu w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym	2	1
Postanowienia o umieszczeniu w Zakładzie Poprawczym	2	0

Tabela 33 Liczba wydanych postanowień o umieszczeniu w POW/MOW/ZOL/ZP w okresie od 01.01.2019 r. do 30.06.2020 r.

Źródło: II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich SR Będzin

²³ Albański L., Gola S., Wybrane zagadnienia z pedagogiki opiekuńczej, Jelenia Góra 2013, s. 99-107.

Wydział Oświaty Starostwa Powiatowego w Będzinie w okresie od 01.01.2017r. do 30.06.2020r. wydał następujące skierowania:

	Stan na dzień 31.12.2017 r.	Stan na dzień 31.12.2018 r.	Stan na dzień 31.12.2019 r.	Stan na dzień 30.06.2020 r.
Liczba wydanych skierowań do MOW	37	64	69	33
Liczba wydanych skierowań do MOS	5	9	5	3
Liczba wydanych skierowań dla dzieci do szkół specjalnych	66	81	72	5 *
Liczba wydanych skierowań dla dzieci do ośrodków poza granicami powiatu	18	15	21	1

Tabela 34 Liczba wydanych skierowań przez Wydział Oświaty Starostwa Powiatowego w Będzinie do MOW/MOS/Szkół Specjalnych/Ośrodków poza granicami powiatu w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020r.
Źródło: dane Wydziału Oświaty Starostwa Powiatowego w Będzinie

* od roku szkolnego 2020/2021 dyrektorzy przyjmują uczniów zamieszkałych na terenie powiatu będzińskiego bez skierowań

Według stanu na dzień 30.06.2020 r. w:

- placówkach opiekuńczo wychowawczych na terenie powiatu będzińskiego - przebywało 80 wychowanków,
- placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów – przebywało 11 wychowanków
- Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych - przebywało 28 nieletnich,
- Zakładach Poprawczych – przebywało 6 nieletnich,
- Zakładach Opiekuńczo-Lecznicych – przebywały 4 osoby.

W latach 2017 – 2020 głównymi przyczynami umieszczenia dzieci w placówce opiekuńczo wychowawczej były bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, uzależnienie od alkoholu, pólsieroctwo oraz przemoc w rodzinie.

Wiek	Stan na dzień 31.12.2017r.	Stan na dzień 31.12.2018r.	Stan na dzień 31.12.2019r.
poniżej 1 roku	-	-	-
1-3 lat	4	1	-
4-6 lat	2	2	2
7-13 lat	39	32	23
14-17 lat	43	53	51
18-24 lat	9	6	6
RAZEM	97	94	82

Tabela 35 Liczba dzieci z podziałem na wiek przebywających w Domu Dziecka w Sarnowie w latach 2017-2019
Źródło: dane CAPOW

W związku z decentralizacją Domu Dziecka im. Dominika Savio w Sarnowie, która została przeprowadzona z dniem 1 stycznia 2020r. Na terenie powiatu będzińskiego utworzone zostało 7 Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, w których według stanu na dzień 30.06.2020 r. przebywała następująca liczba dzieci:

Wiek	POW nr 1	POW nr 2	POW nr 3	POW nr 4	POW nr 5	POW nr 6	POW nr 7
poniżej 1 roku	-	-	-	-	-	-	-
1-3 lat	-	-	-	-	-	-	-
4-6 lat	1	-	-	-	-	-	-
7-13 lat	8	4	4	1	2	-	6
14-17 lat	1	7	4	9	10	8	7
18-24 lat	-	-	2	3	-	2	1
RAZEM	10	11	10	13	12	10	14

Tabela 36 Liczba dzieci z podziałem na wiek przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu będzińskiego (stan na dzień 30.06.2020 r.)

Źródło: dane CAPOW

Najbardziej zbliżoną do rodziny naturalnej formą sprawowania pieczy zastępczej jest rodzina zastępcza. Wyróżniamy następujące typy rodzin zastępczych:

- spokrewnione,
- niezawodowe,
- zawodowe, w tym specjalistyczne i pełniące funkcję pogotowia rodzinnego,
- rodzinne domy dziecka.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin zastępczych w powiecie będzińskim w latach 2016-2020.

Lp.	Formy rodzinnej pieczy zastępczej	2016 r.		2017 r.		2018 r.		2019 r.		2020 r.	
		Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%
1.	Rodziny spokrewnione	167	74,22%	153	73,21%	145	73,23%	140	70,35%	135	71,43%
2.	Rodziny niezawodowe	49	21,78%	46	22,01%	44	22,22%	47	23,62%	43	22,75%
3.	Rodziny zawodowe, w tym:	9	4%	10	4,78%	9	4,55%	12	6,03%	10	5,29%
	- pełniące funkcje pogotowia rodzinnego	1	x	1	x	1	x	1	x	1	x
	- specjalistyczne	1	x	1	x	1	x	1	x	1	x
4.	Rodzinny dom dziecka	0	x	0	x	0	x	0	x	1	0,53%
RAZEM		225	100%	209	100%	198	100%	199	100%	188	100%

Tabela 37 Liczba rodzin zastępczych w powiecie będzińskim w latach 2016-2020 (stan na dzień 31.12. danego roku)

Źródło: opracowanie własne PCPR w Będzinie

Poddając analizie dane dotyczące liczby rodzin zastępczych w powiecie będzińskim w latach 2016-2020 zauważyć należy, iż:

- liczba rodzin spokrewnionych z roku na rok maleje,
- liczba rodzin niezawodowych utrzymuje się na poziomie ok. 22% ogólnej liczby rodzin zastępczych,
- liczba rodzin zawodowych stanowi średnio 5% ogólnej liczby rodzin zastępczych.

W 2020 r. została podpisana umowa z prowadzącym rodzinny dom dziecka.

Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z roku na rok maleje, co przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Form rodzinnej pieczy zastępczej	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
1.	Rodziny spokrewnione	203	195	185	179	163
2.	Rodziny niezawodowe	57	56	53	56	53
3.	Rodziny zawodowe, w tym:	29	34	36	38	32
	- pełniące funkcje pogotowia rodzinnego	2	3	3	2	3
	- specjalistyczne	3	3	3	3	3
4.	Rodzinny dom dziecka	0	0	0	0	6
5.	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	108	111	94	82	84
RAZEM		397	396	368	355	338

Tabela 38 Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej na terenie powiatu będzińskiego w latach 2016-2020 (stan na dzień 31.12. każdego roku)

Źródło: opracowanie własne PCPR w Będzinie

Dzieci z terenu powiatu będzińskiego najczęściej umieszczane są w pieczy zastępczej z powodu uzależnienia rodziców – 54 %. Prawie 25% dzieci trafiło do pieczy zastępczej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, a po 1% z powodu nieodpowiednich warunków mieszkaniowych oraz sieroctwa.

Lp.	Powód umieszczenia w pieczy zastępczej	Rodziny zastępcze			Placówki opiekuńczo-wychowawcze	RAZEM
		spokrewnione	niezawodowe	zawodowe (w tym RDD)		
1.	Sieroctwo	4	0	0	0	4
2.	Półsieroctwo	5	5	0	0	10
3.	Uzależnienia rodziców	95	29	18	41	183
4.	Przemoc w rodzinie	0	0	2	3	5
5.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	28	14	15	26	83
6.	Niepełnosprawność co najmniej jednego z rodziców	0	0	0	0	0
7.	Długotrwała lub ciężka choroba co najmniej jednego z rodziców	0	0	0	9	9
8.	Ubóstwo	0	0	0	0	0
9.	Bezrobocie	0	0	0	0	0
10.	Nieodpowiednie warunki mieszkaniowe	0	0	0	3	3
11.	Pobyt za granicą co najmniej jednego z rodziców (praca zarobkowa)	4	0	0	1	5
12.	Inny	26	5	4	1	36

Tabela 39 Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej według powodów w powiecie będzińskim (stan na dzień 31.12.2020 r.)

Źródło: opracowanie własne PCPR Będzin

	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
<i>Rodziny zastępcze</i>	36	41	42	54	45
<i>Placówki opiekuńczo-wychowawcze</i>	41	28	12	11	18
RAZEM	77	69	54	65	63

Tabela 40 Liczba dzieci, które napłynęły do pieczy zastępczej z rodzin naturalnych w latach 2016-2020 w powiecie będzińskim

Źródło: opracowanie własne PCPR Będzin

Powód	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Powrót do rodziny naturalnej	20	6	16	18	17
Umieszczenie w POW	3	8	3	11	4
Przysposobienie	8	3	5	8	6
Inne (m.in. usamodzielnienie)	12	29	23	22	31
RAZEM	43	46	47	59	58

Tabela 41 Odpływ wychowanków z rodzin zastępczych w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne PCPR Będzin

W okresie od 01.01.2016 r. do 31.12.2020 r. 253 wychowanków opuściło rodziny zastępcze, przy czym w 46,2% opuszczających rodzinną pieczę zastępczą usamodzielniało się, 30,4% dzieci powróciło do rodziny biologicznej, w 11,9% dzieci trafiło do adopcji, zaś 11,5% dzieci przeszło do placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Powód	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Powrót do rodziny naturalnej	20	12	10	4	4
Umieszczenie w RZ	1	1	0	1	0
Przysposobienie	11	1	0	1	0
Inne (m.in. usamodzielnienie)	21	19	18	20	12
RAZEM	53	33	28	26	16

Tabela 42 Odpływ wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne PCPR Będzin

W okresie od 01.01.2016 r. do 31.12.2020 r. 156 wychowanków opuściło placówki opiekuńczo-wychowawcze, przy czym w 57,7% opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze usamodzielniało się, 32% dzieci powróciło do rodziny biologicznej, w 8,3% dzieci zostało przysposobionych, zaś 2% dzieci przeszło do rodzinnej pieczy zastępczej.

Pierwszej kwalifikacji kandydatów na rodziny zastępcze, dokonuje koordynator rodzinnej pieczy zastępczej. Sporządzana jest opinia o możliwości pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub niezawodowej, na podstawie której dokonana jest wstępna akceptacja oraz ocena spełniania warunków o których mowa w art. 42 ust. 1 i 2. Jeżeli opinia jest pozytywna, Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej kieruje rodzinę na odpowiednie badanie psychologiczne, a następnie na szkolenie kwalifikacyjne.

	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	RAZEM
Szkolenie dla rodzin zastępczych niezawodowych	5	1	5	8	0	19
Szkolenie dla rodzin zastępczych zawodowych	0	4	6	0	0	10
RAZEM	5	5	11	8	0	29

Tabela 43 Liczba osób, które ukończyły szkolenie organizowane przez PCPR w Będzinie dla kandydatów na rodziny zastępcze i uzyskały kwalifikacje w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne PCPR Będzin

W latach 2016 – 2019 szkolenie dla rodzin zastępczych zawodowych ukończyło 10 osób, co stanowi 34% ogólnej liczby osób uczestniczących w szkoleniach dla rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych.

W 2020 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie nie organizowało szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej ze względu na sytuację epidemiologiczną w kraju. Została jednak sporządzona lista zgłaszających się kandydatów – 9 osób, którzy zostali poinformowani, że szkolenie zostanie zorganizowane niezwłocznie po unormowaniu się sytuacji związanej z COVID – 19.

W celu pozyskania kandydatów na rodziców zastępczych prowadzono działania promujące rodzicielstwo zastępcze. Działania realizowane są m.in. poprzez dystrybucję plakatów oraz ulotek.

4. Zasoby instytucjonalne Powiatu umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych

4.1. Ośrodki Pomocy Społecznej

Ośrodki pomocy społecznej są to jednostki organizacyjne wykonujące zadania z zakresu pomocy społecznej w gminie. Zadania z zakresu pomocy społecznej w powiecie będzińskim realizowane są na poziomie gminnym przez ośrodki pomocy społecznej, których jest 8 tj.:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS) w Będzinie,
- Ośrodek Pomocy Społecznej (OPS) w Bobrownikach,
- MOPS w Czeladzi,
- OPS w Mierzęcicach,
- OPS w Psarach,
- OPS w Siewierzu,
- MOPS w Sławkowie,
- MOPS w Wojkowicach.

Do podstawowych obowiązków ośrodków pomocy społecznej zaliczyć należy:

- bezpośrednio i pośrednio udzielanie świadczeń,
- prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej,
- aktywizowanie środowiska lokalnego,
- współpraca z instytucjami i organizacjami.

W Ośrodkach Pomocy Społecznej na terenie powiatu będzińskiego według stanu na dzień 30.06.2020r. zatrudnionych było 299 pracowników, w tym 77 pracowników socjalnych.

Poddając analizie liczbę mieszkańców powiatu będzińskiego oraz liczbę pracowników OPS z terenu powiatu będzińskiego (stan na dzień 30.06.2020r.) okazuje się, że 1 pracownik socjalny przypada średnio na 1887 mieszkańców.

Poniższa tabela przedstawia liczbę mieszkańców poszczególnych gmin z uwzględnieniem liczby pracowników OPS w latach 2017-2020.

		Stan na dzień 31.12.2017r.	Stan na dzień 31.12.2018r.	Stan na dzień 31.12.2019r.	Stan na dzień 30.06.2020r.
Będzin	Liczba mieszkańców ogółem	57343	56804	56354	56191
	Liczba pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej	120	125	130	119
	w tym pracowników socjalnych	37	36	37	33
Bobrowniki	Liczba mieszkańców ogółem	11747	11827	11880	11875
	Liczba pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej	14	15	14	14
	w tym pracowników socjalnych	5	5	4	4
Czeladź	Liczba mieszkańców ogółem	31928	31707	31677	29651
	Liczba pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej	87	86	86	85
	w tym pracowników socjalnych	22	21	19	20
Mierzęćce	Liczba mieszkańców ogółem	7481	7428	7434	7415
	Liczba pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej	9	9	9	9
	w tym pracowników socjalnych	4	4	4	4
Psary	Liczba mieszkańców ogółem	11982	11829	11933	11971
	Liczba pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej	15	16	17	17
	w tym pracowników socjalnych	5	5	4	4
Siewierz	Liczba mieszkańców ogółem	12458	12519	12557	12491
	Liczba pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej	17	17	16	15
	w tym pracowników socjalnych	6	6	5	4
Sławków	Liczba mieszkańców ogółem	6830	6809	6750	6755
	Liczba pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej	26	27	28	28
	w tym pracowników socjalnych	5	4	4	4
Wojkowice	Liczba mieszkańców ogółem	9254	8936	8941	8941
	Liczba pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej	12	14	12	12
	w tym pracowników socjalnych	4	4	4	4

Tabela 44 Liczba mieszkańców Gmin oraz pracowników OPS na terenie powiatu będzińskiego

Źródło: dane z OPS z terenu powiatu będzińskiego

Dane teleadresowe Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu będzińskiego

	Adres	Telefon	Email	Godziny urzędowania
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Będzinie	ul. 11 Listopada 1 42-500 Będzin	32 296 21 31	sekretariat@mops.bedzin.pl	poniedziałek: 7:30 – 17:00 wtorek – czwartek: 7:30 – 15:30 piątek: 7:30 – 14:00
Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobrownikach	ul. Kościuszki 25c 42-584 Dobieszowice	32 287 78 63 502 097 819	ops@bobrowniki.pl	poniedziałek: 7:00 - 16:00 wtorek – czwartek: 7:00-15:00 piątek: 7:00 – 14:00
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Czeladzi	ul. 17 Lipca 27 41-250 Czeladź	32 265 14 42	mops@mops.czeladz.pl	poniedziałek: 7:30 – 17:00 wtorek – czwartek: 7:30 – 15:30 piątek: 7:30 – 14:00
Ośrodek Pomocy Społecznej w Mierzęcicach	ul. Wolności 46A 42-460 Mierzęcice	32 284 23 83	ops@mierzecice.pl	poniedziałek – wtorek: 7:30 – 15:30 środa: 7:30 – 17:00 czwartek: 7:30 – 15:30 piątek 7:30 – 14:00
Ośrodek Pomocy Społecznej w Psarach	ul. Szkolna 100 42-512 Psary	32 267 22 62	ops@psary.pl	poniedziałek – piątek 7:30 – 15:30
Ośrodek Pomocy Społecznej w Siewierzu	ul. Żwirki i Wigury 16 42-470 Siewierz	32 649 94 90	ops@siewierz.pl	poniedziałek: 7:30 – 15:30 wtorek: 7:30 – 17:00 środa – czwartek: 7:30 – 15:30 piątek: 7:30 – 14:00
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławkowie	ul. Kościelna 11 41-260 Sławków	32 260 82 28	mops@mops.slawkow.pl	poniedziałek – piątek: 7:00 – 15:00
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wojkowicach	ul. Jana III Sobieskiego 125 42-580 Wojkowice	32 769 50 78	mops@wojkowice.pl	poniedziałek: 7:00 – 17:00 wtorek – czwartek: 7:00 – 15:00 piątek: 7:00 – 13:00

Tabela 45 Dane teleadresowe OPS z terenu powiatu będzińskiego

Źródło: dane z OPS z terenu powiatu będzińskiego

4.2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie

Powiatowe centra pomocy rodzinie są to jednostki organizacyjne wykonujące zadania powiatu w zakresie pomocy społecznej. W powiecie będzińskim zadania te realizowane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie (PCPR). Siedziba PCPR w Będzinie znajduje się w budynku Starostwa Powiatowego w Będzinie przy ul. Ignacego Krasickiego 17. Według stanu na dzień 31.12.2020r. w jednostce zatrudnionych było 27 pracowników.

Strukturę organizacyjną PCPR zgodnie z Uchwałą nr 137/18 Zarządu Powiatu Będzińskiego z dnia 15 października 2018r. tworzą następujące zespoły:

- Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej,
- Zespół Finansowo-Kadrowy,
- Zespół ds. Pomocy Instytucjonalnej i Środowiskowej,
- Zespół ds. Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych,
- Zespół Organizacyjny,
- Zespół ds. Pieczy Zastępczej.

stan zatrudnienia na dzień	liczba pracujących (w osobach)	liczba etatów
01.01.2018r.	26 osób	25,75
30.06.2018r.	31 osób	30,5
31.12.2018r.	31 osób	30,5
01.01.2019r.	30 osób	29,75
30.06.2019r.	28 osób	27,75
31.12.2019r.	26 osób	26
01.01.2020r.	26 osób	25,25
30.06.2020r.	28 osób	27,25
31.12.2020r.	27 osób	26,25

Tabela 46 Stan zatrudnienia w PCPR w latach 2018 – 2020

Do zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie w zakresie pomocy społecznej należy m.in.:

- zapewnienie dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej, pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych lub w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,

- prowadzenie postępowania i sporządzanie decyzji administracyjnych w zakresie przyznawania obligatoryjnych i fakultatywnych świadczeń pieniężnych na rzecz dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych,
- sporządzanie projektów porozumień, zawieranych z powiatem właściwym ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków na jego opiekę i wychowanie,
- prowadzenie rejestru dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- ustalanie odpłatności rodziców biologicznych za pobyt ich dzieci w pieczy zastępczej oraz prowadzenie postępowań z zakresu umarzania, odraczania terminu płatności i rozkładania na raty tych należności,
- przyznawanie pomocy osobom usamodzielnianym opuszczającym pieczę zastępczą,
- wydawanie decyzji przyznających prawo do zamieszkania w mieszkaniu chronionym treningowym,
- prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej,
- kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej,
- organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej; zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz rodzinom zastępczym,
- zapewnianie rodzinom zastępczym szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby,
- zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych,
- organizowanie dla rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy,
- współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkami pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi,
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej,
- prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu

dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę,

- zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego; zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji,
- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
- organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku,
- prowadzenie rejestru danych o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej oraz przekazywanie go do właściwego sądu,
- prowadzenie listy oczekujących na przyjęcie do Domu Pomocy Społecznej w Będzinie i Środowiskowego Domu Samopomocy „Ostoja” w Czeladzi,
- przygotowanie i opracowanie decyzji administracyjnych w sprawie umieszczenia mieszkańców Powiatu Będzińskiego i innych powiatów w Domu Pomocy Społecznej w Będzinie,
- przygotowywanie i prowadzenie postępowania oraz wydawanie decyzji administracyjnych kierujących do Środowiskowego Domu Samopomocy,
- przygotowywanie decyzji administracyjnych o odpłatności za pobyt w Domu Pomocy Społecznej w Będzinie i Środowiskowym Domu Samopomocy w Czeladzi,
- gromadzenie dokumentacji niezbędnej do wydania decyzji administracyjnej i prowadzenie spraw dla celów: integracji uchodźców, zadań określonych w ustawie o repatriacji, skierowań do mieszkań chronionych.

Pomoc osobom niepełnosprawnym udzielana osobom niepełnosprawnym przez PCPR w Będzinie odbywa się głównie poprzez:

- współpracę i współdziałanie z organizacjami pozarządowymi zrzeszającymi osoby niepełnosprawne oraz Powiatową Społeczną Radą do Spraw Osób Niepełnosprawnych,
- udzielanie osobom niepełnosprawnym dofinansowań z zakresu rehabilitacji społecznej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych tj.:
  - dofinansowania do uczestnictwa w 14-dniowych turnusach rehabilitacyjnych,
  - dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego,

- dofinansowania do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- dofinansowania ze środków PFRON z zakresu sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

PCPR odpowiedzialne jest za przygotowanie, realizację oraz sprawozdawczość w zakresie programów tj.:

- Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Powiatowy Program Korekcyjno-Edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych,
- Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej,

a także sporządzanie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej.

Ponadto, zgodnie z art. 112 ust 8 ustawy o pomocy społecznej starosta przy pomocy powiatowego centrum pomocy rodzinie sprawuje nadzór nad działalnością jednostek specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, oraz ośrodków wsparcia, domów pomocy społecznej i ośrodków interwencji kryzysowej.

W obszarze współpracy i nadzoru Powiatowego Centrum nad powiatowymi jednostkami organizacyjnymi w 2020 r. znajdowały się:

- Dom Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekłe Psychiczenie Chorych w Będzinie,
- Środowiskowy Domu Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Ostoja” w Czeladzi,
- Ośrodek Wspierania Dziecka i Rodziny w Będzinie,
- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Będzinie.

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W BĘDZINIE

ul. Ignacego Krasickiego 17

42-500 Będzin

tel. 32 267 81 08

32 363 40 59

697 513 109

e-mail: pcprbedzin@powiat.bedzin.pl

4.3. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Będzinie (PZON) został powołany z dniem 1 stycznia 2002r. przez Starostę Będzińskiego i zajmuje się wydawaniem orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, a także legitymacji i kart parkingowych.

Siedziba PZON mieści się w Będzinie przy ul. Ignacego Krasickiego 17 i obejmuje swoimi działaniami mieszkańców powiatu będzińskiego.

Decyzję o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych wydają odpowiednio przeszkoleni członkowie składów orzekających powołani przez Starostę Będzińskiego.

Według stanu na dzień 30.06.2020r. powołanych było:

- a) 11 lekarzy – przewodniczących składów orzekających, w tym:
  - 1 lekarz medycyny pracy,
  - 2 lekarzy neurologów,
  - 1 lekarz okulista,
  - 2 lekarzy ortopedów,
  - 1 lekarz laryngolog,
  - 2 lekarzy pediatrów,
  - 1 lekarz psychiatra,
  - 1 lekarz internista,
- b) 5 członków składów orzekających, w tym:
  - doradca zawodowy, pracownik socjalny oraz pedagog – 1 osoba,
  - pracownik socjalny, doradca zawodowy – 2 osoby,
  - pedagog, doradca zawodowy – 1 osoba,
  - psycholog – 1 osoba.

Wszyscy członkowie składów orzekających zatrudnieni są na podstawie umowy zlecenie.

POWIATOWY ZESPÓŁ DO SPRAW ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W BĘDZINIE

ul. Ignacego Krasickiego 17

42-500 Będzin

tel. 32 368-08-04

603 740 590 lub 603 940 230

e-mail: pzonbedzin@powiat.bedzin.pl

4.4. Ośrodek Wspierania Dziecka i Rodziny w Będzinie

Ośrodek Wspierania Dziecka i Rodziny (OWDIR) powstał 1 września 2007 roku w wyniku przekształcenia placówki opiekuńczo -wychowawczej, jaką był Ośrodek Pomocy Dziecku i Rodzinie - w placówkę specjalistyczną. Ośrodek realizuje zadania Powiatu Będzińskiego z zakresu pomocy społecznej będącej własnymi zadaniami Powiatu.

Do zadań OWDIR należy m.in.:

- udzielanie pomocy wychowankom, ich rodzinom w pokonywaniu trudności życiowych,
- wdrażanie wychowanków do przestrzegania zasad współżycia społecznego,
- organizowanie wszechstronnej działalności opiekuńczej, korekcyjnej, socjalizacyjnej, resocjalizacyjnej wobec wychowanków, jak i ich członków rodzin,
- organizacja uroczystości z życia dziecka i rodziny oraz Ośrodka,
- organizowanie edukacyjnych spotkań z rodzicami,
- terapia rodziny.

Mieszkańcy powiat będzińskiego mogą liczyć na bezpłatną pomoc specjalistów z różnych dziedzin, a przede wszystkim:

- pomoc psychologiczną i pedagogiczną,
- terapię indywidualną i grupową w ujęciu systemowym i poznawczo – behawioralnym,
- grupy wsparcia dla rodziców,
- zajęcia socjoterapeutyczne w stałych grupach dzieci,
- zajęcia profilaktyczne i psychoedukacyjne,
- zajęcia korekcyjno – kompensacyjne,
- treningi w zakresie asertywności, komunikacji, podnoszenia kompetencji społecznych,
- terapię uzależnień,
- terapię dla ofiar przemocy,
- porady i konsultacje indywidualne dla rodziców, pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów szkolnych, kuratorów.

OŚRODEK WSPIERANIA DZIECKA I RODZINY W BĘDZINIE

ul. Ignacego Krasickiego 17

42-500 Będzin

tel. 32 267 43 52

e-mail: owdir@powiat.bedzin.pl

4.5. Rodzinna i instytucjonalna piecza zastępcza

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Będzińskim na podstawie Zarządzenia Starosty Będzińskiego Nr 76/11 z dnia 31 października 2011r., jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie. Zgodnie z art. 76 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 821 późn. zm.) w PCPR powołano zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej, realizujący zadania w zakresie pieczy nałożone ww. ustawą. Zespół w okresie sprawozdawczym, realizował swoje zadania i cele określone w „Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej Realizowanego w Powiecie Będzińskim na lata 2018 - 2020” .

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej dokłada wszelkich starań, aby realizować założenie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, mówiące o tym, iż: „dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony osób dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności”.

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r., przedstawia Staroście oraz Radzie Powiatu coroczne sprawozdanie z efektów pracy Organizatora pieczy zastępczej.

	2017	2018	2019	2020
Liczba zatrudnionych Koordynatorów Rodzinnej Pieczy Zastępczej (wg stanu na dzień 31.12 danego roku)	5	7	6	6

Tabela 47 Stan zatrudnienia Koordynatorów Rodzinnej Pieczy Zastępczej w latach 2017 – 2020

Decentralizacja Placówki - Domu Dziecka im. Dominika Savio w Sarnowie została przeprowadzona z dniem 1 stycznia 2020r. Na terenie powiatu będzińskiego utworzone zostało Centrum Administracyjne Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych im. Dominika Savio w Sarnowie (CAPOW) i 7 Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych (POW) tj.:

Lp.	POW	Adres	Liczba miejsc
1.	Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza Nr 1 w Sarnowie	ul. Wiejska 104/7 42-512 Sarnów	10 miejsc
2.	Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza Nr 2 w Sarnowie	ul. Wiejska 104/9 42-512 Sarnów	10 miejsc
3.	Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza Nr 3 w Sarnowie	ul. Wiejska 104/10 42-512 Sarnów	10 miejsc
4.	Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza Nr 4 w Będzinie	ul. Żwirki i Wigury 32a/18 42-500 Będzin	13 miejsc
5.	Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza Nr 5 w Psarach	ul. Łączna 21 42-512 Psary	14 miejsc
6.	Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza Nr 6 w Będzinie	ul. Małachowskiego 14/11 42-500 Będzin	14 miejsc
7.	Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza Nr 7 w Siewierzu	ul. Kościuszki 15 42-470 Siewierz	14 miejsc
RAZEM			85 miejsc

Tabela 48 Dane adresowe placówek opiekuńczo-wychowawczych zlokalizowanych na terenie powiatu będzińskiego

Źródło: dane CAPOW

	2018	2019	2020	2021
Dom Dziecka im. D. Savio w Sarnowie	4 670,00	4 854,00	-	-
Placówka opiekuńczo- wychowawcza nr 1 w Sarnowie	-	-	4 502,00	6 281,00
Placówka opiekuńczo- wychowawcza nr 2 w Sarnowie	-	-	4 502,00	6 195,00
Placówka opiekuńczo- wychowawcza nr 3 w Sarnowie	-	-	4 502,00	6 191,00
Placówka opiekuńczo- wychowawcza nr 4 w Będzinie	-	-	4 502,00	6 000,00
Placówka opiekuńczo- wychowawcza nr 5 w Psarach	-	-	4 502,00	5 924,00
Placówka opiekuńczo- wychowawcza nr 6 w Będzinie	-	-	4 502,00	6 162,00
Placówka opiekuńczo- wychowawcza nr 7 w Siewierzu	-	-	4 502,00	5 705,00

Tabela 49 Średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej w latach 2018-2021

Placówki opiekuńczo-wychowawcze zlokalizowane na terenie powiatu będzińskiego zapewniają miejsca dla 85 wychowanków.

Do pracy z wychowankami zatrudnieni są pedagodzy, psycholog, pracownik socjalny oraz wychowawcy.

ORGANIZATOR RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

ul. Ignacego Krasickiego 17

42-500 Będzin

tel. 726 353 087

e-mail: pcpr.opz@powiat.bedzin.pl

**CENTRUM ADMINISTRACYJNE PLACÓWEK OPIEKUŃCZO-
WYCHOWAWCZYCH IM. DOMINIKA SAVIO W SARNOWIE**

ul. Wiejska 104

42-512 Sarnów

tel. 32 267 21 46

e-mail: capow.sarnow@powiat.bedzin.pl

4.6. Powiatowy Urząd Pracy w Będzinie

Siedziba Powiatowego Urzędu Pracy (PUP) znajduje się w Będzinie przy ul. Ignacego Krasickiego 17A, swoimi działaniami obejmuje teren powiatu będzińskiego.

PUP realizując zadania współdziała z samorządem gminy, powiatu, województwa, instytucjami rynku pracy w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (m. in. OHP, agencjami zatrudnienia, publicznymi służbami zatrudnienia, instytucjami szkoleniowymi) oraz partnerami społecznymi.

Do zadań realizowanych przez Powiatowe Urzędy Pracy zostały określone w Ustawie z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy należy m.in.:

- opracowanie i realizacja programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy stanowiącego część powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych,
- pozyskiwanie i gospodarowanie środkami finansowymi na realizację zadań z zakresu aktywizacji lokalnego rynku pracy oraz udzielanie informacji o możliwościach i zakresie pomocy określonej w ustawie,
- udzielanie pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu pracy przez pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe,
- udzielanie pomocy pracodawcom w pozyskiwaniu pracowników przez pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe,
- kierowanie bezrobotnych do realizatora działań aktywizacyjnych, któremu marszałek województwa zlecił wykonanie działań aktywizacyjnych,
- realizacja zadań związanych z KFS, w szczególności udzielanie pomocy pracodawcom poprzez finansowanie kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawcy,
- rejestrowanie bezrobotnych i poszukujących pracy,
- inicjowanie, organizowanie i finansowanie usług i instrumentów rynku pracy,
- inicjowanie, organizowanie i finansowanie szkoleń i przygotowania zawodowego dorosłych,
- opracowywanie badań, analiz i sprawozdań, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych oraz dokonywanie ocen dotyczących rynku pracy na potrzeby powiatowej rady rynku pracy oraz organów zatrudnienia,
- inicjowanie i realizowanie przedsięwzięć mających na celu rozwiązanie lub złagodzenie problemów związanych z planowanymi zwolnieniami grup pracowników z przyczyn dotyczących zakładu pracy,
- współdziałanie z powiatowymi radami rynku pracy w zakresie promocji zatrudnienia oraz wykorzystania środków Funduszu Pracy,

- współpraca z gminami w zakresie upowszechniania ofert pracy i informacji o usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, stażach, organizacji robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych, realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w art. 62a, oraz zatrudnienia socjalnego na podstawie przepisów o zatrudnieniu,
- współpraca z wojewódzkimi urzędami pracy w zakresie świadczenia podstawowych usług rynku pracy, w tym w opracowywaniu i aktualizacji informacji zawodowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków oraz innych świadczeń z tytułu bezrobocia,
- wydawanie decyzji o uznaniu lub odmowie uznania danej osoby za bezrobotną oraz utracie statusu bezrobotnego; przyznaniu, odmowie przyznania, wstrzymaniu lub wznowieniu wypłaty oraz utracie lub pozbawieniu prawa do zasiłku, stypendium i innych finansowanych z Funduszu Pracy świadczeń niewynikających z zawartych umów, a także w razie konieczności decyzji o obowiązku zwrotu świadczeń nienależnie pobranych,
- opracowywanie i realizowanie indywidualnych planów działania,
- realizowanie projektów w zakresie promocji zatrudnienia, w tym przeciwdziałania bezrobociu, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych, wynikających z programów operacyjnych współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Pracy,
- inicjowanie i realizowanie badań i analiz wykorzystywanych w działaniach prowadzonych przez urzędy pracy,
- organizacja i realizowanie programów specjalnych,
- realizowanie programów regionalnych na podstawie porozumienia zawartego z wojewódzkim urzędem pracy,
- przetwarzanie informacji o bezrobotnych, poszukujących pracy i cudzoziemcach zamierzających wykonywać lub wykonujących pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- współpraca z ministrem właściwym do spraw pracy w zakresie tworzenia rejestru centralnego,
- inicjowanie i realizowanie projektów pilotażowych.

POWIATOWY URZĄD PRACY W BĘDZINIE

ul. IGNACEGO KRASICKIEGO 17A

42-500 BĘDZIN

tel. (32) 729-59-41

(32) 267-30-03

e-mail: pup@pup.bedzin.pl

4.7. Inkubator Przedsiębiorczości

Wydział Inwestycji, Rozwoju i Nadzoru Właścicielskiego Starostwa Powiatowego w Będzinie w ramach zadań własnych, prowadzi bieżące zarządzanie Będzińskim Inkubatorem Przedsiębiorczości oraz nadzór nad funkcjonowaniem podmiotów przyjętych w poczet Inkubatora. Inkubator jest formą zorganizowanego kompleksu gospodarczego, zorientowanego na wspomaganie nowopowstałych przedsiębiorstw. Szczególną wagę przywiązuje się do stwarzania korzystnych warunków dla nowo powstałych firm lub rozwoju istniejących firm, prowadzonych przez min. osoby niepełnosprawne, bezrobotne, osoby powyżej 50 roku życia. Cele Inkubatora realizowane są w szczególności poprzez wynajmowanie powierzchni biurowych i hal produkcyjnych z zastosowaniem preferencyjnych stawek najmu dla nowopowstałych firm, usług doradczych i informacyjnych wspierających biznes, organizowanie szkoleń oraz pomoc w pozyskiwaniu środków finansowych na prowadzenie działalności gospodarczej.

W roku 2020 w ramach działalności Inkubatora wsparciem poprzez wynajem powierzchni z zastosowaniem preferencyjnych stawek najmu objęte zostały dwie firmy.

BĘDZIŃSKI INKUBATOR PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

ul Sielecka 11

42-500 Będzin

Wydział Inwestycji, Rozwoju i Nadzoru Właścicielskiego

Starostwo Powiatowe w Będzinie

ul. Ignacego Krasickiego 17

tel.: 32 368 07 88

e-mail: inkubator@powiat.bedzin.pl

4.8. Warsztaty Terapii Zajęciowej

Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ) z siedzibą w Będzinie – Łagiszy przy ul. Podłosisie 10 prowadzony jest przez Stowarzyszenie „Bądź z Nami”. Zajęcia skierowane są do osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności z zaburzeniami psychicznymi i upośledzeniem umysłowym, które w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności posiadają wskazanie do uczestnictwa w Warsztatach Terapii Zajęciowej.

Realizacja wszystkich działań odbywa się przez terapię zajęciową w 11 pracowniach tj.:

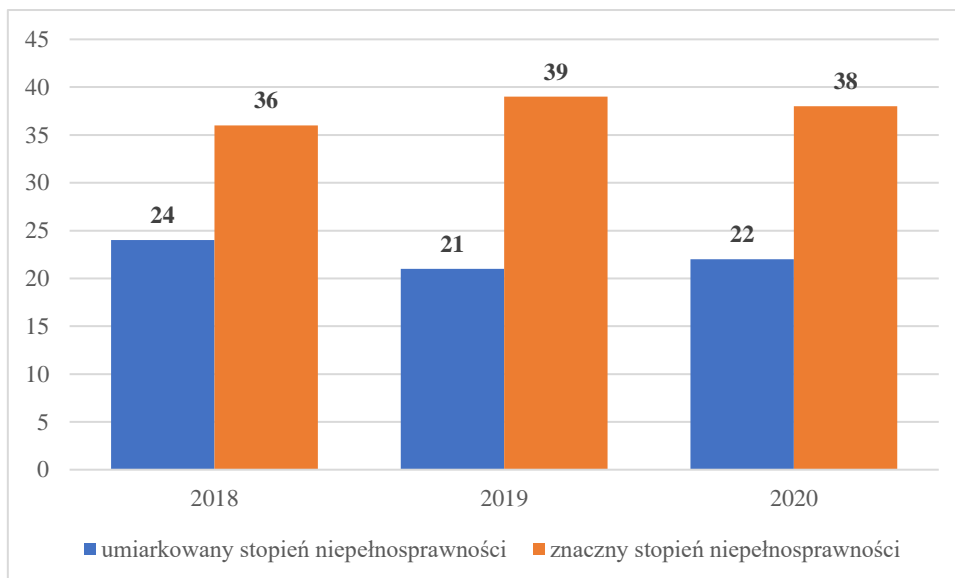
- majsterkowicza,
- przyrodniczo-ogrodniczej,
- ceramiczno-plastycznej,
- introligatorskiej,
- tkackiej z elementami szycia,
- podtrzymywania umiejętności szkolnych,
- witrażu i technik różnych,
- gospodarstwa domowego,
- umiejętności społecznych i aktywizacji zawodowej,
- sztuki użytkowej,
- umiejętności społecznych i życia codziennego,

a także poprzez rehabilitację ruchową oraz pomoc psychologiczną.

W rehabilitacji społeczno-zawodowej w WTZ w latach 2018 – 2020, brało udział 60 uczestników.

	2018	2019	2020
Kobiety	30	29	31
Mężczyźni	30	31	29
RAZEM	60	60	60

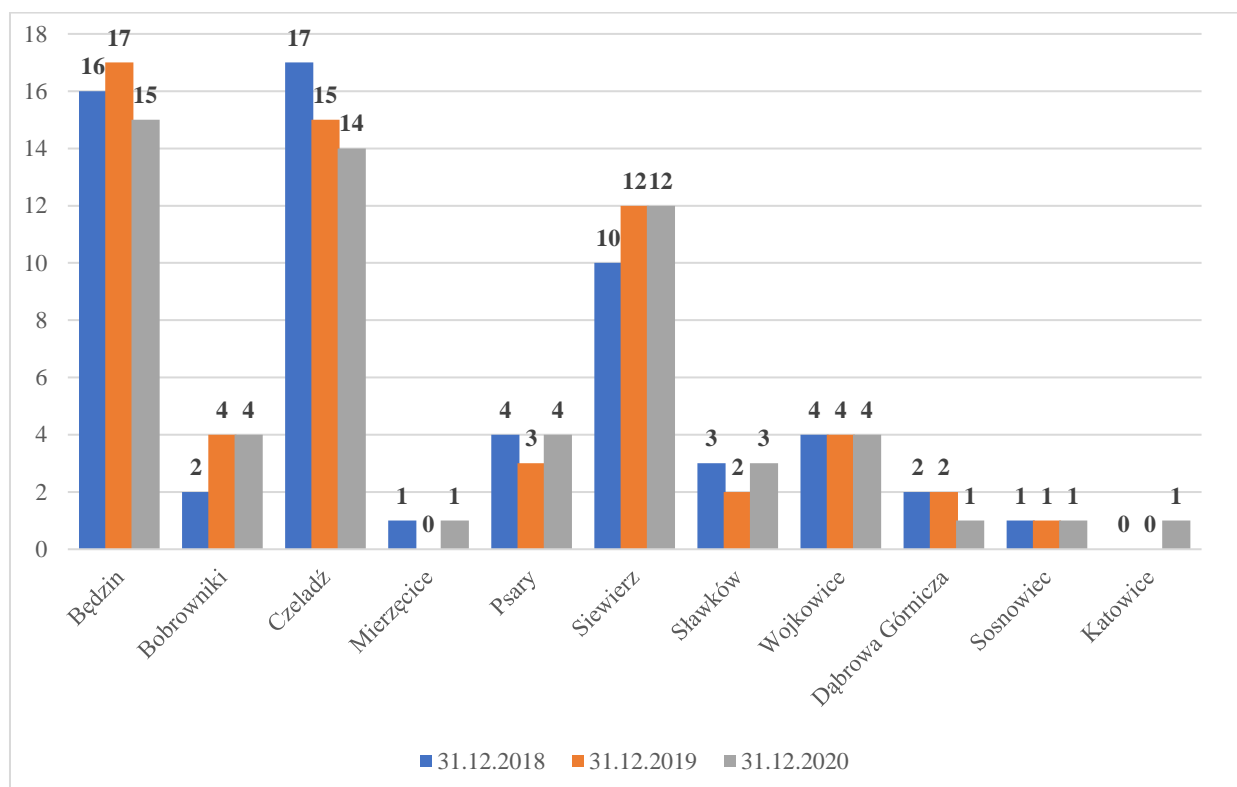
Tabela 50 Liczba uczestników WTZ w latach 2018 – 2020 z podziałem na płeć
Źródło: dane WTZ

Wykres 19 Liczba uczestników WTZ w latach 2018 – 2020 z podziałem stopień niepełnosprawności
 Źródło: dane WTZ

W latach 2018-2020 ponad 60% uczestników WTZ posiadało orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Podział uczestników ze względu na miejsce zamieszkania przedstawia poniższy wykres:

Wykres 20 Uczestnicy WTZ w latach 2018 – 2020 podział ze względu na miejsce zamieszkania
 Źródło: dane WTZ

Najwięcej uczestników WTZ w latach 2018-2020 zamieszkiwało na terenie Będzina, Czeladzi oraz Siewierza.

Środki pochodzące z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych stanowią 90% dofinansowania, natomiast 10% wkładu własnego podmiotu stanowią środki Powiatu Będzińskiego.

Wysokość dofinansowania w latach 2018 - 2020r. przedstawia poniższa tabela:

	2018	2019	2020
dofinansowanie ze środków PFRON	995 760,00 zł	1 085 760,00 zł	1 229 760,00 zł
środki Powiatu Będzińskiego	105 640,00 zł	120 640,00 zł	136 640,00 zł
środki Stowarzyszenia „Bądź z Nami”	5 000,00 zł	-	-
RAZEM	1 106 400,00 zł	1 206 400,00 zł	1 366 400,00 zł

Tabela 51 Wysokość dofinansowania w latach 2018 – 2020

Źródło: dane WTZ

Efektem nowelizacji Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 października 2019r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym jest zwiększenie wysokości kwoty na dofinansowanie kosztów rocznego pobytu jednego uczestnika w warsztacie terapii zajęciowej tj:

- w 2019 r. – 18 096 zł;
- w 2020 r. – 20 496 zł;
- w 2021 r. – 21 696 zł;
- w 2022 i w latach następnych – 22 896 zł.

STOWARZYSZENIE „BĄDŹ Z NAMI”

ul. 11 Listopada 7

42-500 Będzin

tel. 32/267-46-12

WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ

przy Stowarzyszeniu „Bądź z Nami”

ul. Podłósie 10

42-504 Będzin

tel. 32/267-51-99

email: wtzbedzin@o2.pl

4.9. Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Będzinie

Osoba wymagająca całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, która nie może samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, może się ubiegać o umieszczenie w domu pomocy społecznej.

Dom Pomocy Społecznej w Będzinie istnieje od 1985 roku, zlokalizowany jest w trzech obiektach. Pierwszy obiekt to zabytkowy, wolno stojący pałacyk na terenie zabytkowego parku położonego przy ul. Mickiewicza 2. Pozostałe dwa obiekty zlokalizowane są na terenie parku przy ul. Chopina 1.

Dom przeznaczony jest dla osób przewlekle psychicznie chorych, posiada charakter domu stacjonarnego o zasięgu ponadgminnym. Zamieszkuje w nim 100 mieszkańców obojga płci. Do Domu Pomocy Społecznej w Będzinie przyjmowane są osoby na podstawie decyzji Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie wydanej w oparciu o skierowanie z gminy właściwej dla miejsca zamieszkania osoby kierowanej.

Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Będzinie w 2020 r. wynosił 3 976,00 zł na podstawie Zarządzenia Nr 8/2020 Starosty Będzińskiego z dnia 9 marca 2020 r.

Dom spełnia następujące funkcje stałe:

- a) świadczenie usług opiekuńczych,
- b) świadczenie usług pielęgnacyjnych,
- c) świadczenie stosownej opieki medycznej,
- d) wspomaganie i wspieranie,
- e) aktywizacja.

W ramach bezpośredniej pracy z mieszkańcami w Domu funkcjonuje Dział Opieki Bezpośredniej, który dzieli się na trzy Zespoły Terapeutyczno – Opiekuńcze.

Misją Domu Pomocy Społecznej w Będzinie jest przezwyciężanie trudności i ograniczeń, jakie niesie ze sobą niepełnosprawność w postaci choroby psychicznej oraz osiąganie pozytywnych wyników w funkcjonowaniu naszych podopiecznych. Dążymy do jak najlepszego rozwoju mieszkańców poprzez usprawnianie nie zaburzonych funkcji psychicznych, kompensowanie braków, a w konsekwencji doprowadzenie do jak najpełniejszego usprawniania fizycznego i psychicznego.

**Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych
w Będzinie
ul. Mickiewicza 2
42-506 Będzin
tel./fax 267-35-38
email: dpsbedzingrodziec@powiat.bedzin.pl**

4.10. Środowiskowy Dom Samopomocy „OSTOJA”

Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi "Ostoja" w Czeladzi funkcjonuje od 1992 r. Początkowo - 29 czerwca 1992 r. był powołany przez Wojewodę Katowickiego jako Ośrodek Opiekuńczo-Adaptacyjny, a od 14 lipca 1998 r. pracuje pod obecną nazwą. Od roku 1999 (w wyniku reformy administracji publicznej) organem prowadzącym jednostkę jest Powiat Będziński na zlecenie Wojewody Śląskiego. Starosta przy pomocy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie sprawuje nadzór nad placówką.

Placówka przeznaczona jest do udzielania wsparcia terapeutycznego i rehabilitacyjnego osobom z niepełnosprawnością intelektualną (oraz współistniejącymi innymi rodzajami niepełnosprawności - np. niepełnosprawność ruchowa, epilepsja) oraz z zaburzeniami psychotycznymi. W ośrodku stworzone są dwie - odrębnie pracujące - grupy. Każda z grup ma osobno ustalany program zajęć, dostosowany do możliwości i potrzeb Podopiecznych. Indywidualnie ustalane są cele i sposoby ich osiągnięcia - związane z różnymi oczekiwaniami przebywających w ośrodku osób niepełnosprawnych.

Środowiskowy Dom Samopomocy "Ostoja" mieści się w zabytkowym 1-piętrowym budynku otoczonym parkiem. Budynek wraz z otoczeniem pozbawiony jest barier architektonicznych (w budynku są: winda, podjazdy, podwójne poręcze przy schodach, łazienka dostosowana dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich).

Zajęcia w "Ostoi" odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach 7.00 - 16.00.

W placówce przygotowane są sale terapeutyczne do zajęć z zakresu rehabilitacji ruchowej, terapii grupowej z elementami psychoterapii, indywidualnej terapii i poradnictwa psychologicznego, plastyki, rękodzielnictwa, sztuki kulinarnej, krawiectwa, indywidualnych zajęć pedagogicznych oraz relaksacji.

ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI

PSYCHICZNYMI "OSTOJA"

ul. SIKORSKIEGO 5

41-253 CZELADŹ

tel. (32) 265 47 00

email: sds@ostoja.czeladz.pl

4.11. Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe to podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej), które działają na z własnej inicjatywy na rzecz wybranego interesu publicznego, a nie dla osiągnięcia zysku²⁴.

Na terenie powiatu będzińskiego funkcjonuje wiele stowarzyszeń i organizacji, które udzielają pomocy i wsparcia emerytom i rencistom, osobom niepełnosprawnym, dzieciom i młodzieży, a także osobom dotkniętym uzależnieniem czy przemocą, m.in.:

Będzińskie Stowarzyszenie Amazonek	ul. Jana Śączewskiego 27 42-500 Będzin
Caritas Diecezji Sosnowieckiej Dom dla Bezdomnych	ul. Energetyczna 10 42-504 Będzin
Czeladzkie Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Upośledzeniem Psychoruchowym	ul. Norwida 11 41-253 Czeladź
Fundacja „PRO SALUTE”	ul. Jana Śączewskiego 27 42-500 Będzin
Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Będzinie	ul. Małachowskiego 43 42-500 Będzin
Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Czeladzi	ul. Szpitalna 5 41-250 Czeladź
Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Siewierzu	ul. Oleśnickiego 1 42-470 Siewierz
Polski Związek Głuchych	ul. Małachowskiego 22 42-500 Będzin
Polski Związek Niewidomych	ul. Bursztynowa 4 42-500 Będzin
Polski Związek Niewidomych	ul. Szpitalna 5b 41-250 Czeladź
Schronisko dla Bezdomnych Mieszkańców Będzina	ul. Wolska 45 42-500 Będzin
Stowarzyszenie "Bądź z Nami"	ul. 11 Listopada 7 42-500 Będzin
Stowarzyszenie Bank Życzliwych Serc	ul. Juliusza Słowackiego 2 42-470 Siewierz
Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "FAMILIA"	ul. Sikorskiego 5 41-250 Czeladź

Tabela 52 Organizacje i stowarzyszenia działające na terenie powiatu będzińskiego

Źródło: opracowanie własne PCPR w Będzinie

²⁴ art. 3 ust. 1 Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2020 poz. 1057)

5. Analiza problemów społecznych na podstawie danych pierwotnych

5.1. Wyniki ankiety przeprowadzonej wśród uczestników Zespołów powołanych w celu opracowania Strategii

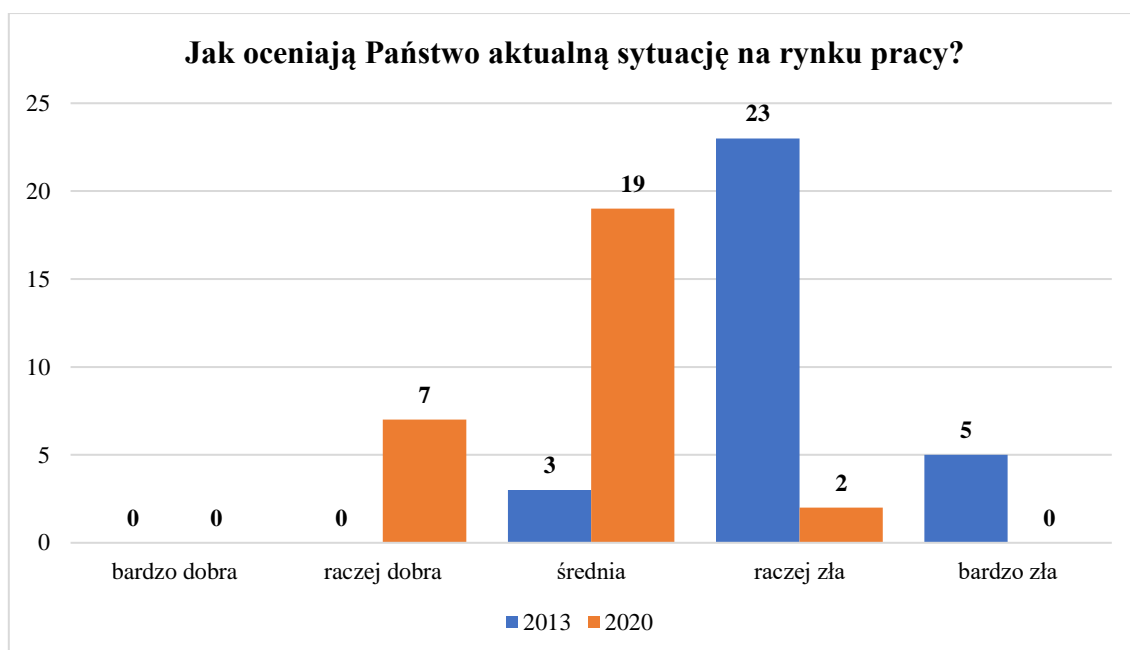
Ankieta została przeprowadzona wśród uczestników Zespołu powołanego w celu opracowania Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2025. Niniejsza ankieta składa się z 19 pytań.

Pytania od 1 do 14 to pytania jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru (maksymalna liczba odpowiedzi 3 lub 4). Zauważyć należy, iż pytania te są tożsame z pytaniami zadanymi uczestnikom Zespołów w 2013 roku, kiedy to opracowywana była Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020. Zaprezentowane poniżej dane (pytania od 1 do 14) stanowią porównanie sytuacji na rynku pracy oraz sytuacji społecznej osób i rodzin według respondentów z 2013 r. (zaznaczone kolorem niebieskim) z 2020r. (zaznaczone kolorem pomarańczowym).

Przedmiotowa ankieta zawiera również pytania otwarte od 15 do 19.

W 2013 r. w ankiecie brało udział 31 osób, natomiast w 2020r. 28 osób.

Pyt. 1

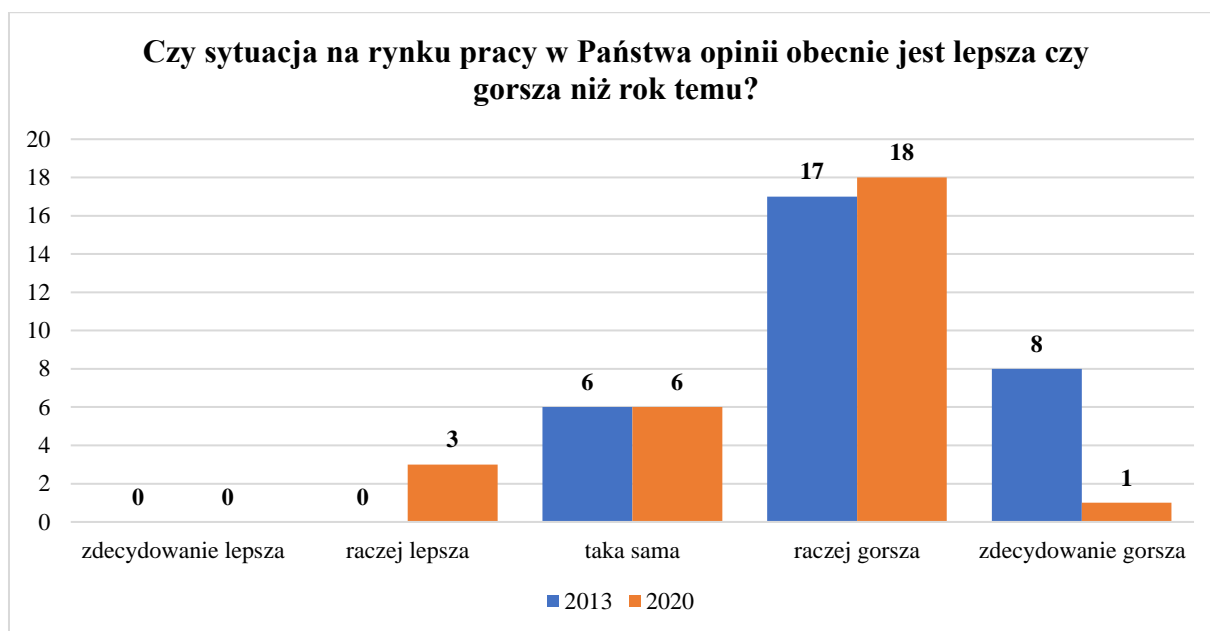

Wykres 21 Struktura odpowiedzi na pytanie nr 1 Ankiety

Jak wynika z powyższego wykresu większość ankietowanych uczestników w 2013 r. oceniła sytuację na rynku pracy jako „raczej złą” (23 osoby), natomiast w 2020r. jako „średnią” (19 osób). 5 osób w 2013 r. stwierdziło, że sytuacja na rynku pracy była „bardzo zła”, a 3 osoby „średnia”. Zadawalającym jest, iż w 2020 r. żaden z respondentów nie zaznaczył takiej odpowiedzi, a jedynie dwie osoby zaznaczyły odpowiedź „raczej zła”.

W 2020 r. 7 ankietowanych uważało, że sytuacja na rynku pracy jest „raczej dobra”, natomiast w 2013 r. nikt z ankietowanych nie uważał, by sytuacja na rynku pracy była „bardzo dobra” lub przynajmniej „raczej dobra”.

Pyt. 2

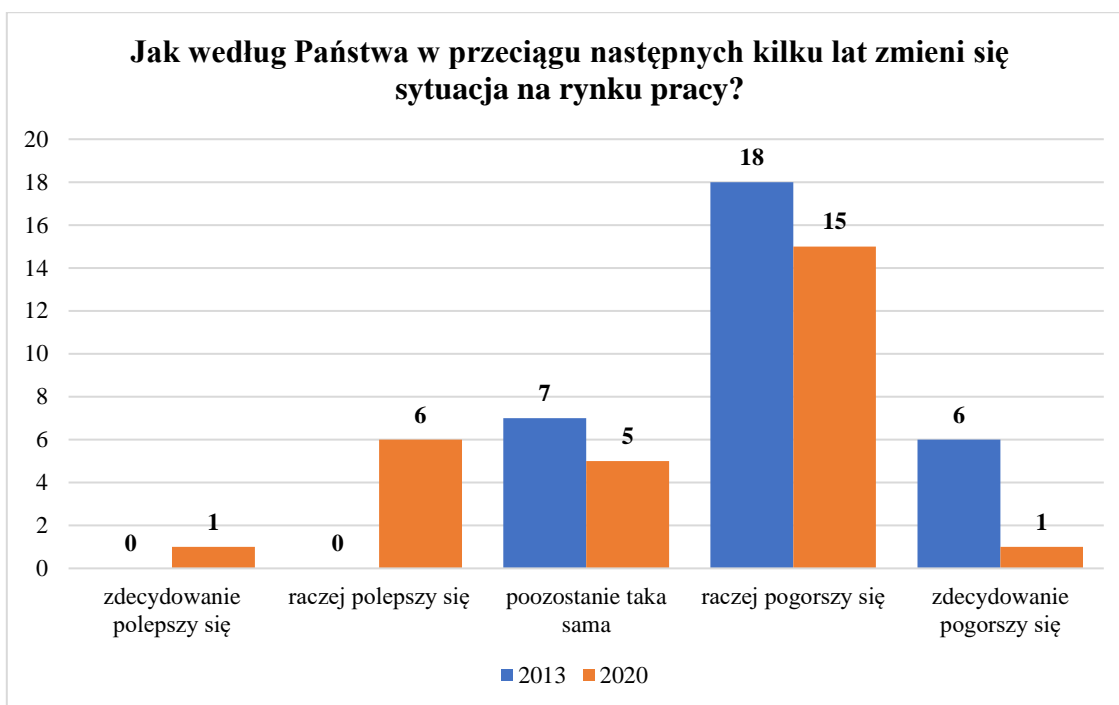
Wykres 22 Struktura odpowiedzi na pytanie nr 2 Ankiety

Respondenci w 2013 r. oraz w 2020 r. odpowiadając na to pytanie uznali, że aktualna sytuacja jest „raczej gorsza” (2020 r.: 18 osób, 2013 r.: 17 osób), „zdecydowanie gorsza” (2020 r.: 1 osoba, 2013 r.: 8 osób), „taka sama” (2020 r.: 6 osób, 2013 r.: 6 osób).

W 2020 r. 3 osoby były zdania, że sytuacja jest „raczej lepsza”.

Nikt zarówno w 2013 r. jak i 2020 r. nie był zdania, że sytuacja jest „zdecydowanie lepsza”.

Pyt. 3

Wykres 23 Struktura odpowiedzi na pytanie nr 3 Ankiety

Zarówno w 2013 r. jak i 2020 r. uczestnicy Zespołów uważali, że prognozy na przyszłość nie są optymistyczne, ponad 50% z nich była zdania, że w przeciągu następnych kilku lat „raczej się pogorszy”.

W 2013 r. nie było opinii pozytywnych – nikt nie był zdania, że sytuacja się polepszy, natomiast w 2020 r. 6 respondentów uważało, że sytuacja „raczej polepszy się”, a 1 respondent uważał, że sytuacja „zdecydowanie polepszy się”.

Pyt. 4

Wykres 24 Struktura odpowiedzi na pytanie nr 4 Ankiety

W powyższym pytaniu uczestnicy ankiety mogli wskazać kilka odpowiedzi (nie więcej niż 4).

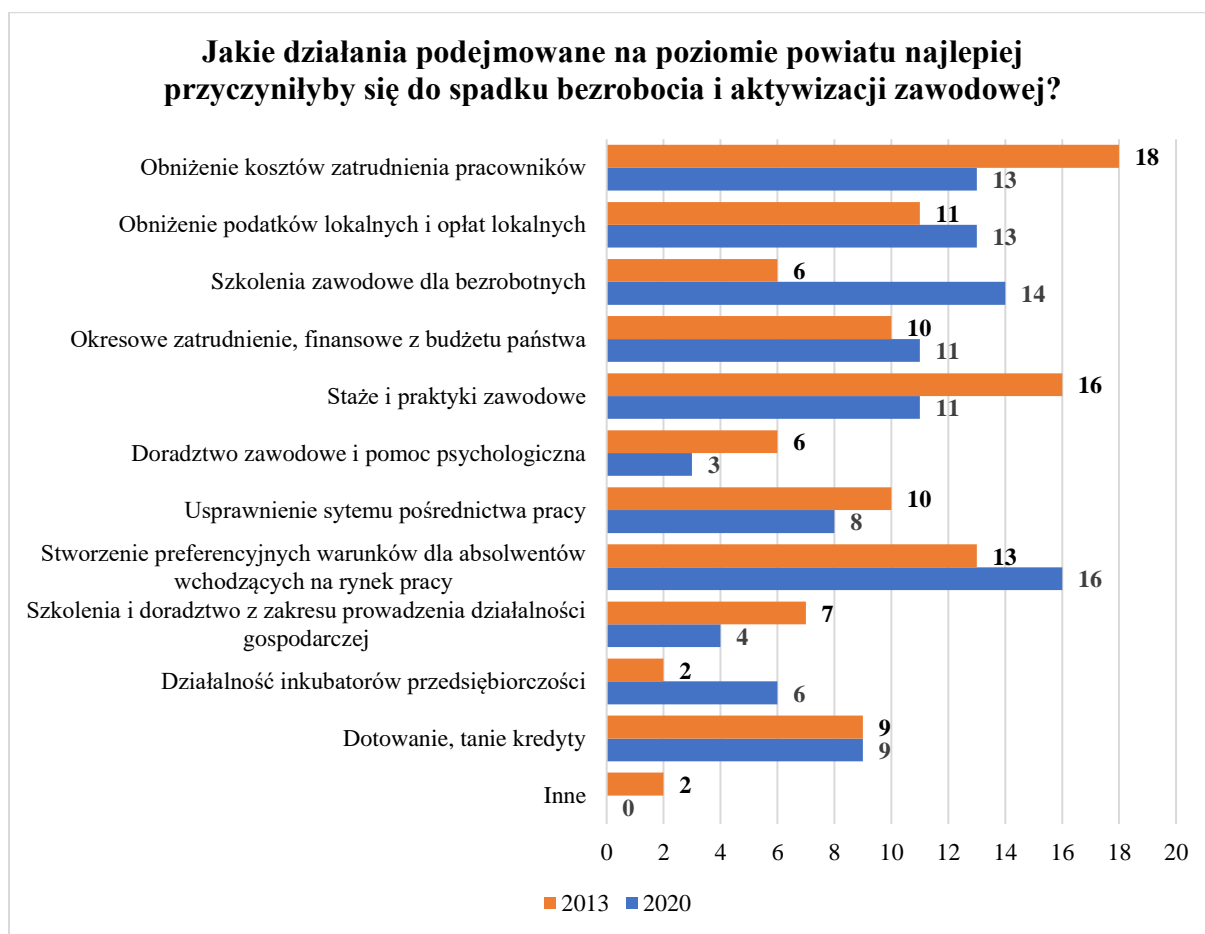
W 2020 r. większość ankietowanych twierdziła, że powodem trudnej sytuacji na rynku pracy są przede wszystkim wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej (21 opinii), wysokie koszty zatrudnienia pracowników (20 opinii), zła sytuacja finansowa przedsiębiorców (18 opinii) oraz niedostosowanie systemu edukacji do potrzeb rynku pracy (14 opinii).

W 2013r. najczęściej pytanym osób twierdziło, że powodem problemów na rynku pracy jest brak inwestycji (20 opinii), zauważyć należy, że w 2020 r. tylko dwóch ankietowanych wskazało ten problem. Dużą przeszkodą w opinii ankietowanych w 2013 r. były wysokie koszty zatrudnienia pracowników (16 opinii), niedostosowanie systemu edukacji do potrzeb rynku pracy (14 opinii), niskie wydatki państwa na wsparcie dla zatrudnienia (13 opinii).

Ośmiu respondentów w 2020 r. zaznaczyło również odpowiedź „inne” i wskazało sytuację panującą w kraju i na świecie, wynikającą z pandemii COVID-19 oraz jej skutki.

Pyt. 5

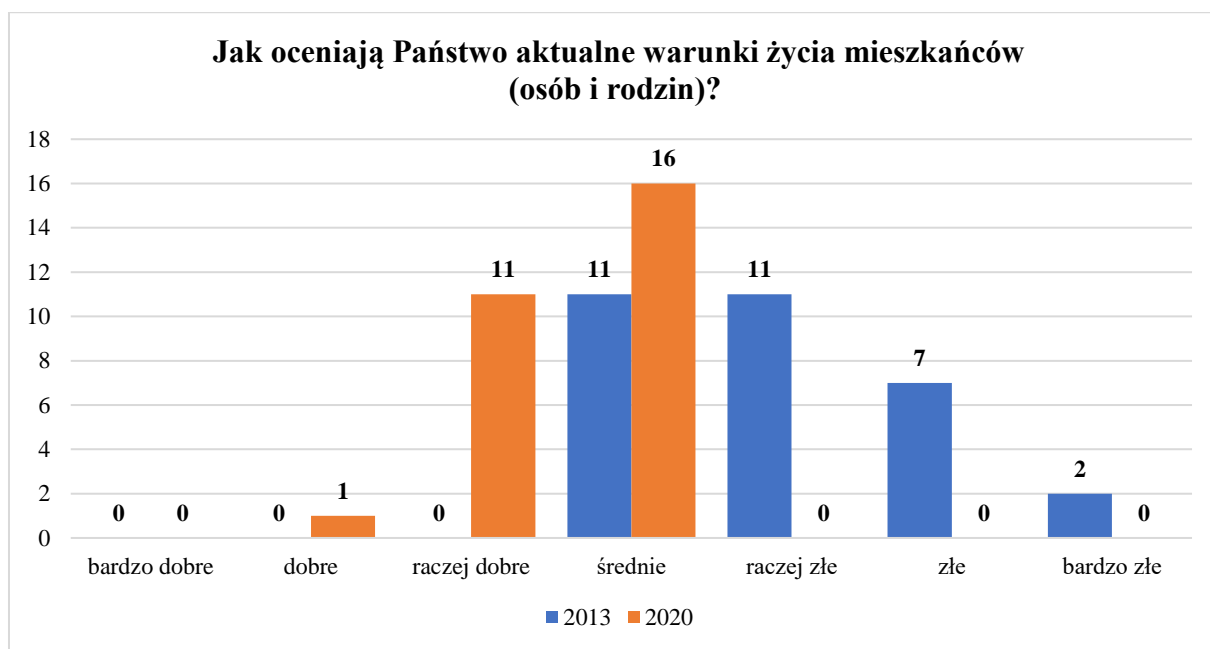
Wykres 25 Struktura odpowiedzi na pytanie nr 5 Ankiety

W powyższym pytaniu poproszono o wskazanie maksymalnie 4 działań, które według ankietowanych najlepiej przyczyniłyby się do spadku bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej.

W opinii ankietowanych w 2020 r. najistotniejsze działania jakie powinny zostać podjęte w celu poprawy sytuacji na rynku pracy to stworzenie preferencyjnych warunków dla absolwentów wchodzących na rynek pracy (16 opinii), szkolenia zawodowe dla bezrobotnych (14 opinii) oraz obniżenie podatków lokalnych i opłat lokalnych (13 opinii) oraz obniżenie kosztów zatrudniania pracowników (13 opinii). Nie bez znaczenia, według respondentów byłoby także okresowe zatrudnienie finansowane z budżetu państwa (11 opinii), staże i praktyki zawodowe (11 opinii) oraz dotowanie i tanie kredyty (9 opinii).

W 2013 r. ankietowani za najistotniejsze działania uznali obniżenie kosztów zatrudnienia pracowników (18 opinii), staże i praktyki zawodowe (16 opinii), stworzenie preferencyjnych warunków dla absolwentów wchodzących na rynek pracy (13 opinii), a także obniżenie podatków i opłat lokalnych (11 opinii).

Pyt. 6

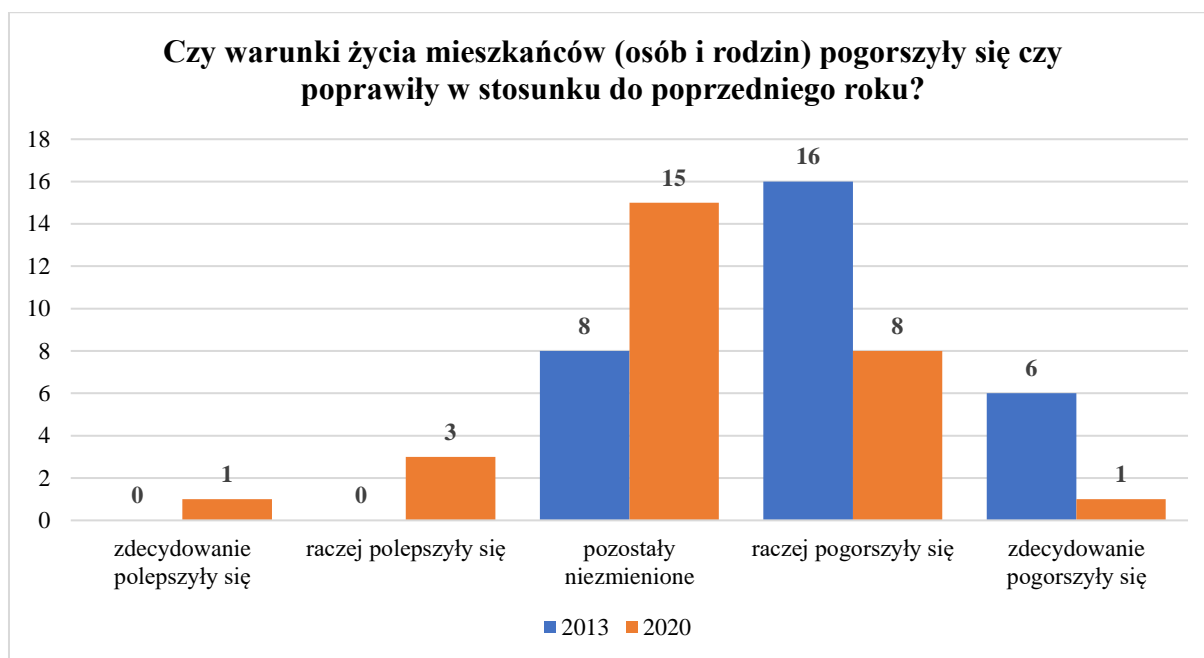

Wykres 26 Struktura odpowiedzi na pytanie nr 6 Ankiety

W 2020 r. w opinii 57% badanych aktualne warunki życia mieszkańców można określić jako średnie, 39% uważa je za raczej dobre. Jeden z respondentów uważa aktualne warunki życia za dobre.

W opinii 35% badanych w 2013 r. aktualne warunki życia osób i rodzin określane były jako „średnie” i tyle samo uważało je za „raczej złe”, a 23% respondentów uznało je za „złe”. W 2020 r. żadna osoba z ankietowanych nie wskazała, że warunki życia są „raczej złe”, „złe” lub „bardzo złe”.

Pyt. 7

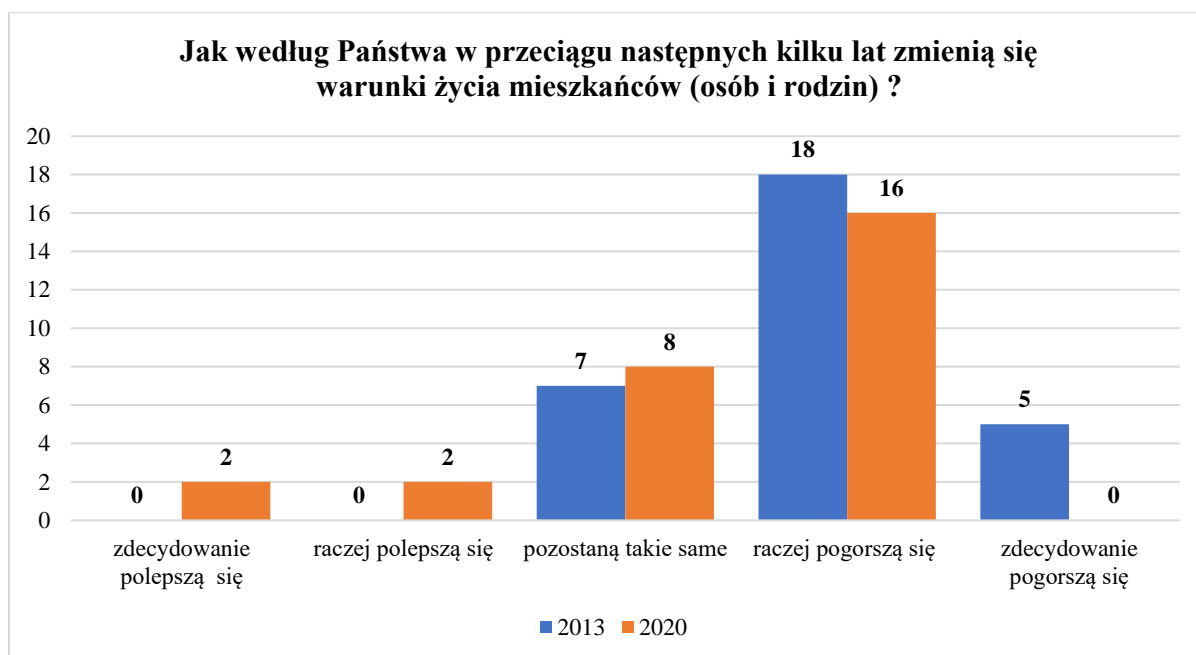

Wykres 27 Struktura odpowiedzi na pytanie nr 7 Ankiety

W opinii 15 ankietowanych w 2020 r. warunki życia w przeciągu poprzedniego roku pozostały niezmienione, zdaniem 8 ankietowanych warunki raczej pogorszyły się, a zdaniem jednego zdecydowanie pogorszyły się. Trzech respondentów uważało, że warunki te raczej polepszyły się, a zdaniem jednego respondenta zdecydowanie polepszyły się.

W 2013 r. zdaniem 16 ankietowanych warunki życia raczej pogorszyły się, a zdaniem 6 – zdecydowanie pogorszyły się. 8 osób uznało, że warunki te pozostały niezmienione, nikt w przeciwieństwie do 2020 r. nie był zdania, że są lepsze.

Pyt. 8

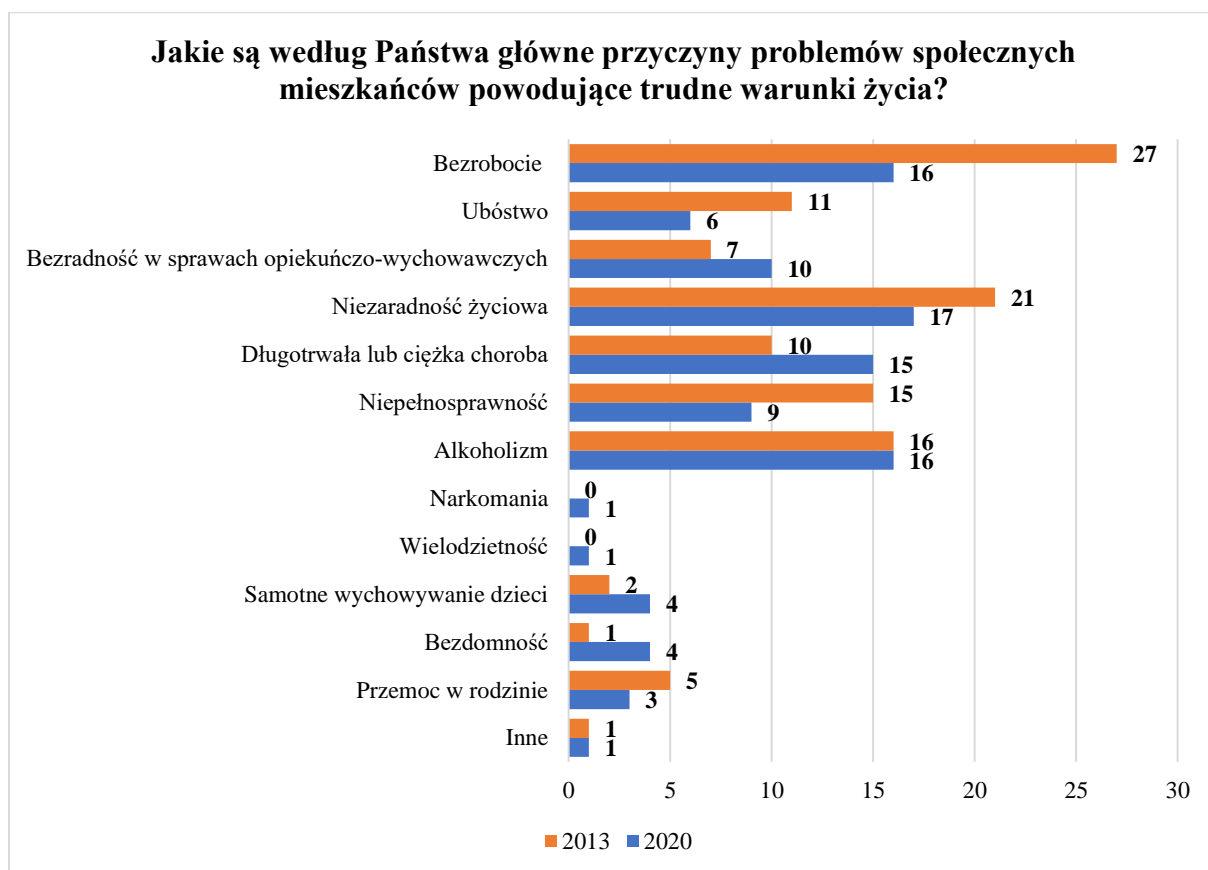
Wykres 28 Struktura odpowiedzi na pytanie nr 8 Ankiety

Prognozy według opiniujących zarówno w 2013 r. jak i 2020 r. można ocenić jako pesymistyczne – najwięcej ankietowanych uważa, że w przeciągu następnych kilku lat warunki życia mieszkańców raczej pogorszą się.

5 ankietowanych w 2013 r. było zdania, że warunki życia zdecydowanie pogorszą się, natomiast w 2020 r. tej odpowiedzi nie zaznaczył żaden ankietowany. W 2013 r. siedmiu a w 2020 r. ośmiu respondentów uważało, że warunki pozostaną takie same.

Optymistyczne zdanie w 2020 r. dot. zmiany warunków życia w przeciągu następnych lat miało 4 ankietowanych.

Pyt. 9

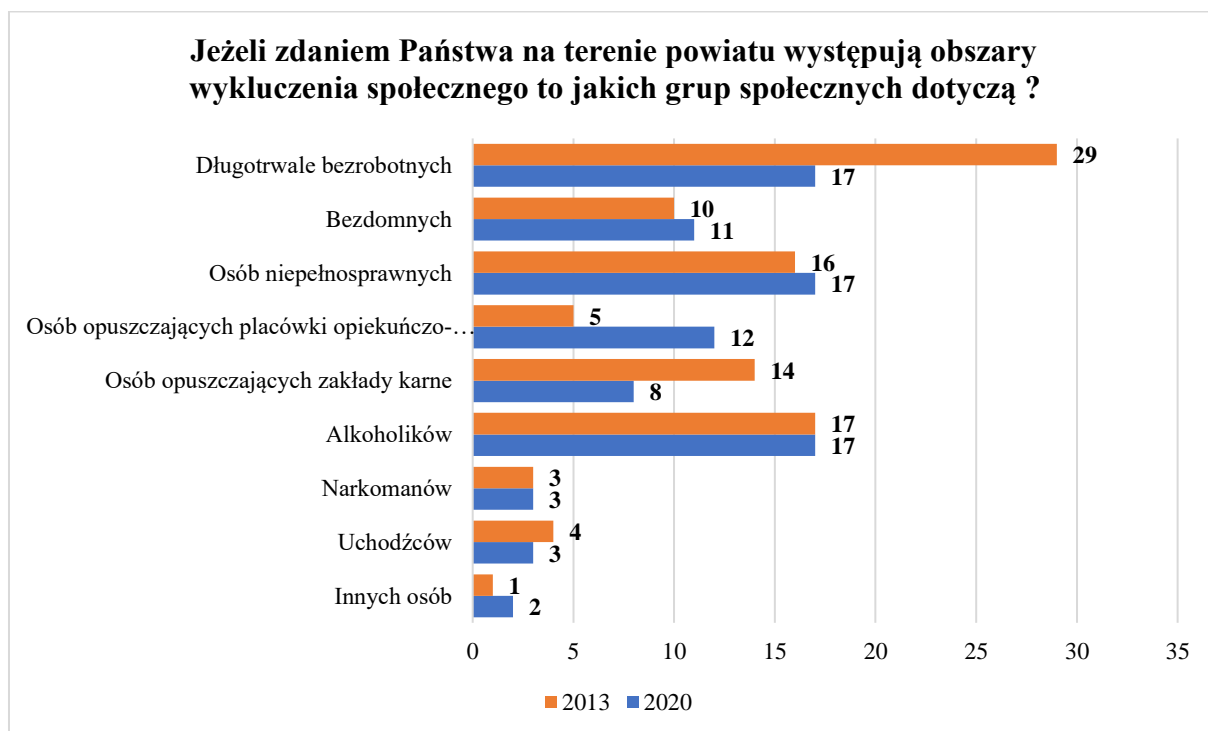
Wykres 29 Struktura odpowiedzi na pytanie nr 9 Ankiety

W 2020 r. jako główne przyczyny problemów społecznych mieszkańców powodujące trudne warunki życia respondenci wskazali: niezaradność życiową (17 opinii), bezrobocie (16 opinii), alkoholizm (16 opinii), długotrwała lub ciężka choroba (15 opinii).

W 2013 r. znaczna część ankietowanych wskazała jako główny powód trudnych warunków życia bezrobocie, a w dalszej kolejności niezaradność życiową, alkoholizm oraz niepełnosprawność.

W 2020 r. w kategorii nazwanej „inne” dwóch ankietowanych wskazało, iż przyczyną trudnych warunków życia mogą być skutki pandemii COVID-19.

Pyt. 10

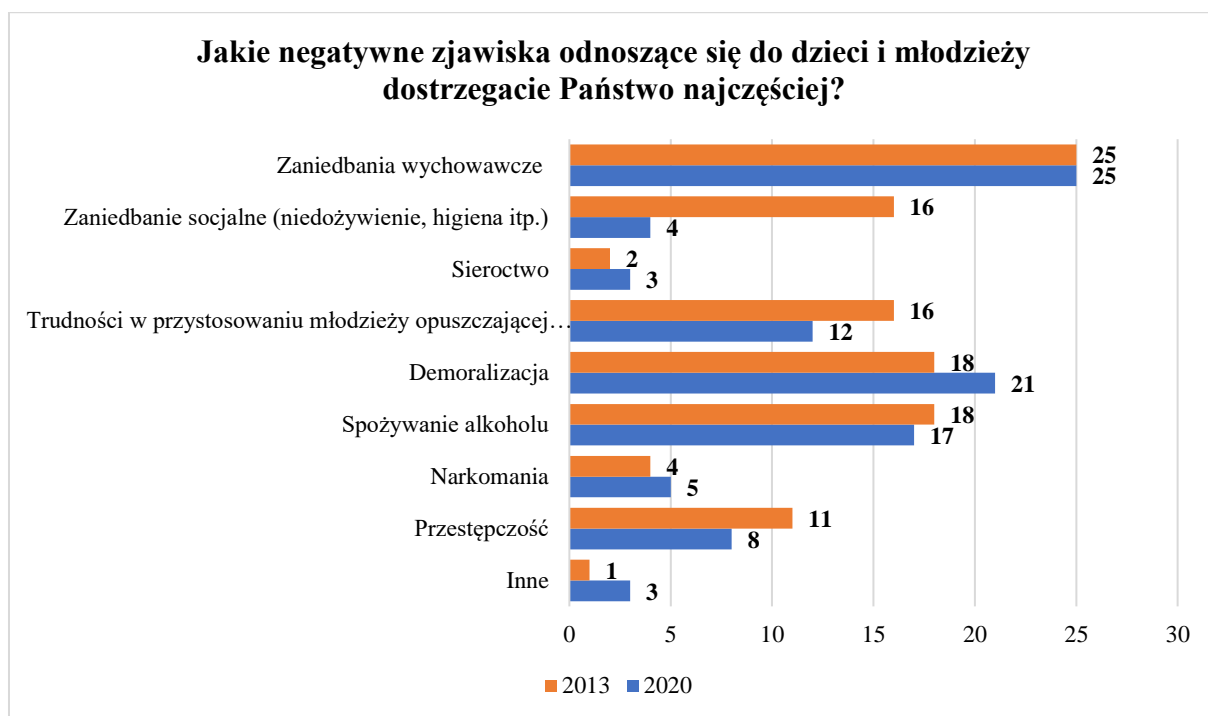
Wykres 30 Struktura odpowiedzi na pytanie nr 10 Ankiety

Zarówno w 2013 r. jak i 2020 r. respondenci wskazali, że grupą szczególnie dotkniętą wykluczeniem społecznym są osoby długotrwale bezrobotne.

W 2020 r. respondenci jako kolejne grupy wskazali alkoholików, osoby niepełnosprawne, osoby opuszczające placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz bezdomnych.

Pod kategorią „innych osób” zasugerowano, także osoby starsze oraz rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Pyt. 11

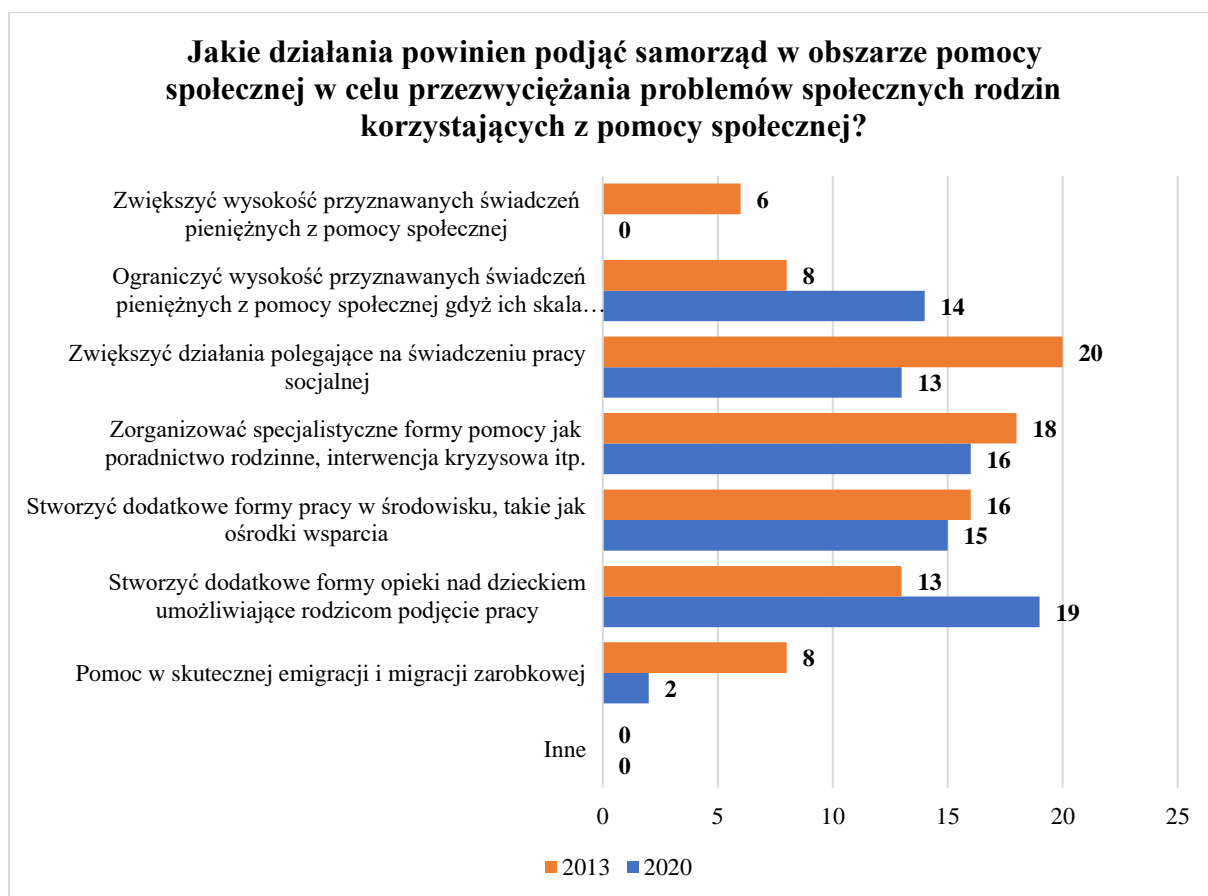

Wykres 31 Struktura odpowiedzi na pytanie nr 11 Ankiety

Zarówno w 2013 r. jak i 2020 r. najczęściej dostrzeganym negatywnym zjawiskiem są zaniechania wychowawcze (2013 r.: 25 opinii, 2020 r.: 25 opinii). Do kolejnych niepokojących zjawisk można zaliczyć demoralizację oraz spożywanie alkoholu, a także trudności w przystosowaniu młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze.

W 2020 r. pod kategorią „inne” zasugerowano, także niedostosowanie edukacji do współczesnych potrzeb oraz pogorszenie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży.

Pyt. 12

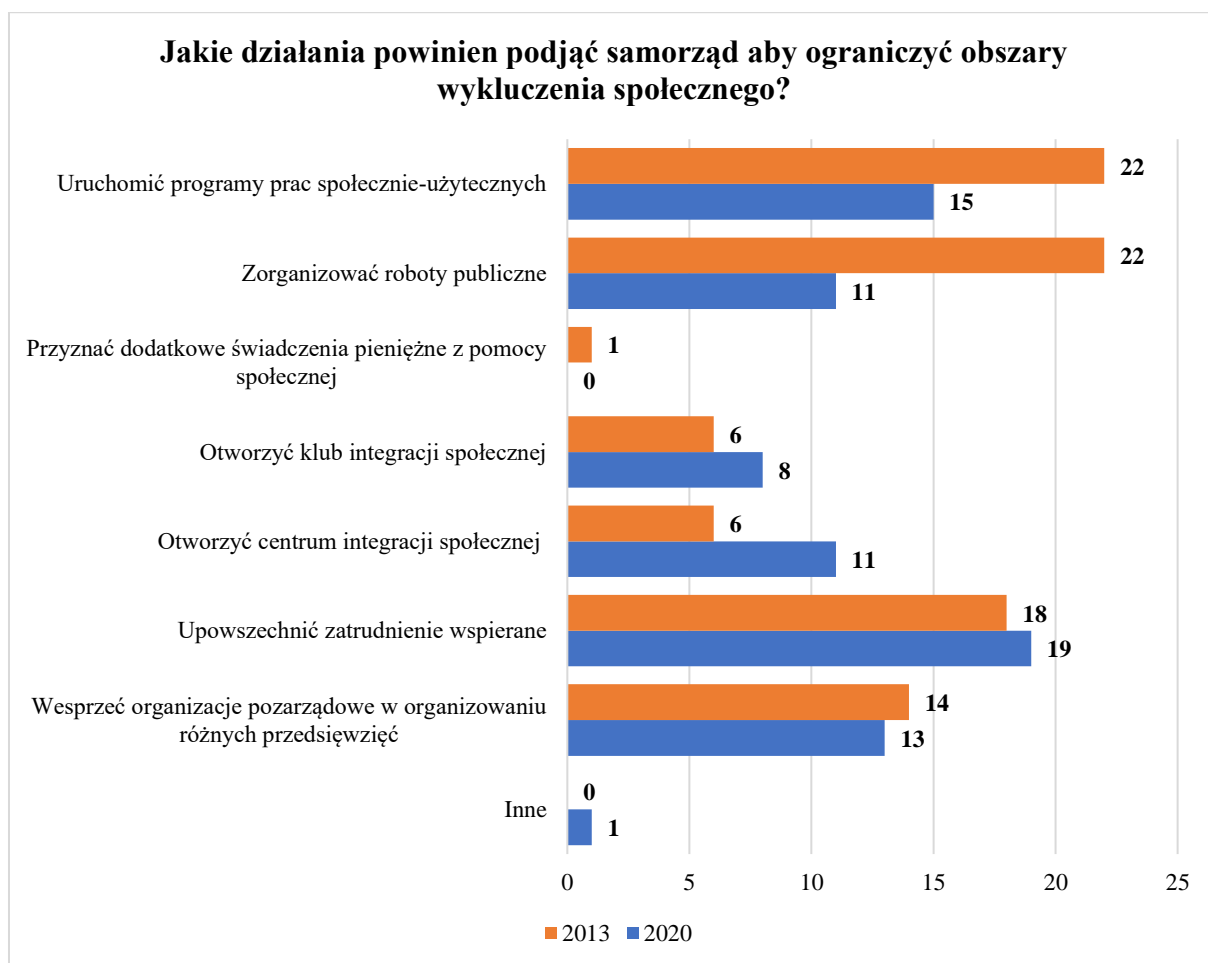
Wykres 32 Struktura odpowiedzi na pytanie nr 12 Ankiety

Uczestnicy prac nad Strategią w 2020 r. uznali, że kluczowymi działaniami, które powinien podjąć samorząd w obszarze pomocy społecznej w celu przewycięzania problemów społecznych rodzin korzystających z pomocy społecznej są stworzenie dodatkowych form opieki nad dzieckiem umożliwiające rodzicom podjęcie pracy (19 opinii), zorganizowanie specjalistycznych form pomocy np. poradnictwo rodzinne, interwencja kryzysowa itp. (16 opinii) oraz stworzenie dodatkowych form wsparcia w środowisku, takie jak ośrodki wsparcia (15 opinii). Zauważyć należy, iż w 2020 r. żaden z ankietowanych nie uważa, że powinna zostać zwiększona wysokość przyznawanych świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

W 2013 r. osoby uczestniczące w pracach nad Strategią uważały, że samorząd powinien zwiększyć działania polegające na świadczeniu pracy socjalnej (20 opinii), zorganizować specjalistyczne formy pomocy (18 opinii) oraz stworzyć dodatkowe formy pracy w środowisku (16 opinii).

Pyt. 13

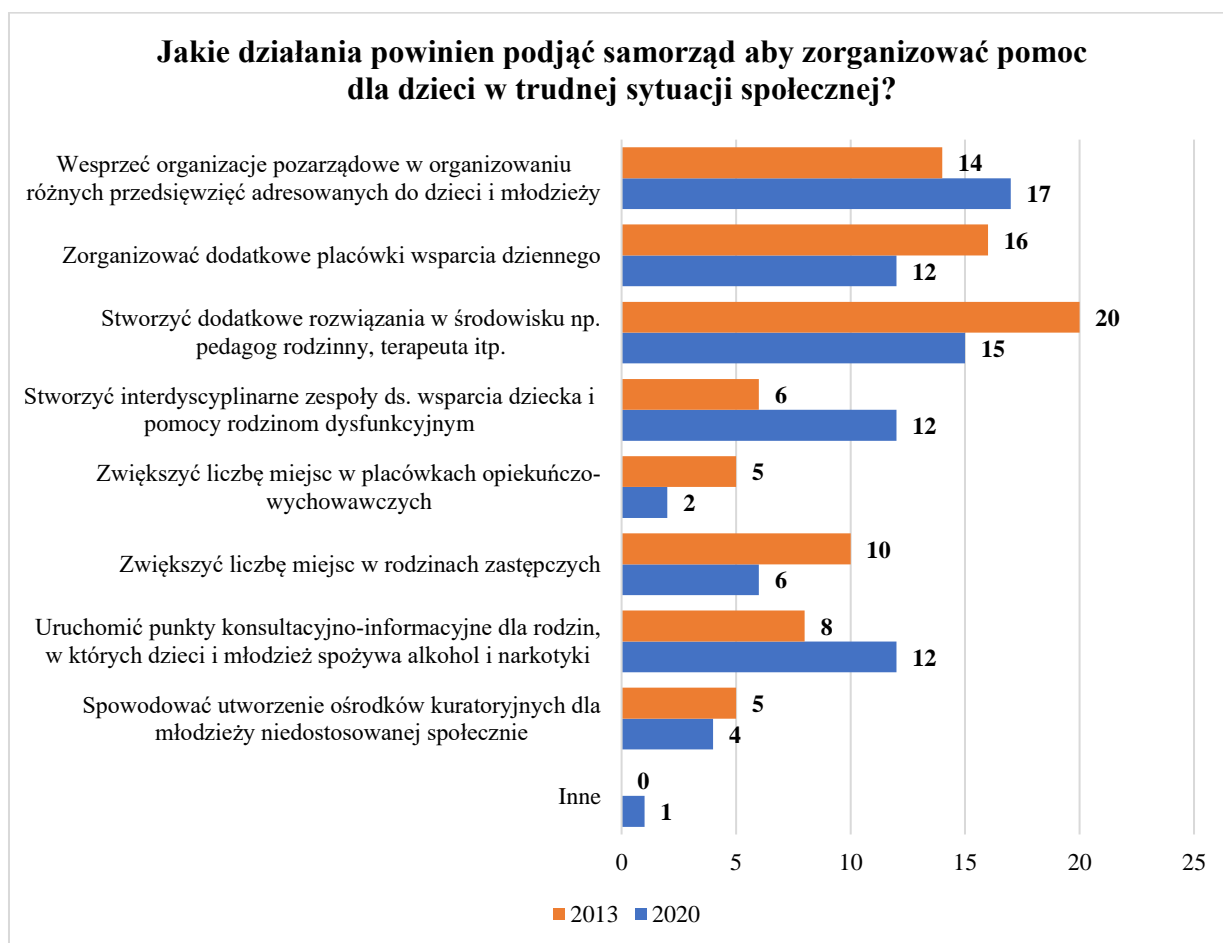
Wykres 33 Struktura odpowiedzi na pytanie nr 13 Ankiety

W celu ograniczenia obszarów wykluczenia społecznego samorząd, zdaniem uczestników prac nad Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2025 powinien upowszechnić zatrudnienie wspierane (19 opinii), uruchomić programy prac społecznie-użytecznych (15 opinii) oraz wesprzeć organizacje pozarządowe w organizowaniu różnych przedsięwzięć (13 opinii).

Podobnego zdania byli ankietowani w 2013 r., którzy za najważniejsze działania uznali organizowanie robót publicznych, uruchomienie programów prac społecznie-użytecznych oraz upowszechnienie zatrudnienia wspieranego.

W 2020 r. pod kategorią „inne” wskazano również utworzenie spółdzielni socjalnych.

Pyt. 14

Wykres 34 Struktura odpowiedzi na pytanie nr 14 Ankiety

Zdaniem respondentów biorących udział w ankiecie w 2020 r. kluczowym działaniem samorządu mającym na celu zorganizowanie pomocy dla dzieci w trudnej sytuacji społecznej jest wsparcie organizacji pozarządowych w organizowaniu różnych przedsięwzięć adresowanych do dzieci i młodzieży. Innymi pomysłami na rozwiązanie trudnej sytuacji społecznej dzieci są: stworzenie dodatkowych rozwiązań w środowisku np. pedagog rodzinny, terapeuta itp.; stworzenie interdyscyplinarnych zespołów ds. wsparcia dziecka i pomocy rodzinom dysfunkcyjnym; utworzenie punktów konsultacyjno-informacyjnych dla rodzin, w których dzieci młodzież spożywa alkohol i narkotyki.

Ankietowani w 2013 r. uważali, że kluczowym działaniem może być stworzenie dodatkowych rozwiązań w środowisku, zorganizowanie dodatkowych placówek wsparcia dziennego oraz wsparcie organizacji pozarządowych w organizowaniu różnych przedsięwzięć adresowanych do dzieci i młodzieży.

W 2020 r. pod kategorią „inne” wskazano również działania streetworkerskie skierowane do dzieci i młodzieży zagrożonej patologiami i niedostosowaniem społecznym.

Pyt. 15

Ankietowani w 2020 r. na pytanie: „**Jakie problemy społeczne uważa Pan/Pani za najważniejsze dla powiatu będzińskiego?**” udzielili następujących odpowiedzi:

- niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba,
- ubóstwo,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- bezrobocie (bezrobocie dotyczące osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy tzn. osób długotrwale bezrobotnych, osób młodych do 30 roku życia oraz osób powyżej 50 roku życia),
- brak profesjonalnego systemu wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin,
- długotrwała lub ciężka choroba,
- brak placówek wsparcia dziennego i całodobowego dla osób niepełnosprawnych,
- brak dostępu do miejsc w ZOL, ZPO, DPS,
- mała możliwość rozwoju zawodowego dla osób z niepełnosprawnościami,
- brak kompleksowego wsparcia rodzin dla prawidłowej realizacji tych funkcji,
- niski poziom rezyliencji (zaradności społecznej) wśród mieszkańców,
- uzależnienia - alkoholizm (alkoholizm, w tym – obniżenie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci),
- szara strefa zatrudnienia,
- niezaradność życiowa (wykluczenie cyfrowe seniorów i osób o niskich kompetencjach społecznych),
- demoralizacja dzieci i młodzieży,
- słabo rozwinięte formy aktywizacji dzieci i młodzieży,
- utrudniona dostępność młodzieży i dzieci do profesjonalnej opieki psychiatrycznej i terapeutycznej,
- przemoc domowa,
- wandalizm i przestępczość, niski poziom poczucia bezpieczeństwa u mieszkańców,
- brak kompleksowego wsparcia dla osób tego potrzebujących,
- brak jednostki w ramach której klient w kryzysie uzyska kompleksowego wsparcia,
- starzenie się społeczeństwa,
- brak integracji środowiskowej na poziomie lokalnym,
- samotność w macierzyństwie.

Pyt. 16

Respondenci w 2020 r. na pytanie „**Jakie rozwiązania mogą być Pan/i zdaniem odpowiedziami na wymienione w pkt 15 problemy społeczne?**” udzielili następujących odpowiedzi:

- zwiększenie dostępności do rehabilitacji osób niepełnosprawnych, kampanie społeczne,
- skrócenie czasu oczekiwania na umieszczenie w placówce zapewniającej całodobową opiekę,
- zwiększenie informacji na temat opiekuna dziennego,
- szkolenia zawodowe dla bezrobotnych, staże i praktyki zawodowe,
- stworzenie osobom niepełnosprawnym warunków do udziału w różnych formach życia społecznego,
- utworzenie miejsc i placówek zapewniających wsparcie osobom starszym i niepełnosprawnym,
- wspieranie profesjonalnych form pomocy przy udziale wolontariuszy,
- podnoszenie jakości i dostępności usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych,
- Szkoła dla rodziców - jak przekazać młodemu pokoleniu prawidłowe wzorce i normy zachowań,
- praca socjalna z rodziną,
- zwiększenie liczby asystentów rodziny,
- udzielanie realnego wsparcia specjalistycznego rodzinom niewydolnym wychowawczo i ekonomicznie,
- edukacja organizacyjno-finansowa rodzin, które nie radzą sobie z racjonalnym wydatkowaniem zarobionych pieniędzy,
- inicjowanie działań mających na celu obejmowanie opieką i wsparciem rodzin z dziećmi,
- stworzenie dodatkowych form pracy w środowisku, takich jak ośrodki wsparcia,
- edukowanie z zakresu zdrowego stylu i trybu życia,
- organizowanie spotkań, wyjazdów integracyjnych dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- zwiększenie liczby placówek leczenia odwykowego,
- popularyzacja problematyki antyalkoholowej wśród młodzieży,
- szkolenia, kursy zawodowe, zatrudnienie wspierane,
- utworzenie spółdzielni socjalnej,

- projekty realizowane ze środków Unii Europejskiej przez instytucje na rzecz osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy,
- utworzenie dodatkowych form opieki nad dzieckiem, które umożliwią rodzicom podjęcie pracy,
- obniżenie podatków lokalnych i opłat lokalnych,
- utworzenie nowych punktów konsultacji psychologa,
- utworzenie lub rozwój infrastruktury zapewniającej wsparcie dzieciom i młodzieży,
- świetlice, kluby środowiskowe i socjoterapeutyczne, pedagodzy ulicy,
- utworzenie nowych obiektów odnośnie spędzanie czasu wolnego przez dzieci i młodzież,
- zajęcia korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy,
- większa integracja działań pomocowych, wymiana informacji i tworzenie form wsparcia między instytucjami świadczącymi pomoc dziecku i rodzinie (np.. MOPS, PPPP, OWDiR, KOMPAS, Policja itp.).

Pyt. 17

Ankietowani w niniejszym pytaniu wymienili **pozytywne zmiany w obszarze pomocy społecznej i rozwiązywania problemów społecznych**, które dokonały się na terenie powiatu będzińskiego od 2014 r.?

- zmniejszenie bezrobocia - poprawa sytuacji na rynku pracy,
- rozwój powiatu w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy poprzez powstanie wielkopowierzchniowych magazynów,
- projekty unijne w ramach, których podejmowane są działania na rzecz mieszkańców,
- Powstanie Centrum Usług Senioralnych w Będzinie,
- Powstanie Centrum Integracji Społecznej w Sławkowie,
- prowadzenie prac społecznie użytecznych,
- udział beneficjentów w projektach systemowych mających na celu poprawę jakości życia osób zagrożonych marginalizacją,
- zmniejszająca się liczba osób oczekujących wsparcia finansowego, wzrastająca ilość rodzin oczekujących długoterminowego wsparcia poprzez świadczenie pracy socjalnej,
- chęć poprawy jakości życia,
- rozwój węzła trasy S1 jako nowe potencjalne miejsca pracy dla ludzi z powiatu i miasta Sławkowa,
- rozwój programów rządowych wspierających rodziny,
- stale podnosi się jakość świadczonych usług społecznych w Gminach Powiatu,
- realizacja projektów finansowanych np. z EFS w celu podnoszenia lub nabywania kwalifikacji zawodowych, zwiększających szanse uczestników na powrót do aktywności zawodowej,
- współpraca instytucji na rzecz osób w trudnej sytuacji,
- powołanie Partnerskiego Zespołu Kooperacyjnego w Będzinie w celu wzmocnienia i poprawy współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej,
- intensyfikacja działań na rzecz reintegracji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem,
- powstanie programów i realizacja projektów mających na celu poprawę funkcjonowania rodzin wieloprotymowych np. Eluszek – podnoszenie kompetencji rodzicielskich,
- wzrosła liczba działań adresowanych do seniorów – np. Uniwersytet Trzeciego Wieku, Klub Seniora,

- zwiększyła się świadomość społeczna na temat potrzeby korzystania ze specjalistycznej pomocy psychologicznej i pedagogicznej,
- obniżenie barier zarówno architektonicznych jak i społecznych względem osób niepełnosprawnych,
- propagowanie i realizacja programów mających na celu niwelowanie skutków wykluczenia społecznego,
- utworzenie w wyniku decentralizacji CAPOW w Sarnowie, które obejmuje 7 placówek opiekuńczo-wychowawczych na terenie Powiatu Będzińskiego,
- prace związane z utworzeniem Centrum Usług Społecznych, w tym Ośrodka Interwencji Kryzysowej, Mieszkań Chronionych,
- rozwój infrastruktury dedykowanej działaniom z zakresu polityki społecznej i edukacyjnej,
- udzielanie poradnictwa i wsparcia dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi w tym poradnictwa psychologicznego i pracy socjalne,
- dofinansowanie ze środków PFRON do zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych oraz podejmowanie inicjatyw z zakresu organizacji rekreacji i turystyki,
- poprawa atrakcyjności powiatu poprzez inwestycje,
- bezpłatne porady i konsultacje psychologiczne,
- bezpłatne porady prawne,
- bezpłatne konsultacje dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin,
- umożliwienie mieszkańcom korzystania z terenów zielonych, uprawiania sportu, zajęć kulturalno-rekreacyjno-sportowych dla szerokiej grupy wiekowej,
- objęcie opieką rodziny wielodzietne oraz znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej,
- rozwój e-usług dla mieszkańców Powiatu,
- tworzenie i realizacja programów wspierających dzieci i osoby dorosłe z terenu Powiatu,
- zwiększona liczba działań promujących rodzicielstwo zastępcze,
- otwarcie żłobków z bogatym zapleczem i wyposażeniem,
- tworzenie Uniwersytetów III Wieku dla osób starszych;
- wsparcie poprzez projekty związane z aktywizacją zawodową osób niepełnosprawnych,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi,
- zwiększenie liczby miejsc w WTZ.

Pyt. 18

Ankietowani w niniejszym pytaniu wymienili **negatywne zmiany w obszarze pomocy społecznej i rozwiązywania problemów społecznych**, które dokonały się na terenie powiatu będzińskiego od 2014 r.?

- zwiększenie liczby osób z niepełnosprawnościami oraz długotrwałą chorobą, które wynikają z niekorzystnych zmian środowiskowych, brak wiedzy z zakresu prowadzenia zdrowego trybu życia, wysokim poziomem stresu i uzależnieniami,
- zmniejszenie motywacji u mieszkańców do usamodzielnienia się związane z rozbudowaną polityką socjalną,
- zwiększenie ilości osób bez zatrudnienia, wciąż rozwijający się czarny rynek pracy,
- brak dostępu do zajęć korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy,
- uboga oferta skierowana do osób z uzależnieniami,
- wysokie wymagania podopiecznych pomocy społecznej i brak z ich strony zaangażowania,
- słabo rozwinięte obiekty spędzania czasu wolnego przez mieszkańców Miasta Sławków,
- bardzo utrudniona komunikacja mieszkańców Sławkowa z resztą powiatu będzińskiego,
- uzależnienie mieszkańców od 500+ (sprawa o charakterze systemowym),
- zbyt wysokie świadczenia socjalne dla rodzin spowodowały roszczeniowość i brak motywacji do podjęcia pracy,
- niewystarczająca liczba pracowników socjalnych,
- nieadekwatnie niskie zarobki pracowników pomocy społecznej do wykonywanej pracy (niskie wynagrodzenia za wykonywaną pracę w obszarze pomocy społecznej),
- zwiększenie się postawy roszczeniowej w społeczeństwie, pod kątem pomocy pieniężnej,
- dekompozycja środowiska rodzinnego (emigracja zarobkowa),
- zmiana organizacji czasu pracy (wydłużenie) skutkujące często zaburzonemu podziałowi praca vs. życie prywatne,
- demobilizacja zawodowa zwłaszcza kobiet spowodowana zbyt dużym wsparciem finansowym (nieaktywność zawodowa),
- wzrost patologii w społeczeństwie,
- wzrost bezrobocia,
- wzrost liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,

- wzrost liczby osób niezaradnych życiowo, wychowawczo, poprzez wypłatę różnorodnych świadczeń socjalnych przez instytucje pomocy społecznej następuje wzrost osób roszczeniowych, niechętnych do podejmowania działań i zmiany swojej sytuacji,
- wychowywanie kolejnych pokoleń dzieci, które naśladując bierność rodziców,
- brak adopcji zagranicznych, szczególnie dzieci niepełnosprawnych - problem dotyczy całego kraju,
- brak informacji kompleksowych o instytucjach pomocowych, stowarzyszeniach, organizacjach działających na terenie Powiatu - dane adresowe, określenie ogólnych kierunków działań, adresatów świadczeń (aktualizacja co rok),
- niska wymiana informacji i kompleksowości działań między instytucjami pomocowymi,
- likwidacja zakładów pracy zatrudniających osoby niepełnosprawne.

Pyt. 19

Ankietowani w niniejszym pytaniu wymielili ważne problemy, które zostały pominięte w ankiecie.

Dokonując analizy lokalnego rynku pracy, problemów społecznych, zawodowych oraz warunków życia mieszkańców Powiatu Będzińskiego należy uwzględnić sytuację w kraju i na świecie wynikającą z pandemii. Od marca br. w Polsce zaczęto wprowadzać obostrzenia w obszarze społeczno-gospodarczym, wpływające na funkcjonowanie wszystkich podmiotów na rynku pracy. Pogorszenie sytuacji pracodawców i przedsiębiorców pozostaje w korelacji z warunkami życia mieszkańców Powiatu. W efekcie pandemia wzmacnia przyczyny problemów społecznych mieszkańców powiatu i generuje nowe - związane ze sferą zawodową. Zdaniem ankietowanych należy zwrócić również uwagę na:

- organizację miejsc dla osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze lub rodziny zastępcze, które na skutek swoich orzeczeń wymagają wsparcia, pokierowania,
- utworzenie tzw. Mieszkań Treningowych prowadzonych przez odpowiedni personel,
- wielorodność w zapewnieniu opieki, form spędzania czasu wolnego dla osób niepełnosprawnych.

6. Bilans strategiczny rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Będzińskim – analiza SWOT

Dokonana diagnoza problemów społecznych, a także konsultacje przeprowadzone w gronie uczestników Zespołu powołanego w celu opracowania Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowiły podstawę do opracowania analizy SWOT.

Prezentowana w tej części opracowania analiza pozwala na identyfikację mocnych i słabych stron, ale także szans i zagrożeń, jakie stoją przed polityką społeczną powiatu będzińskiego w trakcie wdrażania Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2025.

Akronim pochodzi od angielskich wyrazów: *strengths* („**S**” mocne strony, siły, atuty), *weaknesses* („**W**” słabe strony, słabości), *opportunities* („**O**” – szanse w otoczeniu), *threats* („**T**” – zagrożenia w otoczeniu).

<p>S</p> <p>STRENGTHS (MOCNE STRONY)</p> <p>Wewnętrzne czynniki pozytywne, które należycie wykorzystane będą sprzyjać wzmocnieniu polityki społecznej powiatu będzińskiego</p>	<p>W</p> <p>WEAKNESSES (SŁABE STRONY)</p> <p>Wewnętrzne czynniki negatywne, które w przypadku nie wyeliminowania lub zminimalizowania będą osłabiać politykę społeczną powiatu będzińskiego</p>
<p>O</p> <p>OPPORTUNITIES (SZANSE W OTOCZENIU)</p> <p>Zewnętrzne czynniki pozytywne, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności powiatu</p>	<p>T</p> <p>THREATS (ZAGROŻENIA W OTOCZENIU)</p> <p>Zewnętrzne czynniki negatywne, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania instytucji powiatu, ale mogą stanowić zagrożenie</p>

Tabela 53 Podział czynników na poszczególne grupy analizy SWOT

Źródło: opracowanie własne PCPR Będzin

Niniejsza analiza stanowi syntetyczne ujęcie wskazanych obszarów problemowych. Stanowi podsumowanie prezentowanej diagnozy oraz analizy sytuacji społecznej. Stała się ona podstawą do zidentyfikowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych.

Poniżej zaprezentowano analizę SWOT w zakresie realizacji polityki społecznej:

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - aktywne pozyskiwanie środków zewnętrznych na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, - atrakcyjne położenie powiatu, - rozwój nowych miejsc pracy, powstanie wielkopowierzchniowych magazynów na terenie powiatu będzińskiego, - wysoki poziom usług pomocy społecznej, - funkcjonowanie ŚDS, WTZ oraz DPS, - działalność świetlic środowiskowych, - liczne stowarzyszenia i organizacje społeczne, - stale podnosi się jakość świadczonych usług społecznych w gminach powiatu będzińskiego, - wysoki procent mieszkańców powiatu w wieku produkcyjnym, - wysoki poziom współpracy i integracji instytucji działających na rzecz rodzin, - wzrost liczby działań adresowanych do seniorów (m.in. Uniwersytet Trzeciego Wieku, Kluby Seniora), - zwiększona świadomość społeczna na temat potrzeby korzystania ze specjalistycznej pomocy psychologicznej i pedagogicznej, - poprawa atrakcyjności powiatu poprzez inwestycje, 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost bezrobocia w 2020r. spowodowany m.in. epidemią COVID-19, - zwiększenie liczby osób niepełnosprawnych oraz długotrwale lub ciężko chorych, - szara strefa zatrudnienia, - niewystarczająca liczba pracowników socjalnych/asystentów rodziny, - dekompozycja środowiska rodzinnego (emigracja zarobkowa), - brak ZAZ na terenie powiatu, - duża liczba osób oczekujących na umieszczenie w DPS, - brak placówek resocjalizacyjnych na terenie powiatu, - wzrost liczby spraw rozpatrywanych przez SR w Będzinie III Wydział Rodzinny i Nieletnich dot. uregulowania kontaktów jednego z rodziców z dzieckiem wobec zgody drugiej strony, - wzrost liczby spraw rozpatrywanych przez SR w Będzinie III Wydział Rodzinny i Nieletnich o charakterze chuligańskim, dewastacja mienia publicznego, - ponad 50% spraw rozpatrywanych przez SR w Będzinie III Wydział Rodzinny i Nieletnich stanowią sprawy dot. nierealizowania systematycznie obowiązku szkolnego,

<ul style="list-style-type: none"> - bezpłatne porady prawne, konsultacje i porady psychologiczne oraz konsultacje dla osób uzależnionych i ich rodzin, - rozwój e-usług dla mieszkańców Powiatu, - istnienie licznych stowarzyszeń i organizacji pozarządowych, - likwidacja barier architektonicznych jak i społecznych względem osób niepełnosprawnych, - doskonalenie kwalifikacji zawodowych przez kadrę pomocy społecznej, - rozwój rodzinnych form opieki zastępczej (Rodzinne Domy Dziecka, zawodowe rodziny zastępcze). 	<ul style="list-style-type: none"> - wśród beneficjentów pomocy społecznej zwiększona liczba osób długotrwale lub ciężko chorych, niepełnosprawnych oraz bezrobotnych, - niewystarczający zakres usług asystenckich oraz opiekuńczych (w tym specjalistycznych), - niewystraszająca liczba wykwalifikowanej kadry pomocy społecznej w stosunku do potrzeb.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - integracja współpracy międzyinstytucjonalnej, - rozbudowa bazy rehabilitacyjnej dla niepełnosprawnych i osób starszych, - rozwój opieki długoterminowej i geriatrycznej, - rozwój współpracy i partnerstw lokalnych oraz zaangażowanie społeczności lokalnych w proces rozwoju, - podniesienie poziomu świadomości społecznej (w tym m.in. w zakresie zdrowego stylu życia i potrzeby profilaktyki), - możliwość wykorzystania środków zewnętrznych (m.in. Unii Europejskiej, Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej) na realizację programów oraz projektów, 	<ul style="list-style-type: none"> - zjawisko rozpadu więzi społecznych i zaniku kontroli społecznej oraz alienacja i marginalizacja grup społecznych, - starzejące się społeczeństwo, - emigracja zarobkowa osób wykształconych oraz młodych, - dziedziczenie wykluczenia społecznego oraz marginalizacji, - uzależnienia wśród dzieci i młodzieży, - zjawisko „wyuczonej bezradności”, - malejąca liczba mieszkańców powiatu, - epidemie i pandemie, - wysokie koszty pracy, - zmiany prawne utrudniające realizację działań z zakresu prowadzonej polityki społecznej.

które skierowane są do mieszkańców powiatu, - zwiększenie liczby programów profilaktycznych nakierowanych na różne grupy docelowe.	
---	--

Tabela 54 Analiza SWOT

7. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią

Biorąc pod uwagę szereg niekorzystnych perspektyw demograficznych, zmian w systemie wartości społeczeństwa oraz wielu nieznanymi lub nierozpoznanych zagrożeń pomoc społeczna stanie w najbliższej perspektywie przed wieloma wyzwaniami, które zapewne będą wymagać zaangażowania znacznych sił i środków.

Poniżej przedstawiono zjawiska prognozowane na terenie powiatu będzińskiego na lata 2021-2025 z uwzględnieniem podziału na trzy obszary:

- niepełnosprawność oraz długotrwała i ciężka choroba,
- sytuacja społeczno-demograficzna,
- opieka nad dzieckiem i rodziną,

Prognozę przeprowadzono w oparciu o diagnozę problemów społecznych Powiatu na podstawie danych wtórnych oraz analizę SWOT. Prognozuje się, iż na terenie powiatu będzińskiego w latach 2021 –2025 w n/w obszarach mogą nastąpić zjawiska:

Obszar I - Niepełnosprawność oraz długotrwała i ciężka choroba

- wzrost świadomości społecznej w zakresie potrzeb osób niepełnosprawnych,
- podniesienie jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych w miejscach publicznych.
- zwiększenie liczby miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- zintegrowanie działań instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych,
- wzrost liczby organizacji pozarządowych i stowarzyszeń działających na rzecz osób niepełnosprawnych,
- zwiększona liczba osób długotrwale lub ciężko chorych, niepełnosprawnych wśród beneficjentów pomocy społecznej,
- niewystarczający zakres usług asystenckich oraz opiekuńczych (w tym specjalistycznych),
- niewystarczająca liczba miejsc w domach pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych,
- zwiększone zapotrzebowanie na miejsca w środowiskowych domach samopomocy lub innej placówce wsparcia dziennego, a także wsparcia całodobowego.

Obszar II - Sytuacja społeczno-demograficzna

- dobrze wyszkolona kadra pomocy społecznej,
- wzrost liczby pracowników pomocy społecznej,
- wzrost liczby nowych miejsc pracy,
- znaczną część mieszkańców Powiatu stanowią osoby w wieku produkcyjnym,
- malejąca liczba przyznawanych świadczeń pieniężnych i niepieniężnych przez OPS,
- malejący przyrost naturalny,
- wzrost liczby osób oczekujących na umieszczenie w DPS,
- starzejące się społeczeństwo,
- emigracja zarobkowa osób wykształconych i młodych,
- niskie kwalifikacje osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP.

Obszar III - Opieka nad dzieckiem i rodziną

- zwiększanie liczby szkoleń dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka,
- zwiększanie liczby osób chętnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- zwiększanie liczby koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej,
- pogłębienie interdyscyplinarnej współpracy instytucji powołanych do rozwiązywania problemów rodziny,
- rozwój społecznej świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie,
- zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy psychologicznej dla rodzin dotkniętych przemocą,
- wzrost liczby rodzin oraz nieletnich objętych nadzorem kuratora,
- zwiększenie liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- wzrost liczby osób uzależnionych, obniżenie wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej,
- zwiększone zapotrzebowanie na mieszkania chronione dla osób opuszczających pieczę zastępczą,

Przeprowadzona prognoza zmian w zakresie objętym strategią posłuży za podstawę do opracowania wizji i misji oraz celów polityki społecznej Powiatu Będzińskiego, ukierunkowanych na wzmocnienie prognoz pozytywnych i wyeliminowanie prognoz negatywnych.

8. Wizja oraz misja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja i misja polityki społecznej powiatu będzińskiego zostały opracowane na podstawie przeprowadzonej diagnozy sytuacji społecznej, analizy SWOT oraz konsultacji z Zespołem powołanym w celu opracowania Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2025.

Wizja w wymiarze strategicznym to docelowy i pożądaný obraz przyszłości, w pełni ukształtowany wizerunek Powiatu. Wizja jest podstawą do sformułowania głównych celów Strategii.

Wizja polityki społecznej Powiatu Będzińskiego:

Powiat Będziński miejscem wspierającym rodzinę, bezpiecznym i przyjaznym, oferującym mieszkańcom kompleksową pomoc i wsparcie w rozwiązywaniu problemów społecznych.

Misja ściśle koresponduje z wizją, będąc jej wyrazem na potrzeby realizacji Strategii. Precyzyjnie określa zamierzenia, aspiracje oraz wskazuje kierunki działania powiatu.

Sformułowanie misji pomaga w koncentrowaniu wysiłków na realizacji ustalonych kierunków działania, służy także racjonalnej alokacji posiadanych zasobów i środków. Ponadto sformułowanie misji czyni bardziej prawdopodobnym przyszły sukces powiatu.

Misja polityki społecznej Powiatu Będzińskiego:

Powiat Będziński wykonuje zadania publiczne mające na celu podniesienie jakości i poziomu życia obecnie i w przyszłości, przeciwdziałanie marginalizacji poprzez wzrost aktywności społecznej, ograniczenie bezrobocia oraz wspieranie rodziny i doskonalenie systemu opieki na dzieckiem.

9. Cele polityki społecznej powiatu będzińskiego

Cele w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowią elementarny etap działania, przewidywania oraz wytyczania przedsięwzięć. Cele te wskazują, co chcemy osiągnąć przy uwzględnieniu czynników niezbędnych do ich efektywnego zrealizowania.

Cele strategiczne rozumiane są jako główne kierunki działania.

Cele operacyjne mają charakter wtórny w stosunku do strategicznych i stanowią ich rozpisanie w formie głównych kierunków działalności.

Cel główny Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2025:

„Tworzenie warunków wsparcia, które służyć ma przeciwdziałaniu zagrożeniom w stopniu zapewniającym równowagę społeczną i rozwój Powiatu Będzińskiego ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia rodziny we właściwym wypełnianiu ról społecznych”

Cele strategiczne i operacyjne powiatu będzińskiego przedstawiają się następująco:

Cel Strategiczny nr 1

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób bezrobotnych oraz rozwój i promocja lokalnej przedsiębiorczości

DZIAŁANIA	WSKAŹNIK MONITORUJĄCY
Wspieranie działań i programów aktywizacji zawodowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba realizowanych projektów/programów. 2. Liczba zorganizowanych działań promocyjnych.
Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób bezrobotnych objęta aktywnymi formami wsparcia. 2. Liczba osób bezrobotnych wyłączonych z ewidencji PUP Będzin z tytułu podjęcia zatrudnienia.
Podnoszenie kwalifikacji oraz umiejętności zawodowych osób bezrobotnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób rozpoczynająca udział w szkoleniach zawodowych. 2. Liczba osób rozpoczynająca staż. 3. Liczba osób, które skorzystały z usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej.
Wspieranie działań na rzecz reintegracji zawodowej osób bezrobotnych w wieku 50+ oraz osób niepełnosprawnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób w wieku 50+ oraz niepełnosprawnych, które skorzystały z usług poradnictwa

	<p>zawodowego i informacji zawodowej.</p> <p>2. Liczba osób w wieku 50+ oraz niepełnosprawnych wyłączonych z ewidencji PUP Będzin z tytułu podjęcia zatrudnienia.</p>
<p>Wspieranie działań na rzecz rozwoju lokalnej przedsiębiorczości</p>	<p>1. Liczba udzielonych dotacji na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej.</p> <p>2. Liczba powstałych miejsc pracy w wyniku refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego. Liczba bezrobotnych, którzy podjęli zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych.</p>
<p>Nawiązywanie współpracy z instytucjami, partnerami rynku pracy w celu realizacji wspólnych działań na rzecz lokalnego/regionalnego rynku pracy</p>	<p>1. Liczba zawartych porozumień, partnerstw na rzecz lokalnego/regionalnego rynku pracy.</p> <p>2. Liczba zorganizowanych wydarzeń, spotkań promujących działalność PUP Będzin.</p>

Cel Strategiczny nr 2

Rozwijanie systemu wspierania dzieci i rodzin mających trudności w funkcjonowaniu i wypełnianiu swoich ról oraz systemu wspierania rodzicielstwa zastępczego.

DZIAŁANIA	WSKAŹNIK MONITORUJĄCY
<p>Promocja idei rodzicielstwa zastępczego, w tym pozyskanie kandydatów na rodziny zastępcze i prowadzących rodzinne domy dziecka</p>	<p>1. Liczba zorganizowanych akcji informacyjnych (ogłoszenia w prasie oraz stronach internetowych, plakaty, informatory, obchody dnia rodzicielstwa zastępczego).</p> <p>2. Liczba zorganizowanych szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze.</p> <p>3. Liczba zdiagnozowanych kandydatów na rodziny zastępcze.</p> <p>4. Liczba nowo utworzonych zawodowych rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka.</p>
<p>Udzielanie wsparcia oraz poradnictwa specjalistycznego.</p>	<p>1. Liczba rodzin zastępczych objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.</p> <p>2. Liczba osób korzystających ze wsparcia i poradnictwa specjalistycznego (pedagogiczne,</p>

	psychologiczne, prawne) oraz liczba udzielonych porad. 3. Liczba osób zatrudnionych do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.
Udział osób, które sprawują pieczę zastępczą oraz pracowników kadr instytucji społecznych w szkoleniach podnoszących umiejętności i kwalifikacje zawodowe.	1. Liczba szkoleń dla osób, które sprawują pieczę zastępczą. 2. Liczba szkoleń dla pracowników służb społecznych.
Wzmocnienie rozwoju społecznego, poznawczego i emocjonalnego dzieci, które przebywają w pieczy zastępczej	1. Liczba sporządzonych i realizowanych planów pomocy dziecku we współpracy ze specjalistami zgodnie z ustawą, 2. Liczba dzieci korzystających ze wsparcia i poradnictwa specjalistycznego (pedagogiczne i psychologiczne) oraz liczba udzielonych porad.
Pomoc w usamodzielnianiu wychowanków pieczy zastępczej	1. Liczba sporządzonych i realizowanych IPU. 2. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie pobytu w mieszkaniu chronionym treningowym. 3. Liczba osób i wysokość wypłaconych świadczeń – pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie.

Cel Strategiczny nr 3

Zwiększenie skuteczności działań na rzecz osób szczególnie narażonych na zjawisko wykluczenia społecznego.

DZIAŁANIA	WSKAŹNIK MONITORUJĄCY
Udrożnienie systemu powiatowo-miejsko-gminnego w zakresie profilaktyki przemocy w rodzinie oraz wdrażanie działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	1. Liczba powołanych zespołów interdyscyplinarnych. 2. Liczba sprawców przemocy biorących udział w Programie Korekcyjno-Edukacyjnym. 3. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu przemocy. 4. Liczba szkół realizujących programy profilaktyczne.

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach profilaktycznych. 6. Liczba form wsparcia w zakresie pracy socjalnej z rodziną problemową.
Przeciwdziałanie uzależnieniom i pomoc dla uzależnionych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób, które skorzystały z poradnictwa specjalistycznego w zakresie problemów alkoholowych. 2. Liczba podjętych inicjatyw na rzecz ograniczenia spożycia alkoholu i innych używek.
Tworzenie warunków do skutecznego zapobiegania i świadczenia pomocy ofiarom przemocy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba programów terapeutycznych. 2. Liczba sprawców przemocy objętych Programem korekcyjno- edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cel Strategiczny nr 4

Zapewnienie osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom pełnych i równoprawnych warunków do samodzielnego, aktywnego i niezależnego uczestnictwa w każdej sferze życia społecznego.

DZIAŁANIA	WSKAŹNIK MONITORUJĄCY
Podjęcie działań zmierzających do zapobiegania, ograniczania i łagodzenia skutków niepełnosprawności oraz pomoc w integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem, a także udzielenie wsparcia dla otoczenia osób niepełnosprawnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba złożonych wniosków z zakresu rehabilitacji społecznej o udzielenie dofinansowań ze środków PFRON. 2. Liczba projektów i programów kierowanych do osób niepełnosprawnych. 3. Liczba przedsięwzięć/ spotkań/ imprez organizowanych na rzecz osób niepełnosprawnych.
Tworzenie warunków do zatrudniania osób niepełnosprawnych na otwartym i chronionym rynku pracy poprzez wdrażanie efektywnych i skutecznych instrumentów oraz narzędzi aktywizacji zawodowej (m.in. szkolenia, staże, kursy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP. 2. Liczba osób niepełnosprawnych wyłączonych z ewidencji PUP z powodu podjęcia zatrudnienia. 3. Liczba przeprowadzonych m.in. szkoleń, kursów, staży.

	4. Liczba ofert pracy zgłoszonych do PUP skierowanych dla osób z niepełnosprawnością.
Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w dostępie do kształcenia i podnoszenia kwalifikacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba oddziałów integracyjnych w placówkach edukacyjnych na terenie powiatu będzińskiego. 2. Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie w ramach Aktywnego Samorządu.
Umożliwienie włączenia społecznego osób niepełnosprawnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób i kwota na jaką udzielono dofinansowań ze środków PFRON w ramach rehabilitacji społecznej. 2. Liczba osób objętych programem „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”

10. Sposób realizacji, monitoring i zarządzanie realizacją strategii

10.1. System zarządzania realizacją Strategii

System zarządzania jest nieodzownym elementem planowania strategicznego, decydującym o skuteczności procesu realizacji Strategii.

W procesie zarządzania Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2025 uczestniczą:

- Rada Powiatu Będzińskiego – pełni nadzór nad bieżącą realizacją strategii,
- Zarządu Powiatu Będzińskiego – kieruje sprawozdania z realizacji Strategii na Sesje Rady Powiatu Będzińskiego,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie koordynuje wdrażanie i monitorowanie Strategii poprzez gromadzenie dokumentacji związanej z realizacją Strategii, sporządzanie raportów w oparciu o otrzymane dane od jednostek realizujących poszczególne zadania.

Realizatorzy zadań strategicznych zobowiązani są do składania corocznych sprawozdań o podjętych działaniach z zakresu realizacji Strategii koordynatorowi Strategii.

10.2. Monitoring i wdrażanie Strategii

Zadania określone w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2025 stanowią wyzwanie zarówno dla wszystkich instytucji publicznych, niepublicznych działających w ramach polityki społecznej w powiecie będzińskim jak i lokalnej społeczności.

W celu właściwego wypełniania i koordynowania poszczególnymi działaniami niezbędne jest monitorowanie i ocena realizacji zadań określonych w Strategii, a także sprecyzowanie sposobu wdrażania Strategii.

Do podstawowych funkcji monitoringu Strategii należą:

- funkcja sprawdzająca, która ma na celu systematyczne gromadzenie danych o poziomie osiągnięcia założonych wskaźników,
- funkcja korygująca to wprowadzanie do zapisów Strategii aktualizacji wynikających z uwarunkowań, które nie zostały wcześniej uwzględnione lub uległy zmianie.

Należy pamiętać, że zarówno zmieniające się potrzeby społeczne i uwarunkowania zewnętrzne, jak i zmieniające się treści nadrzędnych dokumentów strategicznych mogą spowodować konieczność aktualizacji zapisów strategii w okresie jej obowiązywania.

Wdrażanie Strategii rozpoczyna się w chwili podjęcia uchwały w sprawie zatwierdzenia Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2025 przez Radę Powiatu Będzińskiego oraz powołania Zespołu Zarządzającego Realizacją Strategii przez Zarząd Powiatu Będzińskiego.

Po podjęciu Uchwały Rady Powiatu Będzińskiego tekst Strategii zostanie zamieszczony na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie oraz przekazany przez koordynatora realizatorom, jednostkom organizacyjnym i partnerom.

Następnie podmioty odpowiedzialne podejmą się realizacji zadań i prowadzenia sprawozdawczości zawierającej wskaźniki monitoringu, na podstawie których powstanie coroczna ocena realizacji Strategii, odnosząca się bezpośrednio do konkretnych celów strategicznych.

10.3. Finansowanie Strategii

Źródła finansowania muszą być przedmiotem dogłębnej analizy Zespołu Zarządzającego realizacją Strategii podczas przygotowywania oceny stopnia jej realizacji – corocznie należy oszacować czy pojawiły się nowe źródła finansowania lub niemożliwym stało się sfinansowanie zaplanowanych działań. Takie zjawiska mogą być przesłankami do aktualizacji dokumentu. Ze względu na długi okres obowiązywania niniejszego dokumentu szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe. Na dzień opracowywania Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2025 ustalono, iż środki finansowe na zaplanowane w Strategii działania pochodzić będą z:

- budżetu powiatu będzińskiego (w tym budżetów jednostek organizacyjnych powiatu),
- dotacji z budżetu państwa w ramach dofinansowania realizacji zadań własnych,
- dotacji z budżetu państwa w ramach finansowania realizacji zadań zleconych,
- Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środków zewnętrznych (pochodzących m.in. z Unii Europejskiej, Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej) na realizację programów oraz projektów,
- środków pozyskanych przez organizacje pozarządowe,
- środki własne gmin.

11. Zakończenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2025 jest dokumentem wyznaczającym cele i zadania pomocy społecznej w Powiecie Będzińskim na okres najbliższych 5 lat.

Strategia jest dokumentem nadrzędnym nad tworzonymi programami z zakresu polityki społecznej powiatu. Jej zapisy winny być również uwzględniane przy tworzeniu kolejnych dokumentów długookresowych.

Dokument ten nie daje konkretnego przepisu, a jedynie naprowadza i sugeruje, jakie działania należy podjąć, by zniwelować niepożądane zjawiska społeczne. Strategia jest wyznacznikiem obszarów, na których powinno się opierać tworzone programy działań. Należy zwrócić uwagę na to, iż Strategia ma charakter otwarty co oznacza, że w czasie obowiązywania jej zapisów poszczególne elementy i działania mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowywane do aktualnie panującej sytuacji społecznej.

Skuteczność realizacji określonych działań będzie zależała od motywacji i zaangażowania wszystkich zainteresowanych działaniami na rzecz mieszkańców znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji społeczno-ekonomicznej. Zawarte w niniejszym dokumencie cele i działania uwzględniają najistotniejsze obszary życia społecznego, które winny być strefą oddziaływania samorządu.

Spis rysunków, tabel i wykresów

Spis rysunków

Rysunek 1 Położenie powiatu będzińskiego na mapie województwa śląskiego.....	16
Rysunek 2 Podział administracyjny powiatu będzińskiego	17
Rysunek 3 Barometr zawodów w powiecie będzińskim w 2020 r.....	55

Spis tabel

Tabela 1 Harmonogram opracowania Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2025.....	7
Tabela 2 Ludność w powiecie będzińskim na 1 km ²	23
Tabela 3 Struktura mieszkańców powiatu będzińskiego według płci i wieku ekonomicznego w 2019 r.	23
Tabela 4 Przyrost naturalny w powiecie będzińskim w latach 2017-2019	26
Tabela 5 Powody przyznawania pomocy klientom OPS w powiecie będzińskim w 2019r.- liczba rodzin/liczba osób w rodzinie.....	30
Tabela 6 Analiza problemów społecznych według zestawienia Pareto-Lorenza.....	33
Tabela 7 Liczba świadczeń pieniężnych przyznanych przez OPS w latach 2017-2020	35
Tabela 8 Liczba świadczeń niepieniężnych przyznanych przez OPS w latach 2017-2020.....	35
Tabela 9 Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej przez OPS w 2019 r.	36
Tabela 10 Rodzaje niepełnosprawności z podziałem na symbole.....	40
Tabela 11 Liczba i cel podstawowy przyjętych wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.....	41
Tabela 12 Liczba wydanych orzeczeń wg stopnia niepełnosprawności w okresie 01.01.2017r. – 30.06.2020r.....	42
Tabela 13 Osoby zaliczone do stopnia niepełnosprawności z uwzględnieniem przyczyny niepełnosprawności w okresie 01.01.2017 r. – 30.06.2020 r.	43
Tabela 14 Liczba wydanych orzeczeń wg wieku w okresie 01.01.2017 r. – 30.06.2020 r.	43
Tabela 15 Liczba wydanych orzeczeń wg wykształcenia w okresie 01.01.2017 r. - 30.06.2020 r.	45
Tabela 16 Liczba wydanych orzeczeń wg zatrudnienia w okresie 01.01.2017 r. – 30.06.2020 r.	45
Tabela 17 Liczba i cel podstawowy przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności (osoby przed 16 rokiem życia) w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.	46
Tabela 18 Osoby niepełnosprawne poniżej 16 roku życia z uwzględnieniem przyczyny niepełnosprawności w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.	47
Tabela 19 Orzeczenia o niepełnosprawności z uwzględnieniem wieku wydane w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.	47
Tabela 20 Orzeczenia o niepełnosprawności z uwzględnieniem płci wydane w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.....	47
Tabela 21 Orzeczenia wydane dla dzieci w wieku przedszkolnym przez Powiatową Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Będzinie w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.	48
Tabela 22 Orzeczenia wydane dla uczniów szkół podstawowych przez Powiatową Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Będzinie w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.	48
Tabela 23 Orzeczenia wydane dla uczniów gimnazjum przez Powiatową Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Będzinie w okresie od 01.01.2017 r. do 31.12.2019 r.....	49
Tabela 24 Orzeczenia wydane dla uczniów szkół ponadpodstawowych przez Powiatową Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Będzinie w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.	49
Tabela 25 Liczba osób bezrobotnych z podziałem na gminy powiatu będzińskiego w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.	50

Tabela 26 Osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP Będzin według wieku w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.....	53
Tabela 27 Osoby bezrobotne według poziomu wykształcenia w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.....	53
Tabela 28 Osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP w Będzinie według stażu pracy w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.	53
Tabela 29 Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.....	54
Tabela 30 Liczba zatrudnionych kuratorów zawodowych i społecznych w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.....	58
Tabela 31 Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora w okresie od 01.01.2018 r. do 30.06.2020 r. ...	59
Tabela 32 Liczba nieletnich objętych nadzorem kuratora w okresie od 01.01.2018 r. do 30.06.2020 r.	59
Tabela 33 Liczba wydanych postanowień o umieszczeniu w POW/MOW/ZOL/ZP w okresie od 01.01.2019 r. do 30.06.2020 r.	60
Tabela 34 Liczba wydanych skierowań przez Wydział Oświaty Starostwa Powiatowego w Będzinie do MOW/MOS/Szkół Specjalnych/Ośrodków poza granicami powiatu w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020r.....	61
Tabela 35 Liczba dzieci z podziałem na wiek przebywających w Domu Dziecka w Sarnowie w latach 2017-2019.....	62
Tabela 36 Liczba dzieci z podziałem na wiek przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu będzińskiego (stan na dzień 30.06.2020 r.)	62
Tabela 37 Liczba rodzin zastępczych w powiecie będzińskim w latach 2016-2020 (stan na dzień 31.12. danego roku).....	64
Tabela 38 Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej na terenie powiatu będzińskiego w latach 2016-2020 (stan na dzień 31.12. każdego roku).....	65
Tabela 39 Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej według powodów w powiecie będzińskim (stan na dzień 31.12.2020 r.)	66
Tabela 40 Liczba dzieci, które napłynęły do pieczy zastępczej z rodzin naturalnych w latach 2016-2020 w powiecie będzińskim	67
Tabela 41 Odpływ wychowanków z rodzin zastępczych w latach 2016-2020	67
Tabela 42 Odpływ wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych w latach 2016-2020	67
Tabela 43 Liczba osób, które ukończyły szkolenie organizowane przez PCPR w Będzinie dla kandydatów na rodziny zastępcze i uzyskały kwalifikacje w latach 2016-2020.....	68
Tabela 44 Liczba mieszkańców Gmin oraz pracowników OPS na terenie powiatu będzińskiego	70
Tabela 45 Dane teleadresowe OPS z terenu powiatu będzińskiego.....	71
Tabela 46 Stan zatrudnienia w PCPR w latach 2018 – 2020	72
Tabela 47 Stan zatrudnienia Koordynatorów Rodzinnej Pieczy Zastępczej w latach 2017 – 2020.....	78
Tabela 48 Dane adresowe placówek opiekuńczo-wychowawczych zlokalizowanych na terenie powiatu będzińskiego	79
Tabela 49 Średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej w latach 2018-2021.....	79
Tabela 50 Liczba uczestników WTZ w latach 2018 – 2020 z podziałem na płeć.....	84
Tabela 51 Wysokość dofinansowania w latach 2018 – 2020.....	86
Tabela 52 Organizacje i stowarzyszenia działające na terenie powiatu będzińskiego	90
Tabela 53 Podział czynników na poszczególne grupy analizy SWOT	113
Tabela 54 Analiza SWOT	116

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba kobiet i mężczyzn w powiecie będzińskim w latach 2016-2019	21
Wykres 2 Struktura płci mieszkańców powiatu będzińskiego (stan na dzień 31.12.2019 r.)	21
Wykres 3 Liczba mieszkańców poszczególnych gmin powiatu będzińskiego w 2019 r.	22
Wykres 4 Procentowy rozkład liczby mieszkańców poszczególnych gmin powiatu będzińskiego (stan na dzień 31.12.2019 r.)	22
Wykres 5 Struktura mieszkańców powiatu będzińskiego według wieku ekonomicznego w 2019 r. ...	24
Wykres 6 Liczba kobiet zamieszkujących w poszczególnych gminach powiatu będzińskiego z podziałem na wiek ekonomiczny (stan na dzień 31.12.2019 r.).....	24
Wykres 7 Liczba mężczyzn zamieszkujących w poszczególnych gminach powiatu będzińskiego z podziałem na wiek ekonomiczny (stan na dzień 31.12.2019 r.).....	25
Wykres 8 Piramida wieku mieszkańców powiatu będzińskiego.....	26
Wykres 9 Urodzenia żywe i zgony w powiecie będzińskim w latach 2017-2019	27
Wykres 10 Powody przyznania pomocy rodzinom zamieszkującym powiat będziński w 2019 r.	31
Wykres 11 Analiza problemów społecznych według zestawienia Pareto-Lorenza	34
Wykres 12 Liczba osób niepełnosprawnych w Polsce.....	39
Wykres 13 Liczba wydanych orzeczeń w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r. - podział wg stopnia niepełnosprawności	42
Wykres 14 Osoby zaliczone do stopnia niepełnosprawności z uwzględnieniem przyczyny niepełnosprawności w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.	43
Wykres 15 Wnioskodawcy zaliczeni do osób niepełnosprawnych według wieku w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.	44
Wykres 16 Wnioskodawcy zaliczeni do osób niepełnosprawnych według płci w okresie 01.01.2017 r.– 30.06.2020 r.	44
Wykres 17 Osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP w Będzinie w okresie od 01.01.2017 r. do 30.06.2020 r.....	51
Wykres 18 Struktura zarejestrowanych osób bezrobotnych w PUP w Będzinie według stanu na dzień 30.06.2020 r.....	52
Wykres 19 Liczba uczestników WTZ w latach 2018 – 2020 z podziałem stopień niepełnosprawności	85
Wykres 20 Uczestnicy WTZ w latach 2018 – 2020 podział ze względu na miejsce zamieszkania.....	85
Wykres 21 Struktura odpowiedzi na pytanie nr 1 Ankiety	92
Wykres 22 Struktura odpowiedzi na pytanie nr 2 Ankiety	93
Wykres 23 Struktura odpowiedzi na pytanie nr 3 Ankiety	94
Wykres 24 Struktura odpowiedzi na pytanie nr 4 Ankiety	95
Wykres 25 Struktura odpowiedzi na pytanie nr 5 Ankiety	96
Wykres 26 Struktura odpowiedzi na pytanie nr 6 Ankiety	97
Wykres 27 Struktura odpowiedzi na pytanie nr 7 Ankiety	98
Wykres 28 Struktura odpowiedzi na pytanie nr 8 Ankiety	99
Wykres 29 Struktura odpowiedzi na pytanie nr 9 Ankiety	100
Wykres 30 Struktura odpowiedzi na pytanie nr 10 Ankiety	101
Wykres 31 Struktura odpowiedzi na pytanie nr 11 Ankiety	102
Wykres 32 Struktura odpowiedzi na pytanie nr 12 Ankiety	103
Wykres 33 Struktura odpowiedzi na pytanie nr 13 Ankiety	104
Wykres 34 Struktura odpowiedzi na pytanie nr 14 Ankiety	105

UZASADNIENIE

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej do zadań wasnych powiatu należy opracowanie i realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami. Realizację Strategii, o której mowa koordynuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

DOKUMENT PODPISANY ELEKTRONICZNIE

Dane podpisywanego dokumentu

Typ dokumentu	Uchwała
Numer dokumentu	XXV/291/2021
Data dokumentu	2021-04-26
Organ wydający	Rada Powiatu Będzińskiego
Przedmiot regulacji	w sprawie przyjęcia do realizacji Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 - 2025
Identyfikator dokumentu	9B1491A3-3412-42E6-B304-6DFA22E0A139

Informacje o złożonych podpisach elektronicznych

Podpis:	
Sygnatura	Signature-1197894614
Numer seryjny	34BE59CA4D2154E7B7FD62FEDE24F48A70F5D87A
Osoba podpisująca	Jan Bogusław Powąłka
Instytucja	Starostwo Powiatowe w Będzinie
Kraj	PL
Data złożenia podpisu	2021-04-26 11:17:00
Zakres podpisu	Cały dokument
Wystawca certyfikatu	VATPL-5260300517 COPE SZAFIR - Kwalifikowany Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A. PL